

እና አዲሱን ሃሳብ በማስታወስም — በልቧ ውስጥ በጥልቀት የተወለደውን አዲስ ሃሳብ በማስታወስ — የሚከተለውን ጨምሮ ተናገረች ፡—

«ለፈጣሪ አምላክ ክብርን ለማስገኘት ሰዎች ሕይወታቸውን አሳልፈው ካልሰጡት ፈጣሪ አምላክ ሊኖር አይችልም ።»

የተሰበሰበው ሕዝብ በፀጥታ ሁኖ እርሷን-እርሷን ተመለከታት ።

አሁንም እንደገና የተሰበሰበውን ሰው እጅ ከነሳች በኋላ ወደቤቷ ገባች ። ሲሆኑም እጅ ከነሳ በኋላ ተከተላት ።

የተሰበሰቡት ሰዎች በራፉ ላይ ቆመው ለጥቂት ጊዜያት ተወያዩ ።

ከዚያም በዝግታ እርምጃ ጉዞአቸውን ቀጠሉ ።

ክፍል ሁለት

From the Library of
ፍሥካ አጥላው ወልደ ዮሀንስ
FESSEHA ATLAW WOLDE YOHANNES

ቀሪው ቀን የትውስቶችን ጭጋግ ለብሶ ነፍስ እና ሥጋዋንም ጨምድዶ በያዛት ድካም አለፈ ። ከዓይኖቿ ፊት-ለፊት የትንሹ መኮንን ግራጫ መልክ፣ የፓቪል ነሐስ-መሰል መልክ እና የአንድሬይ የሚሰቁ ዐይኖች ውል-ውል እያሉ ይመላለሱባት ጀመር ። በቤቱ ውስጥ ከወዲያ-ወዲህ ትመላለሳለች ። መስኮቱ አጠገብ ቁጭ ብላ ውጪ-ውጪውን ትመለከታለች ። እንደገና ከተቀመጠችበት ብድግ ብላ ትነሳና ትንሽ ድምፅ ኳ ባለ ቁጥር ብንን በማለት ሁኔታ ዓይኖቿን ወደላይ በመክፈት ሸብሸብ አድርጋ ከወዲያ-ወዲህ እየተመለከተች ትንጎራደዳለች ። ወይንም እንደው በዘፈቀደ ያንንም-ያንንም ዕቃ ታገላብጣለች ። የውሀ ጥሟን የማያረካላትን፣ የተቃጠለ ልቧን እና ቅሬታዋን የማያቀዘቅዝላትን ውሃ ጉርጉጭ-ጉርጉጭ እያደረገች ጠጣች ። ቀኑ ከሁለት ላይ ግምስ ብሎ ተከፍሎባታል ። የመጀመርያው ዕኩለ-ቀን ረብ ያለው፣ ቀሪው ዕኩለ-ቀን ደግሞ ፋይዳ ቢስ በመሆን የደረቀ ሲሆን፣ ሁኔታውም የሚከተለውን ጥያቄ እንድታሰላስል አድርጎአታል ፡—

«እንግዲህ ምን ማድረግ ይሻለኛል?»
 ኮርሱኖቫ ልትጠይቃት መጣች ። እጆቿን በማወዛወዝ በቁጣ በብስጭት ተናገረች ። ወዲህ ታለቅሳለች ፤ ወዲህም በደስታ ተውጣለች ። እግርቿን ከመሬቱ ጋር

ትደቃለች ። አንዴ ዛቻ ትዝታለች ። አንዴም ደግሞ ቃል ትገባለች ፣ ሃሳብም ታቀርባለች ። አንዱም ድርጊቷ ቢሆን እናትን አልሳባትም ።

«ሆሆይ! ሕዝብ-አዳም መሣርያውን አንግቦ ተነስቶ አል! መላው የፋብሪካ ሠራተኛ ተነሳስቶአል! መላው የፋብሪካ ሠራተኛ!» በማለት የቸርቻሪቷ የኮርሱኖቫ ጎርነን ያለ ድምፅ ተሰማ ።

«አዎን!» አለች እናት ጭንቅላቷን በአዎንታ ነቅ ነቅ እያደረገች ። ዐይኖቿ ግን ቀደም ካለው ጊዜ ጀምሮ ከፓቬል እና ከአንድሬይ ጋር አብረው በተሰወሩት ሁኔታዎች ላይ ትክ ብለው ያሰላስሉ ነበር ። ልቧ በሀዘን ተኮራምቶ በመድረቁ ምክንያት ማልቀስ አልተቻላትም ። ከፍፍሮቿ ደርቀዋል ። አፋም አንዳች ምርጥበት የሌለው በመሆን ደርቆአል ። እጆቿ ይንቀጠቀጡ ። ከሰስተጀርባዋ በኩልም አንዳች ቀዝቃዛ ነገር ላይና-ታች ፍስሰ-ፍስሰ ይልባታል ።

በዚያን ምሽት ዣንዳርሞቹ መጡ ። አንዳችም መደ ነቅ ወይንም ፍርሃት ሳታሳይ ተቀበለቻቸው ። ወደቤት ሲገቡ ይንጫጩ የነበረ ከመሆኑም በስተቀር ፣ ሁኔታቸውም የደስተኞች እና የረኩ ሰዎች ሁኔታ ነበር ። ቢጫማ ፊት ያለው መኮንን ጥርሱን እየገለፈጠ የሚከተለውን ተናገረ ።

«አንደምን ሰነበቱ? ባልሳሳት ከአሁኑ ጋር ለሦስተኛ ጊዜ መገናኘታችን ነው ።»

እርሷ ግን የደረቀ ምላሷን በከፍፍሮቿ መሀል ብቻ አላወሰችው ። መኮንኑ ተደማጭ ለመሆን እየሞከረ ብዙ አወራ ። ብዙ በማውራት የሚደሰት መሆኑን ተገንዝባለች ። ከአንደበቱ የሚወጡት ቃላት ግን አላበሳጩትም ። የቀረው ቀርቶ ንግግሮቹ ስሜትም አልሰጧትም ። ነገር ግን ፡— «ለእግዚአብሔር እና ለንጉሥ ተገቢውን አክብሮት እንዲሰጥ አድርገው ልጅዎን

ካላሳደጉ ተወቃሺ እርስዎ ነዎት ፣ እሜቴ» በማለት ሲናገራት ቆማ ከነበረችበት ከበራፉ ጥግ ሁና የሚከተለውን መለሰችለት ፡—

«ልጆቻችን እኛን የሚዳኙን ዳኞቻችን ናቸው ። ይኸንን የመሰለ አስቸጋሪ ጉዞ ሲጓዙ እኛ እነርሱን ባለመከተላችን ወደፊት በሚገባ በእኛ ላይ ይዳኛሉ ።»

«ምንድነው የሚሉት? እስኪ ይናገሩ!» በማለት መኮንኑ ጮኸ ።

«ልጆቻችን እኛን የሚዳኙን ዳኞቻችን ናቸው ነው ያልኩት» በማለት እናት በረዥሙ እየተነፈሰች ተናገረች ።

መኮንኑ ፈጠን አድርጎ እና በስጫት ብሎ የወረወራቸው ቃላት ከእናት ጆሮ ሊደርሱ አልቻሉም ።

ማሪያ ኮርሱኖቫ እንድትገኝ የተደረገው ፍተሻ በሚደረግበት ጊዜ እማኝ እንድትሆን ነበር ። ከፔላጊያ ቀጥሎ ተቀምጣ ነበረ ። ፔላጊያን ግን አትመለከታትም ። መኮንኑ ጥያቄ በጠየቃት ቁጥር ለጥብላ እጅ ከነሳች በኋላ ቀደም ሲል የተናገረችውን መልሳ-መላልሳ እንደገና እንደሚከተለው ደግማ ትናገራለች ፡—

«ክቡር ሆይ! እኔ ምንም አላውቅ ። ኑሮዬን በቸር ቻሮ ንግድ የምገፋ እና አንዳችም ነገር ለማወቅ የማይቻለኝ መሃይማኖት ነኝ...»

«ዝም በይ!» አላት መኮንኑ ሪዘን እያሻሸ ። እንደገና እጅ ነሳች ። ይሁን እንጂ ፊቱን ዞር ሲያደርግ አፍንጫዋን በማሾፍ ቀሰረችበት ። ከዚያም ወደ እናት ዞር ብላ ፡—

«ድንጋይ ብላ!» በማለት ቀስ ብላ ተናገረች ።

እናትን እንድትፈትሽ በታዘዘች ጊዜ ዐይኖቿን በልጠጥ በማድረግ መኮንኑን ትኩር ብላ ከተመለከተች በኋላ ፡—

«ክቡር ሆይ ፣ እንዲህ ያለ ነገር ማድረግ እር
እኔ አይሆንልኝም!» በማለት በፍርሃት ተናገረች ።

እግሩን ከመሬት ጋር በመድቃት ሮክባት ። ማሪያ
ዐይኖቿን ወደመሬት ጣል አደረገች ።

«እንግዲህ ምን ላድርግ ፣ ፔላጊያ ኒሎቭና ቁልፍ
ዎን ይፈታቱ...» በማለት እናትን ነገረችት ።

የእናትን ልብሶች ስትደባብስ ፊቷ ቀልቶ ነበር ።
«አይ እነዚህ ውሾች!» በማለት ቀስ ብላ ተናገ
ረች ።

መኮንኑ ፍተሻው ወደሚካሄድበት ማዕዘን እያማተ
ረ ፡—

«አንቺ ፣ ምንድነው የምትይው?» በማለት በጨኸት
ድምፅ ጠየቀ ።

«ክቡር ሆይ ፣ የለም ሴትን የሚመለከት ጉዳይ ነ
ው!» በማለት ማሪያ በፍርሃት ተውጣ ተናገረች ።

በመጨረሻም እናትን ወረቀት ላይ እንድትፈርም
አዘዛት ። የመጻፍ ልምድ በጎደለው እጅዋ ፊደሎችን
በትልልቁ በመጻፍ እንደሚከተለው ፈረመች ፡—

«ፔላጊያ ቭላሶቫ ፣ የሚች ሠርቶ-አደር ሚስት ።»

«ምንድነው የጻፍሺው? ለምንድነው ይኸንን የጻፍ
ሺው?» በማለት መኮንኑ ፊቱን እያጠቆረ ተናገረ ። ከ
ዚያም በትንሹ ሳቅ ካለ በኋላ ፡— «አይ እናንተ ባላ
ገር መደዳዎች!» በማለት ተናገረ ።

ሄዱ ። እናት እጅቿን እጥፍጥፍ አድርጋ በስተመስኮ
ቱ በኩል ትክ ብላ ውጪ-ውጪውን ታስተውላለች ።

ይሁን እንጂ ምንም በአስተውሎ የምትመለከተው
ነገር የሌለ ሲሆን ፣ ቅንድቦቿ ተሸብሽበው ከፍ ብለ
ዋል ። ከፍፍሮቿ ተጋጥመዋል ። መንጋጋዎቿን እርሱ-በ
እርስ አጋጥማ በጋይል የነከሰች ሲሆን ፣ ሁኔታውም
የጥርስ ሕመም እንዲሰማት አደረጋት ። የፋኖሱ ጋዝ
እያለቀ ሄደ ። ከፋም ከመድረቁ የተነሳ ይንጣጣ ጀመ

ር ። ብርሃኑም ደበዘዘ ። ፋኖሱን እፍ ብላ ካጠፋችው
በኋላ ጨለማ ውስጥ ተቀመጠች ። በልቧ ውስጥ ባ
ደረው ምሬት የተነሳ ትንፋሷን የምትተነፍሰው በመ
ጠኑ ነው ። ዐይኖቿን እና እግሮቿን ሕመም እስኪሰ
ማቸው ድረስ ወዲያው-ወዲያው ደጋግማ ታነሳ ነበር ።

ማሪያ በስተመስኮቱ በኩል መጥታ በሰከረ ድምፅዋ
ስትጣራ ሰማችት ። ከዚያም ፡—

«የኔ ሚስኪን ፔላጊያ ፣ ተኙ እንዴ? የኔ ግልቱ ፣
እባክዎን ተኙ!» አለችት ።

እናት ልብሷን ሳታወላልቅ ወደአልጋዋ ሂዳ ተኛች ።
ድብን ያለ እንቅልፍም ወዲያውኑ ይዟት ሄደ ።

ከረግረጋማው መሬት ባሻገር ወደከተማ በሚወስደ
ው መንገድ በኩል አንድ አሸዋማ ቢጫ ኮረብታ የም
ትወጣ መስሎ በሕልሚ ታያት ። ሠርቶ-አደሮች አሸዋ
ከሚያግዙበት ኮረብታ ላይ ፓቬል ቆሞ ረጋ ባለው
በአንድሬይ ጣዕመ ዜማ የሚከተለውን ሲያዜም ይታ
ያታል ፡—

«ተነሳ ወዝ-አደር ተነሳና ታገል!..»

እጃቸን የዐይኖቿ ሸፋሽፍቶች ላይ አሳርፋ ልጅዋ
ን እየተመለከተች የአሸዋውን ኮረብታ ተጉዛ አለፈች ።

ሰማዩ ሰማያዊ ቀለም የተቀባ ሲሆን የፓቬል ቁመና
ወለል-ግልጥ ብሎ ይታያታል ። በሕልሚ እርጉዝ ስ
ለነበረች እና ሌላ ሕፃንም በእጅዋ ይዛ ስለነበረ ወደ
እርሱ ዘንድ ለመቅረብ አፍራ ነበር ። ሕፃናት ኳስ
ወደሚጫወቱበት መስክ እስክትደርስ ድረስ ጉዞዋን
ቀጠለች ። ብዙ ሕፃናት ይጫወታሉ ። የሚጫወቱበት
ኳስም ቀይ ነበር ። እጅዋ ላይ የነበረው ሕፃን ወደኳ
ሱ ሮጦ ከሄደ በኋላ ይጮህ ጀመር ። ጡት አጠባች
ው እና ተመለሰች ። አሁን ግን ሳንጃቸውን በእርሷ
ላይ የሰደፍ ወታደሮች ኮረብታው ላይ ቆመዋል ። ቁመ

ቱ ሊለካ በማይችል ሁኔታ ረዥም የሆነ፣ ከደመና የተሠራ፣ ምድራዊ ያልሆነ እና የደስ-ደስ ያለው ነፃ ቁጥጥር ክርስቲያን ወደሚገኝበት ወደ መስኩ መሃል ፈጥና ርጠች ። የአንድ ሰው ሥርአተ-ቀብር ይፈጸም ነበር ። የአስከሬኑ ሳጥን ትልቅ እና ጥቁር ሲሆን በሚገባ ተሸፍኖአል ። ቁሱ እና ዲያቆኑ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚሄዱ ሲሆኑ፡

«ሃሌ-ሉያ ፣ ክርስቶስ ተንሰአ እሙታን...»

የሚለውን ዜማ ያዘማሉ ።

ዲያቆኑ ጽናውን በሚያወዛውዝበት ጊዜ ወደርሷ እጅ እየነሳ ፈገግ ይላል ። ብሩህ ቀይ ፀጉር ያለው ሲሆን መልኩም እንደላሞይሎቭ መልክ የደስ-ደስ ያለው ነው ። በቤተ ክርስቲያን ቁብታ ውስጥ የፀሐይ ሰፋፊ ፍንጣቂዎች እንደነጫጭ እራፊ ጨርቆች እዚህም-እዚያም ብትንትን ብለዋል ። ግራና ቀኝ በሚገኘው የመዘምራን መድረክ ላይ ሕፃናት ፡—

«ሃሌ-ሉያ ፣ ክርስቶስ ተንሰአ እሙታን...»

የሚለውን ዜማ ያዘማሉ ።

ቁሱ ድንገት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በስተመሃል በኩል ቆሞ ፡— «ያዟቸው!» በማለት የጨኸት ድምፅ ያሰማል ። የተነገረው ልብሰ-ተክሕፍ ከላይ ላይ ተገፍፎ የጠፋ ሲሆን ከላይኛው ከንፈሩ ላይ ግራጫ ሪዝ ይታያል ። ሁሉም ሰው ሸሸ ። እንደ ሾኾል ጭንቅላቱን የሚደፋው ዲያቆንም ጽናውን ወርወሮ በረረ ። እናት ከሚሸኹት ሰዎች እግር ሥር የያዘችውን ሕፃን ጣለች ። የሚሸኹት ሰዎች የሕፃኑን ራቁት አካል በፍርሃት በመመልከት ሳይረግጡት ቀሩ ። እናት ተንበርክካ ወደሰዎቹ እንዲህ ስትል ትጮህ ጀመር ፡—

«ሕፃኑን ትታችሁት አትሂዱ! እባካችሁ ውሰዱት!»

«ሃሌ-ሉያ ፣ ክርስቶስ ተንሰአ እሙታን...»

የሚለውን ዜማ ሾኾል እጆቹን ወደኋላው አድርጎ ያዘማል ።

ጎንበስ ብላ ሕጻኑን አነሳች እና ቁርጥራጭ እንጨት የጫነ ተጎታች ጋሪ ላይ እስተኛቸው ። ኒኮላይ ከጋሪው ጎን-ጎን ፈገግ እያለ ይጓዛል ።

«ይኸውልዎ ከባድ ሥራ ሰጡኝ...» በማለት ተናገረ ።

ጎዳናዎቹ ቆሻሻዎች ሲሆኑ ፣ ሰዎችም ከየቤቶቻቸው በስተመስኮት በኩል አንገቶቻቸውን አሰግገው እያወጡ ይገኙታሉ ። ያፏጫሉ ፣ እጆቻቸውን ያወዛውዛሉ ። ፃዩርን ብረቱ ግልጽ ነው ። ፀሐይቱ በደመቀ ሁኔታ ፈክታለች ። የትም ቦታ የጥላ ምልክት አይታይም ።

«እምዬ ፣ ሕይወት ይኸው ነው! ያዘሙ-ይዘምሩ!» በማለት ሾኾል ድምፁን ከፍ አድርጎ ተናገረ ።

የሌሎቹን ሰዎች ድምፅ በጉልህ ድምፁ ውጦ እርሱ ራሱም መዘመር ጀመረ ። ከነበረበት ተነስቶ ሄደ ። እናትም ተከተለችው ። ድንገት አነቀፋትና አንድ መድረሻ-መጨረሻ የሌለው ፤ ባዶነቱ ከግራና ቀኝ የሚሰማት ጉድጓድ ውስጥ ጭው ጭልጥ ብላ ትወርድ ጀመር ...

እናት በቀዝቃዛ ላብ ተጠምቃ ከሕልሚ ነቃች ። ሻካራ እና ወፍራም-ጥፍጥፍ የሆነ እጅ ልቧን ጨምድዶ በመያዝ የሚጨምቀው መስሎ ተሰማት ። የፋብሪካው ጡሩምባ ሠራተኞቹን አረ ቶሎ ኑ በሚል ሁኔታ ደጋግሞ ይጠራ ነበር ። ሁለተኛው ጡሩምባ መሆኑ ገባት ። መጸሕፍቶች ቤቱ ውስጥ እዚያ እና እዚህ ተበታትነዋል ። ዕቃዎች ምስቅልቅላቸው ወጥቶ አል ። የገንዳርሞቹ ቡት መጫሚያዎች የጭቃ ዱካዎችን ወለሉ ላይ ለጣጥፈው አልፈዋል ።

ፊቷን ለመታጠብም ሆነ የጧት ፀሎቷን ለማድረስ ሳትጨነቅ ተነስታ ቤቱን ማዘገጃጀት እና ማጽዳት ጀመረች ። ማዕድ ቤት ውስጥ ስትገባ በተሰበረው የአርማ ሰንደቅ ላይ የአርማው እራፊ ጨርቅ ተንጠልጥሎበት ተመለከተች ። «አነሳችው ። ከዚያም ከምድጃ ሥር ልትከተው ቃጣች ። መለስ ብላ በማሰብ ፣ ትንሽ ከተነፈሰች በኋላ የአርማውን እራፊ ከሰንደቁ ላይ ከፈታችው በኋላ በጥንቃቄ አጣጥፋ ወደኪሷ ከተተችው ። ሰንደቁን በጉልበቷ ከሰበረችው በኋላ ምድጃው ላይ ወረወረችው ። መስኮቶቹን እና ወለሉን በቀዝቃዛ ውሀ ካጠበች በኋላ ሳሞቫሯን አቀጣጥላ ልብሷን ለበሰች ። ከዚያም ማዕድ ቤቱ ውስጥ ከሚገኘው መስኮት አጠገብ ቁጭ ብላ እንደገና የቀድሞውን ጥያቄ በሃሳቧ ታወጣታወርድ ጀመር ። —

«እንግዲህ ምን ማድረግ ይሻለኛል?»

የጧት ፀሎቷን ያላደረሰች መሆኑን በማስታወስ ከተቀመጠችበት ተነሳችና ቅዱስ ሰዕሉ ወደተሰቀለበት ግድግዳ ሄደች ። እዚያም ሂዳ ለጥቂት ሰኮንዶች እንደቆመች እንደገና ተቀመጠች ። ልቧ ባዶ ነው ።

ትላንትና በከፍተኛ ድምፅ በየጎዳናዎቹ ላይ ጨኸት ያሰሙ የነበሩት ሰዎች ዛሬ በየቤቶቻቸው ራሳቸውን ደብቀው የዘወትር ስላልሆኑት ድርጊቶች የሚወያዩ ይመስላሉ ሁሉም ነገር በሚያስገርም ሁኔታ ጭጭ-ምጭጭ ብሎአል ።

በወጣትነቷ ጊዜ አጋጥሟት የነበረ ጉዳይ ድንገት ታወሳት ። ንብረትነቱ የዛሉሳይሎቭ በሆነው ርስት ክልል ውስጥ የውሀ ላይ አበቦች የሸፈኑት ኩሬ ነበር ። አንድ ቀን በበልግ ወር በኩሬው በኩል ስታልፍ አንድ ጀልባ ኩሬው መሃል ተንሳፍፎ ተመለከተች ። ኩሬው ጥቁር እና የረጋ ሲሆን ፣ ጀልባው በጠወለጉ ቅጠሎች ተተብትቦ የቆመ ይመስላል ። ይህ ጀልባ ሰው

ወይንም መቅዘፊያዎች ሳይኖሩት በዚህ በማይንቀሳቀስ ስ ውሃ ላይ በጠወለጉ ቅጠሎች ተተብትቦ በብቸኛነት የመቆሙ ሁኔታ በሰው ላይ አንድ የሀዘን-የትካዜ ስሜት ያሳድራል ። ይኸንን ጀልባ ወደ ውሀው ውስጥ ገፍቶ ያስገባው ማን ይሆን ፣ ለምንስ ይሆን በማለት ረዘም ላለ ጊዜ ከነበረችበት ቦታ ላይ ቆማ ቀረች ። የዛኑ ዕለት ምሽት ጥቁር ፀጉር ያላት እና ስትራመድ ፈጠን-ፈጠን የምትል አንዲት ቁመተ አጭር የሆነች እና በባለርስቱ መሬት ላይ ተቀጣሪ ከሆኑት መካከል የአንደኛው ሚስት የሆነች ሴት ኩሬው ውስጥ ገብታ ራሷን ያጠፋች መሆኑን ሰማች ።

እናት በእጅግ ቅንድቦቿን እያሻሸች ስላለፈው ቀን ሁኔታ በሃሳቧ ታሰላስል ጀመር ። ከፊት ለፊቷ የተቀመጠውን ቀዝቃዛ ሻይ ትክ ብላ እየተመለከተች እና በፍላጎቷ ግን ለጥያቄዋ ሁሉ መልስ የሚሰጣት ብልህ እና ያልተኮፈሰ ሰው ለማግኘት እያሻት ረዘም ላለ ጊዜ በሃሳብ ተውጣ ተቀመጠች ።

ስትመኘው የቆዩት የተሟላላት ይመስላል ፣ ኒኮላይ ኢቫኖቪች ከምሳ በኋላ ሊጠይቃት መጣ ። እርሱን እንዳየችውም ድንገት ተደናገጠች ፣ ከዚያም እርሱ ላቀረበላት ሰላምታ አጸፋውን ሳትመልስ የሚከተለውን ጥያቄ አቀረበችለት ። —

«ለምን መጣህ? የለም ደግ አላደረግህም እዚህ ቢያዩህ አንተንም ይይዙሃል!...»

እጅግ ጠበቅ አድርጎ ከጨበጣት በኋላ ፣ መነጽፋን ከዐይኖቹ ላይ ከፍ አድርጎ ወደርሷ ጠጋ ብሎ ተቀመጠ ።

«ለፓቼል እና ለአንድሬይ እኔ ቃል የገባሁበት ጉዳይ ነበር ። ይኸውም ፣ እነርሱ ተይዘው እሥር ቤት ቢገቡ እርስዎን በሚቀጥለው ቀን ወደከተማ ይገደዋት ለመሄድ ነው» በማለት ፈጠን አድርጎ ተናገረ ። ድ

ሙፁ ረጋ ያለ እና ስለእርሷ ደህንነትም የሚያስብ ነበር ። «ቤቱ ተፈተሽ እንዴ?» በማለት ጠየቀ ።

«አዎን ። ትንሽም ሳያፍሩ እና ለሕሊናቸውም ሳይከብዳቸው ሁሉንም ነገር አመሰቃቀሉት» በማለት መለሰችለት ።

«እነርሱ ለምን ያፍራሉ ብለው ነው?» በማለት ኒኮላይ ትከሻውን እየወዘወዘ ጠየቀ ። ከተማ ሂዳ መኖር ለምን እንዳለባት ያስረዳት ጀመር ።

በጓደኝነት መንፈስ የተመላ ቅን አስተሳሰቡን መለስተኛ በሆነ ፈገግታ አዳመጠች ። የሚያቀርባቸውን ምክንያቶች አትገነዘባቸውም ነበር ። ይሁን እንጂ በእርሷ ላይ ባሳደረው ዕምነት እና ፍቅር ተነካች ።

«የፓሻ ፍላጎት ይህ ከሆነ እና እኔም ለአንተ አንዳችም ችግር...» ብላ ሳትጨርስ

«ለዚህ አያስቡ እኔ ብቻዬን ነው የምኖረው ። አንዳንድ ጊዜ እሕቴ እኔ ዘንድ ለማረፍ ትመጣለች» በማለት ንግግሯን አቋርጧት ተናገረ ።

«እኔ ግን ባንተ ወጪ አልኖርም» አለችው ።

«ሥራ እንድናስይዝዎ ከፈለጉ ሥራ እናገኛልዎታለን» በማለት ኒኮላይ መለሰላት ።

ለእርሷ የሥራ ትርጓሜው ተያይዞ የሚገኘው ሌላ ያይ በማይችል ሁኔታ ከልጅዋ፣ ከአንድሬይ እና ከጓዶቻቸው ተግባር ጋር ነው ። ወደኒኮላይ ተጠጋችና ዐይኖቹን ትክ ብላ ትመለከት ጀመር ።

«በእርግጥ ታገኛልኛለህን?» በማለት ጠየቀችው ።

«እኔ ወንድላጤ ስለሆንኩኝ ይኸንን ያህልም የሚሠራ ነገር የለም...» በማለት መለሰች ።

«የለም እኔ ስለዚህ አልነበረም የማስበው! የቤት ውስጥ ሥራ አልነበረም የማስበው!» በማለት አለላልሳ መለሰችለት ።

ረዘም አድርጋ ተነፈሰች ። እርሱ ግን አልገባውም

ነበርና ቅር አላት ። ዐይኖቹን ቁልቁልቁል እያደረገ ፈገግ በማለት በሃሳብ ተውጦ ፡—

«ጋዜጣ እያዘጋጀን እንድናወጣላቸው የጠየቀንን የእነዚያን ገበሬዎች አድራሻ ፓሼልን ጠይቀው የሚያገኙልን ከሆነ...» ብሎ ገና ንግግሩን ሳይጨርስ ፡—

«አውቃቸዋለሁኝ!» በማለት ድምፅዋን ከፍ አድርጋ ተናገረች ። ከዚያም ቀጠል አደረገችና ፡—

«አገኛቸዋለሁኝ! አድርጊ ያላችሁኝንም ሁሉ አደርጋለሁኝ! በሕግ የተከለከሉ ነገሮችን ታሠራጫለች ብሎ እኔን የሚጠረጥር ግንም አይኖርም ። እግዚአብሔር ያመልክትህና፣ ከዚህ ቀደም ጋዜጦችን በሕቡዕ እየወሰድኩኝ በፋብሪካው ውስጥ እንዲሠራጭ አስረክብ አልነበረምን?» አለችው ።

ስልቻዋን በጀርባዋ አዝላና ሰንደቁን በእጅዋ ይዛ ጫካዎችን እና መንደሮችን እያቋረጠች በመጓዝ ገጠር-ለገጠር የመዘዋወር ፍላጎት ድንገት ተቀስቀሰባት ።

«የኔ ሽጋ፣ እባክህን በዚህ ተግባር እንድሠማራ አድርገኝ የትኛውም ቦታ መጓዝ እችላለሁኝ ። በጠቅላይ ግዛቱ ውስጥ የሚገኙ ግናቸውንም መንገዶች ልጓዝባቸው እችላለሁኝ ። በጋም ሆነ ክረምት እስከዕለተ-ሞቱ ድረስ ተጓዥ እና ገስጋሽ እሆናለሁኝ ። እረምኑ ላይ ነው ለኔ ከባድነቱ?» በማለት ጠየቀችው ።

ቤት-የለሽ ተጓዥ በመሆን ገጠር በሚገኙ በየመንደሩ ጎጆዎች እየተዟዟረች «በአንተ ስሟ ለማርያም፣ ስለቸሩ እግዚአብሔር» እያለች ስትለምን ሁኔታው እንዴት እንደሚሆን ድንገት ፊቷ ላይ ድቅን አለባትና ልቧ በቅሬታ ተመላ ።

ኒኮላይ ቀስ ብሎ እጅዋን ያዝ አድርጎ ሞቃት በሆነ የውስጥ እጁ አሸት-አሸት አበስ-አበስ ያደርግላት ጀመር ። ከዚያም ወደግድግዳው ሰዓት ተመለከተና ፡—

«እኛ እንግዲህ በዚህ ጉዳይ በኋላ እንነጋገራለን!» አላት ።

«በልባችን ማሕደር እጅግ የተፈቃሪነት ቦታ ያላቸው ልጆቻችን፣ ለገዛ ራሳቸው ቅንጣት ያህል ሳይሳሱ ሕይወታቸውን እና ነፃነታቸውን አሳልፈው የሚሰጡ ከሆነ፣ እኔ እናት የሆንኩት ማድረግ የሚገባኝ ለመሆኑ ምንድነው?» በማለት አለቀሰች ።

ኒኮላይ ደነገጠ ። «በፍቅር ዐይን እና በጥምና በማዳመጥ እርሷን-እርሷን እየተመለከተ ዝግተኛ በሆነ ንግግር፡—

«ከዚህ ቀደም ማንም እንደዚህ ሲናገር አልሰማሁኝም...» አላት ።

እናት ጭንቅላቷን በሀዘን እየነቀነቀች እና እጆቿንም በሀዘን አገላለጽ እየወዘወዘች፡—

«መቼስ ሌላ ምን ልናገር? በደረቴ ውስጥ ዶቅ-ዶቅ እያለ የሚመኝውን የልቤን ስሜት የሚገልጹልኝ ቢኖሩ፣ እነዚህ የምናገራቸው ቃላት ናቸው...»

በአዕምሮዋ ውስጥ በሚመላለሱ እና ቁጡ በሆነ የቃላት ነጎድጓዶች ኃይል ተገፋፍታ ከተቀመጠችበት ተነሳች ።

«ብዙዎች ባለቀሱም ነበር ። እጅግ ሀፍረተ-ቢስ የሆኑት እና እጅግም ወራዳ የሆኑት ጭምርም ባለቀሱም ነበር!» በማለት ተናገረች ።

ኒኮላይ ከተቀመጠበት ተነሳ እና እንደገና ሰዓቱን ተመለከተ ።

«እና እንግዲህ ተሰማምተናል ማለት ነው ። ወደከተማ መጥተው ከእኔ ጋር ይኖራሉ ። አይደለም እንዴ?» በማለት ጠየቃት ።

በአዎንታ ራሷን ነቅነቅ አደረገች ።

«መቼ? በተቻለ መጠን ፈጠን ብለው» በማለት ከተናገረ በኋላ ጨመር አድርጎ ንግግሩን በመቀጠልም፡—

«ይኸንን እስኪያደርጉ ድረስ ስለእርስዎ ከማሰብ አላቋርጥም» በማለት ተናገረ ።

በመደነቅ ተመለከተችው ። «ይኸን ያህል መጨነቁ ለመሆኑ ምኑ ሁና ነው? ተራ ጥቁር ካፖርት ለብሶ፣ የዐይነ-አፋር ፈገግታ ፈገግ እያለ ጭንቅላቱን በአንድ ወገን ዘንበል አድርጎ ይኸ የቅርብ አሳቢዋ-አፍቃሪ ጥቅም አልፎ ለቋቋሙ ባሕርዩን ይቃረነዋል...»

«ገንዘብ አለዎትን?» በማለት ዐይኖቹን ወደምድር ጣል አድርጎ ጠየቃት ።

«የለኝም!» በማለት መለሰችለት ። ወዲያውኑ እጁን ኪሱ ከትቶ ከገንዘብ መያዣ ቦርሳው ገንዘብ አወጣና፡—

«እነሆ፣ እባክዎ ይቀበሉኝ...» በማለት ጠየቃት ። እናት ወዳ ሳይሆን ከቁጥጥሯ ውጪ ፈገግ አለች ።

«ሁሉም ነገር ለአንተ የተለየ ነው!» በማለት ጭንቅላቷን በአድናቆት እያወዛወዘች ተናገረች ። ከዚያም ቀጠል አደረገችና፡—

«ገንዘብ እንኳን ቢሆን ለአንተ ቁም ነገር የለውም ። አንዳንድ ሰዎች ገንዘብ ለማግኘት ሲሉ የገዛ ራሳቸውን ነፍስ እንኳን ይሸጣሉ ። አንተ ግን ገንዘብን ከመጤፍ እንኳን አትቆጥረውም! ለሰዎች በጎ ለመዋል ስትል ብቻ ገንዘብን የምትይዝ ይመስላል...» አለችው ።

ኒኮላይ በቀስታ እና መለስተኛ በሆነ ሁኔታ ከትከት ብሎ ሳቀ ። ከዚያም፡—

«እንደገንዘብ መጥፎ ነገር የለም! ሲሰጡም ሆነ ሲቀበሉ ደስ አያሰኝም...» በማለት ተናገረ ።

እጅዋን ያዝ አደረገና ጠበቅ አድርጎ ጨበጣት ።

«በተቻለዎት ቶሎ ይምጡ!» በማለት እንደገና ደግሞ ነገራት ።

ከዚያም ዝግ ባለ እርምጃ ወጥቶ ሄደ ።
በሩ ድረስ ስትሸገው የሚከተለው ሃሳብ በእዕ
ምሮዋ ውስጥ ይመላለስ ጀመር ፡—

«እንዲህ ያለ ደግ ሰው ። ምንው እንዲህ ባልተቸ
ገረ...»

በሁኔታው ደስ የተሰኘችም ትሁን ወይንም የተደ
ነቀች ለይታ ለማወቅ አልቻለችም ።

2

ኒኮላይ መጥቶ እናትን በጎበኘ በአራተኛው ቀን
ቤቷን ለቅቃ ወደ እርሱ ቤት ገባች ። ሁለት ሰንዱ
ቆጆን የተሸከመው ጋሪ የመኖርያ ቤቶቹን አካባቢ
እየለቀቀ ሚዳ-ሚዳውን ሲጓዝ ፣ ዞር ብላ የመኖርያ
ቤቶቹን አካባቢ ትመለከት ጀመር ። ይህ ጭለማማ
እና አስቸጋሪ የሆነ ኑሮ ያላለፈችበት ቦታ ፣ እንደገና
ም አዳዲስ ደስታዎችን እና ሀዘኖችን ተጎናጽፋበት
ቀናቱ ቶሎ ቶሎ እንዲገፉ ለማድረግ ያበቃት የዚህ
ቦታ ሁኔታ ድንገት በሃሳቧ ውል አለባት ።

ጥላሽት ለብሶ በጠቆረው መሬት ላይ የተንሠራፋ
ው እና ጭሱ ወደሰማይ ቡል-ቡል የሚለው ፋብሪ
ካ ባሻገር ሲመለከቱት ትልቅ ቀይ ሸረራት ይመስላ
ል ። ከበታቹ የወዝ-አደሮቹ ጎጆዎች ተገጥጦታል ። እነ
ዚህ ግራጫ እና ደሳሳ የሆኑ ትንንሽ ጎጆዎች ትናን
ሽ መስኮቶቻቸው ተከፍተው እርስ-በእርሳቸው በትካ
ዜ እና በደስታ-ቢስነት እየተመለከኩት የረግረጋማውን
መሬት ጠርዝ ተጠግተው ፣ እርስ በእርስም ተጠጋግተ
ው ተቀልሰዋል ። ከቤቶቹ በላይ ቤተ ክርስቲያኑ ይገ
ኛል ። የጉልላቱ ቁመት ከፋብሪካው ጭስ መውጫዎች
ቁመት ዝቅ ያለ ሲሆን ልክ እንደፋብሪካው ጥላሽት
የለበሰ ቀይ መልክ አለው ።

እናት ትንፋሷን እየተነፈሰች አንገቷን አንቀው
የያዘች የመሰላትን የቀሚሷን ክሳዶች ቁልፎች ፈ
ታች ።

ጋሪ ነጂው ልጓሙን ያዝ-ለቀቅ ፣ ያዝ-ለቀቅ እያደ
ረገ ፈረሱን ፡— «ሱ! ሂድ! ሂድ!» ይል ጀመር ። የጋሪ
ነጂው እግሮች እንደ ደጋን የጎበጡ ፣ ዕድሜው ይ
ኸን ያህል ነው ለማለት የማያመች ፣ ጭንቅላቱን እና
ፊቱን የሳሱ የመነመኑ ፀጉሮች የወረሩት ፣ ዐይኖቹ
ቀለም-አልባ የሆኑ አጭር ድንክ ነው ። አንዴ ከጋሪ
ው በአንደኛው ጎን ፣ ሌላ ጊዜ ደግሞ በሌላኛው ጎን
እየሆነ ጋሪውን ተከትሎ በእግሩ ሽፈፍ-ሽፈፍ ወልከ
ፍ-ወልከፍ እያለ ይሄዳል ። በስተግራም ሆነ ወይንም
በስተቀኝ በኩል ሁኖ መጓዙ ለርሱ አንዳችም ልዩ
ነት የሌለው ይመስላል ።

በጭቃ የተለወሱ ትልልቅ ቡት ጫማዎች ያጠለ
ቁትን ኩርንችት የሚያካክሉ እግሮቹን በሚያስቅ ሁኔ
ታ ከመሬቱ ጋር እየደቃ ፈረሱን በሰለለ ድምፁ ፡—
«ሂድ! ሂድ! ሱ!» ይለዋል ። እናት ያለችበትን አካባቢ ት
ቃኛለች ። መስኮቹ ልክ እንደ ልቧ ባዶ ናቸው...

ፈረሱ የፀሐይ ዋዕይ ባሞቀው አሸዋ ሥር አንገቱ
ን ለብዙ ጊዜ ወደታች ቀልሶ ጎተት-ጎተት እያለ
ይጓዛል ። አሸዋውን ፈረሱ እና ጋሪው ሲጓዙበት ይን
ኮሻኮሻል ። ውልቅልቁ የወጣው አሮጌ ጋሪ በአሸዋው
ላይ ሲጓዝ ሲጠጥ-ሲጠጥ እያለ ይጮኻል ። እነዚህ
ድምፆች ከአቧራው ጋር በአንድነት ተደምረው
ጳላ-ጳላቸው ይቀራሉ...

ኒኮላይ ኢሻኖሺች በከተማው ዳርቻ አንድ ብቸኛ
ግ ሁኖ ወጣ ያለ ቦታ ላይ ይኖራል ። በአድሜው
አርጅቶ ሊፈነዳ የተቃረበውን ባለሁለት ፎቅ ቤት
ፎቅ አነስተኛ ግራጫ ከንፍ ተጠግቶ የተሠራው ቤ
ት ውስጥ የኒኮላይ መኖርያ ቤት ይገኛል ። ከመኖርያ

ቤቱ ፊት-ለፊት አነስተኛ የሆነ የአትክልት ቦታ የሚገኝ ሲሆን ሦስት ክፍሎች ባሉት በዚህ ቤቱ መስኮቶች በስተውጪ ጥግጥን መአዛቸው ደስ የሚያሰኝ እና ብሩህ ወይን ጠጅ ቀለም ያላቸው ቅጠለ-ብዙ አበባዎች እና የጥድ ዛፎች፣ እንደዚሁም በረኸም ቁመት ቶሎ የሚያድግ የዛፍ ተክል ቅርንጫፎች ደስ በሚያሰኝ ሁኔታ በሦስቱ መስኮቶች በኩል ሰገግ ብለው አሾልቀዋል። ቤቱ ውስጥ የሚገኘው ማናቸውም ነገር ንፁሕ ሁኖ ቦታ-ቦታውን ይዞ የሚገኝ ሲሆን ወለሉ ላይም የዕቃዎች ጥላ አጥልቶአል። በቤቱ ውስጥ ያሉት ግድግዳዎች በመጽሐፍ መደርደርያዎች የተከበቡ ሲሆኑ ከመጽሐፍ መደርደርያዎቹ በላይም ፊት-ከስታራ የሆኑ ሰዎች ፎቶግራፎች ተሰቅለዋል።

አንዱ መስኮት በጓርው አትክልት ፊት-ለፊት፣ ሌላው መስኮት ደግሞ የሳር ጨፌ በሚገኝበት በኩል ወደተሠራበት ትንሽ ክፍል ኒኮላይ እናትን እየወሰዳት፡—

«ይኸ ክፍል ይስማማዎታልን?» በማለት ጠየቃት። የዚች ክፍል ግድግዳዎችም በመጽሐፍ መደርደርያ ተከብበዋል።

«ምግብ ማብሰያው ክፍል ብኖር ይሻላል! የምግብ ማብሰያው ክፍልም አስደሳች እና ንጹህ ነው...» በማለት እናት ተናገረች።

ከአንደበቷ የሚወጡት ቃላት የሚያስፈራሩት መሰላት። ምግብ ማብሰያው ክፍል ልኑር የሚለው ሃሳብ ላይ እንድትተው በመጨረሻ እንደምንም ተሟግቶ ሲረታት ሲበቃ መልኩ ወዲያውኑ በደስታ ፈካ።

የቤቱ ሦስቱም ክፍሎች ልዩ የሆነ ግርማ-ሞገስ ያረበበባቸው ናቸው። እነዚህ ክፍሎች ውስጥ ሁኖ መተንፈስ ቀላል እና አስደሳችም ነው። ይሁን እንጂ፣ ጎላ ባለ ድምፅ መነጋገር፣ በታላቅ ተመስጦ ተው

ጠው ከላይ ወደታች የሚመለከቱትን ግድግዳዎቹ ላይ የተሰቀሉትን ፎቶግራፎች መረበሽ ይመስላል።

ከመስኮቶቹ ክፈፍ ላይ በእንስራዎች የተቀመጡ አበባዎችን ያቀፉትን አፈሮች በእጅዋ እየነካካች፡—

«አበባዎቹ ውሀ መጠጣት ያስፈልጋቸዋል!» በማለት ተናገረች።

«አዎን፣ ዕውነትም ነው! አበባዎቹን በጣም እወዳቸዋለሁኝ። ተንከባክቦ ለመያዝ ግን ጊዜ አላገኘሁኝም...» በማለት በጥፋቱ ተጸጽቶ የቤቱ ባለቤት ኒኮላይ ተናገረ።

ምቹ በሆነው በገዛ ቤቱ ውስጥ እንኳን የውጪ እንግዳ ሰው ይመስል ኒኮላይ ሲራመድ ተጠንቅቆ የሚራመድ መሆኑን እናት አስተዋለች። ቀጫጭን በሆኑት የቀኝ ጣቶቹ መነጽሩን ገፋ-ገፋ እያደረገ ከሚገኙት ልዩ-ልዩ ዕቃዎች መካከል ዐይኑ ያረፈበትን አንደኛውን አተኩሮ ያስተውላል። አንዳንድ ጊዜ አንዱን ዕቃ በዐይኑ የሚዳስሰው ይመስል፣ ፊቱ አጠገብ አስጠግቶ ይመለከታል። እርሱም ልክ እንደ እናት እቤቱ ውስጥ ለመጀመርያ ጊዜ የገባ ይመስል በቤቱ ውስጥ የሚገኘውን ማናቸውንም ነገር ልክ እንደ እናት ለእርሱም አዲስ እና ካሁን ቀደም ያላየው ይመስላል። ይኸ ሁኔታ እናትን እንድትዝናና አደረጋት። ዕቃዎቹ የሚገኙባቸውን ቦታዎች አተኩራ በማስተዋል እና ዕለታዊ ትዕዛዝ በመጠየቅ በክፍሉ ውስጥ ትከተለው ጀመር። ሊፈጽም ባለመቻሉ ምክንያት ጉዳዮችን መፈጸም በሚገባው ሁኔታ የማይፈጽም ሰው የሚያሳየውን ዓይነት የቅሬታ ድምፅ እያሰማ መልስ ይሰጣት ነበር።

አበባዎቹን ውሀ አጠጣቻቸው፣ ፒያኖው ላይ ተበታትነው የነበሩትን የዜማ ናታዎች በወግ-በወጉ አድርጋ አስቀመጠቻቸው። ሳሞሻሩን ከተመለከተች በኋላ፡—

«መወልወል ያስፈለገዋል...» አለችው ።

ሳሞቫሩን አንስቶ አፍንጫው ሥር በማስጠጋት መወልወል ማስፈለግ አለማስፈለጉን ይመለከት ጀመር ። እናት በሁኔታው ሳቀች ።

በዚያን ምሽት እናት ወደ መኝታ ክፍሏ ሂዳ እንደተኛች ቀኑን እንዴት እንዳሳለፈች ስታሰላስል ከትራሷ አንገቷን ቀና አድርጋ ግራ-ቀኙን በመገረም ትቃኝ ጀመር ። በሌላ ሰው ቤት ስታድር ይህ የመ ጀመርያ ጊዜዋ ቢሆንም የመጨነቅ ስሜት አልተሰማ ትም ። ስለ ኒኮላይ ደግ-አሳቢ መሆን አሰላሰለች ። ማና ቸውም ሁኔታ ለእርሱ አስደሳች እንዲሆን ለማድ ረግ ፣ ለሕይወቱ ምቹት እና ደስታ ሊያስገኝለት የሚ ችል ፍቅሯን ልታሳየው ፈለገች ። ከአፈጣጠሩ ገልጆኛ ያለ መሆኑ ፣ ቅልጥፍና የሚጎድለው ሁኖ የማስደሰቱ ሁኔታ ፣ ከሌሎች ሰዎች ጋር ሲነጻጸር የርሱ የባሕርይ ልዩነት ፣ የብልህ ሰው አመለካከቶች ቢሆኑም እንደ ሕጻን ልጅ ዐይኖች ከብልል-ከብልል በሚሉት በዐይ ኖቹ አመለካከቶች ልቧ ተነካ ። ከዚያም ሃሳቧ ወደ ልጅዋ ተመለሰ ። አዲስ ድምፅ እና አዲስ ትርጓሜ ለብ ሰው እንደገና የሚይ ዴይ ድርጊቶች ትውስት ትዝ ይላት ጀመር ። ልክ እንደዚያ ቀን ሁሉ ፣ በዚያን ቀን የደረሰው ሀዘንም የተለየ ሁኔታ ያለው ነው ። በጠን ካራ ሰው የተሰነዘረ ቡጢ ከመሬት እንደሚደባልቅ ሁሉ ፣ በዚያን ዕለቱ ሀዘን በተሰነዘረው ቡጢ ዓለም ጭንቅላቷን ቀለስ እንድታደርግ አላበቃም ። መጠነኛ የሆነ ቁጣ እንዲነሳሳ በማድረግ ልብን ደጋግሞ እየ ጠቀጠቀ በመውጋት ጎብጦ የነበረው ትከሻ ቀና እን ዲል አድርጎአል ።

«ልጆቻችን በዚች ዓለም ውስጥ ወደፊት እየገሰ ገሱ ናቸው» በማለት አሰላሰለች ፣ በአትክልቱ ስፍራ ውስጥ ያሉትን የዛፎች ቅጠሎች እያንኮሻኮሹ ድምፃ

ቸውን በስተመስኮቱ በኩል የሚያስተላልፉትን የከተ ማ ዝግተኛ እንቅስቃሴዎች እና ከዚህ ቀደም አድም ጣ የማታውቀውን የከተማ የምሽት ድምፅ ለመጀመ ርያ ጊዜ አደመጠች ። ድምፆቹ መጥተው የሚሰሙት ከሩቅ ሲሆን ፣ ሁኔታቸውም የተዳከመ እና ከመስኮቱ ዘንድ ሲደርሱም እየሰለሉ የሚሄዱ ናቸው ።

በማግሥቱ ጧት ማለዳ ላይ ሳሞቫሩን ወለወለች ው ። ለሻይ ውሀ ካፈላች በኋላ ድምፅ ሳታሰማ ጠረጴ ዛውን በማዘጋጀት ኒኮላይ እስኪነሳ ድረስ ማዕድ ማ ብሰያው ክፍል ሁና ትጠብቀው ጀመር ። በመጨረሻ ም በአንድ እጁ መነጽሩን ይዞ እና በሌላ እጁም የሸሚዙን ክሳድ ይዞ ሳሉን እየሳለ በሩን ከፈተ ። ከ ዚያም እንደምን አደሩ? በማለት ላቀረበላት ሰላምታ መልስ ከሰጠችው በኋላ ሳሞቫሩን ይዛ ወደሳሉን ገባች ። እርሱም ውሀውን ወለሉ ላይ እያንጠባጠበ ፣ ሳሙናው እና የጥርስ ብሩሹ ከእጁ እየወደቀበት ፊ ቱን ፋ-ር-ር ፣ ፋ-ር-ር እያለ ይታጠብ ጀመር ።

ቁርስ ላይ ሁነው የሚከተለውን ነገራት ፡—
«ገበሬዎች እየወደቁ እየደቀቁ እንዴት እንደሚሄ ዱ ፣ በዜምስትሾ* ቦርድ ውስጥ አሳዛኝ የሆኑ የታዛቢ ነት ተግባር አከናውናለሁኝ...» አላት ። የፀፀት ሀዘን በተሰማው ሁኔታ ፈገግ ካለ በኋላ ንግግሩን በመቀ ጠል ፡—

«ምግብ ባለማግኘት በችጋር መቆላት ገበሬዎችን ለሞት አመቻችቶ ያቀርባቸዋል ። ልጆቻቸው ሲወለዱ ደካማ ሁነው ይወለዳሉ ። እንደ በልግ ዝምቦ

* ዜምስትሾ — በሩሲያ ውስጥ ገባርነት ከተፋቀበት ከ 1861 ዓ. ም. ጀምሮ በዛሩ መንግሥት ተቋቁመው የነ በሩ ሥልጣን-ውሱን የሆኑ የአካባቢ የአስተዳደር አካ ላት «ዜምስትሾ» በመባል ይጠሩ ነበር ። (ተርጓሚው)

ች እየተረፈረፉ ያልቃሉ ። ይኸንን ሁሉ እናውቃለን ። የጉዳዩን መነሻ-ምክንያትም እናውቃለን ። የቀረው-ቀርቶ ፣ ሂደቱን የምንታዘብ በመሆናችን ደሞዝ ይከፈለናል ። እንደዕውነቱ ከሆነ ደግሞ ተግባራችን ይኸው ነው እንጂ ፣ ከዚህ ሌላ ምንም የምናደርገው የለም...» በማለት ተናገረ ።

«አንተ ተማሪ ነህ እንዴ?» በማለት ጠየቀችው ።
«የለም ተማሪ አይደለሁም ። መምህር ነኝ ። አባቴ ሺያትካ ውስጥ የፋብሪካ አስተዳዳሪ ነው ። እኔ ግን መምህር ሆንኩኝ ። ገጠር ውስጥ ለገበሬዎች መጻሕፍትን በማሠራጨት ምክንያት ተይዬ ታሥሬ ነበር ። የእሥራት ጊዜየን ከፈጸምኩኝ በኋላ በአንድ መጻሕፍት መሸጫ ሱቅ ውስጥ በመጽሐፍ ሻጭነት ተቀጠርኩኝ ። በገዛ ራሴው ደንታ-ቢስነት እንደገና ተይዬ ከታሠርኩኝ በኋላ አርካንገልሰክ ወደተሰኘ ከተማ በግዛ ተኝነት ተጋዝኩኝ ። እዚያም እንደዚሁ ከአገረ-ገዢው ጋር ባጋጠመኝ ግጭት ምክንያት ነጭ ባሕር ዳርቻ አጠገብ ወደምትገኝ አንዲት ትንሽ መንደር እንድጋዝ ከተደረገሁኝ በኋላ በዚችው መንደር ለአምስት ዓመታት በግዙተኝነት ኖርኩኝ ።»

የፀሐይ ብርሃን በክፍሉ ገብቶበት ብሩህ በሆነው የቤቱ ክፍል ውስጥ ከአንደበቱ የሚወጡት ቃላት ምንም ሳያግዳቸው ዱብ-ዱብ ይላሉ ። እናት በአሁኑ ጊዜ እነዚህን የመሳሰሉ ብዙ ታሪኮችን አድምጣለች ። ይሁን እንጂ ፣ ከቶ ምንም ቢሆን እስከአሁን ድረስ ሊገባት ያልቻለው ጉዳይ ፣ ታሪካቸውን የሚያወሰን ሰዎች ታሪካቸውን በሚያወሰን ጊዜ እንደ ዘወትር አልባሌ ጉዳይ አንዳችም ብስጭት ሳያደርባቸው በዝግታ እና ርጋታ ባልተለየው ሁኔታ የሚያወሰን መሆናቸው ነው ።

«እህቴ ዛሬ ትመጣለች!» አላት ።

«ባለትዳር ነችን?» አለችው ።

«የሙት ሚስት ነች ። ባሏ በግዙተኝነት ወደሳይቤርያ ተግዞ ነበር ። ይሁን እንጂ ጠፍቶ አመለጠ ። ከዚያም ከሀገር ውጪ ሲኖር ፣ የዛሬ ሁለት ዓመት በሳምባ ነቀርሳ ሕመም ሞተ...» አላት ።

«እሕትህ ከአንተ ወጣት ናትን?» ብላ ጠየቀችው ።
«የስድስት ዓመት ታላቁ ነች ። ለእኔ እጅግ ባለው ላታዩ ነች ። መጥታ ፒያኖ እንዴት እንደምትጫወት ያዳምጧታል ። ያ ፒያኖ የእርሷ ነው ። አብዛኛዎቹ እነዚህ ዕቃዎችም የእርሷ ናቸው ። መጻሕፍቶቹ የእኔ ናቸው...» አላት ።

«እሕትህ የምትኖረው የት ነው?» በማለት ጠየቀችው ።

«የትም ነው የምትኖረው!» በማለት ፈገግ እያለ መለሰላት ። ከዚያም ቀጠል አደረገና ፡—

«መንፈስ-ጠንካራ የሆነ ሰው በሚፈለግበት ቦታ ሁሉ እርሷ ምንግዜም ዝግጁ ሁና ትገኛለች» በማለት መለሰላት ።

«እርሷም በዚሁ ጉዳይ — በተግባሩ ተሳታፊ ነችን?» አለችው ።

«እንዴታ!» በማለት መለሰላት ።

እርሱም ወዲያውኑ ቤቱን ወጥቶ ሄደ ። እናትም «ጉዳዩን» አንስታ በማሰላሰል ፣ በዚሁ ጉዳይ ዕለት-በዕለት ተጠምደው ያለአንዳች መሸበር በርጋታ እና በጽናት ራሳቸውን ለጉዳዩ የሰጡትን ሰዎች ብርታት ታወጣ-ታወርድ ጀመር ። ሁኔታውን በሃሳቧ ታወጣ-ታወርድ በነበረበት ጊዜም ፣ በምሽት ተራራ ሥር የሚገኝ ሰው ራሱን ከተራራው ጋር ሲያነጻጽር ድባኖ-ድንክ የሆነ ያህል አድርጎ እንደሚገምት ሁሉ ፣ እናትም ሁኔታውን ስታነጻጽር ጥፍሯ ውስጥ ኩርምትምት ብላ የገባች አጭር ድንክ ያከለች ሁና ተሰማት ።

ቀትር ላይ አንዲት ጥቁር ቀሚስ የለበሰች መልኩ መልካም ረዥም ሴት የቤቱን ደወል ደወለች ። እና ት በሩን ስትከፍት ሴቲቱ ይዛው የነበረውን የመጻሕፍት መያዣ ቢጫ የእጅ ቦርሳ ወለሉ ላይ ጣል አደረገች እና የእናትን እጅ ጨበጠች ።

«እንደሚመስለኝ እርስዎ የፓሼል ሚካይሎቪች እናት ነዎት ። አይደሉምን?» በማለት ጠየቀችት ።

«አዎን ። ነኝ ።» በማለት በሴቲቱ ጥሩ ልብስ እናት ግራ ተጋብታ እያስተዋለች መለሰች ።

«ሁኔታዎን ልክ እንደገመትኩት ሁኖ ነው ያገኘሁዎት ። እዚህ መጥተው እንደሚኖሩ ወንድሜ ጽፎልኝ ነበር» በማለት ሴቲቱ ከመስተዋቱ ፊት-ለፊት ሁና ባርኔጣዎን እያወለቀች ተናገረች ። ከዚያም ቀጠል አደረገችና ፡—

«ረዘም ካለ ጊዜ ጀምሮ ፓሼል ሚካይሎቪች እና እኔ ጓደኞቻች ነን ። ስለርስዎ አውርቶልኝ ነበር» በማለት ተናገረች ።

ድምፁ-ወፍራም ሁና ሳለ ፡ አነጋገርዋ ግን ዝግ ያለ ነው ። ስትራመድ ፈጠን-ፈጠን ያለች እና ጠንካራ ራም ነች ። እዩኝ-እዩኝ እያሉ ከሚጋብዙት ቡናማ የወጣትነት ዐይኖቿ ጋር ሲነጻጸር ግንባሯ ላይ በቀጭኑ የተሰመሩ መስመሮች የተሸበሸቡባት ሲሆን ፡ ከጀርዎቿ በላይ ያሉት ፀጉሮቿንም ሽበት ጣል-ጣል አድርጎባቸዋል ።

«እርቦኛል! አንድ ሲኒ ቡና ባገኝ እንዴት ደስ ባለኝ ነበር...» በማለት ተናገረች ።

«አሁን አዘጋጃለሁኝ!» አለችት እናት ። ከዚያም ቀጠል አደረገችና ፡—

«ፓሼል ስለ እኔ አውርቶኛል አሉኝን?» በማለት የቡና ማስቀመጫውን ከቁም ሳጥን ውስጥ እያወጣች ጠየቀችት ።

«ብዙ ጊዜ ደጋግሞ ስለርስዎ አጫውቶኛል...» በማለት ሴቲቱ ከቆዳ የተሠራ አነስተኛ የሲጋራ ማስቀመጫ አውጥታ አንዱን ሲጋራ አቀጣጥላ ከወዲያ-ወዲህ በመንጎራደድ ሲጋራዋን እያጨሰች መለሰች ላት ። ከዚያም ቀጠል አደረገችና ፡—

«ስለእርሱ እጅግ አድርገው ሰግተዋልን?» አለችት ። ቡናው የተጣደበት በአልኮሆል የሚሠራ የቡና ማፍያ ላንቃ የሚተፋውን ሰማያዊ የእሳት ትንታግ እናት በመገረም እያስተዋለች ፈገግ ትል ጀመር ። በዚች ሴት ፊት የደረሰባትን ሀፍረት ደስታ ዋጣላት ።

«የኔ የተባረከ ልጅ ስለ እኔ አጫውቷታላ!» በማለት ከራሷ ጋር እናት ተወያየች ። ከዚያም ሴቲቱ ለጠየቀችት ጥያቄ ቀስ ብላ በመመለስ ፡—

«አዎን ። ሰግቻለሁኝ እንጂ ። እንዴት አልሰጋም ። ቀላል ጉዳይ አይደለም ። ይሁን እንጂ ፡ ጉዳዩ ቀደም ባለ ጊዜ ደርሶ ቢሆን ኖሮ ካሁኑ የባሰ በሰጋሁኝም ነበር ። አሁን ቢያንስ-ቢያንስ ብቻውን አለመሆኑን አውቃለሁኝ...» በማለት ተናገረች ።

እናት ሴቲቱን እያስተዋለች ስሟ ማን እንደሚባል ጠየቀችት ።

«ሶፍያ እባላለሁኝ!» በማለት ሴቲቱ መለሰችላት ። እናት ሶፍያን ትኩር ብላ በማስተዋል ታጠናት ጀመር ። ይህች ሴት ልዩ የሆነ የራሷ ባሕርይ የሚታይባት ሲሆን ፡ ይኸውም ጮሌነት ያልተለየው ብርቱኑ ቷ እና ፈጠን-ፈጠን የማለት ቀልጣፋነቷ ነው ።

«ዋናው ቁም ነገር በተቻለ ፍጥነት ሁሉም የሚለቀቁ መሆናቸው ነው» በማለት በመተማመን ሁኔታ ሶፍያ ተናገረች ። ቀጠል አድርጋም ፡—

«ብቻ ፍርዳቸውን ቶሎ በሰጡባቸው! ወደ ግዞት ቦታቸው እንዳጋዟቸው ወዲያውኑ ፓሼል ሚካይሎቪች ከተጋዘበት ቦታ ጠፍቶ እንዲያመልጥ እናደር

ጋለን ። እርሱ እዚህ ለሥራ ያስፈልጋል» በማለት ተናገረች ።

እናት በሶፍያ አነጋገር እርግጠኛ ባለመሆን ሁኔታ ዐይን-ዐይኗን ስትመለከት ፣ ሶፍያ ደግሞ የሲጋራ ዋን እላቂ ነፈስ ለማጥፋት ማጥፊያ ዕቃ ትፈልግ ነበር ። በመጨረሻም በአበባ መያዣው የሸክላ ገልላይ አጠፋችው ።

«እረ የሲጋራው ትርኳሽ አበባዎቹን ያጠመልጋቸዋል!» በማለት እናት ሳትወድ ተናገረች ።

«ይቅርታ ያድርጉልኝ! ኒኮላይ ሁልጊዜም ይኸንኑ ይነግረኛል!» በማለት ሶፍያ መለሰች ። የሲጋራውን ነፈስ ከገሉ ላይ አነሳች እና በመስኮት ወደውጪ ወረወረችው ።

እናት ቀደም ሲል በተናገረችው ንግግር ቅር ተሰኝታና በመፀፀት ሁኔታ ሶፍያን ትመለከታት ጀመር ። ከዚያም ፡—

«ይቅርታ አድርጊልኝ! የምናገረውን ሳላስብ ነው የተናገርኩት ። ምን ማድረግ እንደሚገባሽ እነግርሽ ዘንድ ለእኔ እንዴት አድርጎ ይገባኛል?» በማለት ተናገረች ።

«ጽዱ ካልሆንኩኝ ለምን አይገባዎትም?» በማለት ‘መናገር አለብዎት እንጂ’ በሚል ሁኔታ ትከሻዋን ወዝወዝ እያደረገች ተናገረች ። ከዚያም ቀጠል አደረገችና ፡—

«ቡናው ደረሰ እንዴ? አመሰግናለሁኝ ። ምነው አንድ ሲኒ ብቻ? እርስዎስ አይጠጡም እንዴ?» በማለት ጠየቀችት ።

ድንገት እናትን ትከሻዎቿን ያዘች እና አጠገቧ አቅርባ ዐይን-ዐይኖቿን ትክ ብላ ትመለከት ጀመር

«ያለመዝናናት ጭንቀት ይሰማዎታልን?» በማለት ጠየቀችት ።

እናት ፈገግ አለች ። ከዚያም ፡—

«ሲጋራውን በሚመለከት ረገድ ያንን ሁሉ ከለፈ ለፍኩኝ በኋላ እንደምን አድርጎ የመዝናናት ሁኔታ ላይሰማኝ ይችላል? እስኪ ጉድ በይ!» በማለት ተናገረች ። ከዚያም አድናቆቷን ባለመሸሸግ ሁኔታ ቀጠል አድርጋ ፡—

«እዚህ ቤት ገና ትላንት መምጣቴ ነው ። ነገር ግን ገና ካሁኑ ልክ የራሴው ቤት የሆነ መስሎ ይሰማኛል ። የምፈራው አንዳችም ነገር የለኝም ። አፌ እንዳመጣ ማናቸውንም ነገር እናገራለሁኝ...» አለች ።

«መሆንም ያለበት ልክ ይኸው ነው!» በማለት ሶፍያ በአንክሮ ተናገረች ።

«ጭንቅላቴ መዘፋን አላቆመም ። እና እኔም ራሴን አላውቀውም» በማለት እናት ንግግሯን እንደሚከተለው ቀጠለች ፡—

«አንድን ሰው ደግሜ-ደጋግሜ ማንነቱን እስካውቅ ድረስ የልቤን ገልጬ የማልወያይበት ጊዜ ነበር ። አሁን ግን ልቤ ምን ጊዜም ለማንም ግልጽ የሆነ ሲሆን ቀደም ባለ ጊዜ እናገራቸዋለሁኝ ብዬ የማላል ማቸውን ነገሮች በአሁኑ ጊዜ በግልጽ እናገራለሁኝ...» አለች ።

ሶፍያ ሌላ ሲጋራ አውጥታ አቀጣጠለች እና ደስ በሚያሰኝ ሁኔታ በሚያንጸባርቁት ቡናማ ዐይኖቿ እናትን ትመለከት ጀመር ።

«ከግዞት ቦታው ያመልጣል ብለሽኛል ። ካመለጠ በኋላ ግን እንደምን ሁኖ ይኖራል? ተደብቆ እና ተሸሽጎ ሊኖር ነውን?» በማለት ይኸንን ለልቧ አስጨናቂ የሆነ ጥያቄ እናት አውጥታ ጠየቀች ።

«ይኸ ከባድ ጉዳይ አይሆንም!» በማለት ሶፍያ እንደገና ቡና በሲኒዋ እየቀዳች ተናገረች ። ከዚያም ቀጠል አድርጋ ፡—

«እንደሌሎቹ ብዙ ሰዎች ተሸሽጎ እና ተደብቆ ይኖራል ። እነዚህን ከመሳሰሉት ሰዎች መካከል አንዱ ን አግኝቼው ነበረ ። የት መኖር እንዳለበት አሳይቼ ዋለሁኝ ። እርሱም በጣም አስፈላጊ የሆነ ሰው ነው ። አምስት ዓመት ገዛት ተፈርዶበት ነበር ። በግዛት ያላ ለፈው ጊዜ ግን ሦስት ወር ተኩል ነው...» በማለት ተናገረች ።

እናት ለጥቂት ጊዜ ሶፍያን ተመለከተችት ። ከዚያ ም ፈገግ አለች ።

«ያ ሜይ ዴይ አንዳች ነገር ያደረገኝ ይመስለኛል!» በማለት እናት እራሷን እየነቀነቀች በዝግታ አነጋገር ተናገረች ። ቀጠል አድርጋም ፡—

«ሁለት መንታ መንገዶችን በአንድ ጊዜ የምሄዳቸው ይመስል ግራ ገብቶኝ እጩነቃለሁኝ ። አንዳንድ ጊዜ ሁሉንም ነገር የምገነዘብ ይመስለኛል ። ወዲያው ደግሞ ሁሉም ነገር ግራ በሚያጋባ ሁኔታ ድብስብስ ይልብኛል ። አንቺ ግን ፣ በዚህ ተግባር ላይ የተሠማራሽ የተከበርሽ ሴት ነሽ... የኔን ፓሼልን ታውቁዋለሽ ። ስለእርሱም በጎ አስተያየት አለሽ ። ለዚህም አመሰግንሻለሁኝ...» አለችት ።

«ምስጋና የሚገባው ለእርስዎ ነው!» በማለት ሶፍያ እየሳቀች ተናገረች ።

«እኔ ምን ስላደረግሁኝ ምስጋና ይገባኛል ። ይኸንን ሁሉ ያስተማርኩት እኔ አይደለሁኝም!» በማለት እናት እየተነፈሰች ተናገረች ።

ሶፍያ ሲጋራዋን ሳህን ላይ እያጠፋች ወርቃማ ፀጉሯ እስከደረጅ ወርዶ ዝንጥፍ እስኪል ድረስ ራሷን ዝቅ አድርጋ እጅ ነሳች ።

«እነዚህን ሁሉ ጥሩ-ጥሩ ነገሮች የማወላለቂያ ጊዜዬ ደርሶአል...» በማለት ብድግ ብላ እየሄደች ተናገረች ።

ኒኮላይ ምሽቱ ላይ ወደ ቤት መጣ ። እራት በሚ በሉበት ጊዜ ከግዛት አምልጦ የነበረውን ሰው እንደ ምን አድርጋ እንዳገኘችው እና እንደደበቀችው ፣ ያየችውን ሰው ሁሉ በመጠርጠር ሰላዮችን እንደምን አድርጋ ትፈራ እንደነበረ ፣ ጠፍቶ የነበረው ሰውም አስቂኝ የሆነ ሁኔታ እንደምን አድርጎ ያሳይ እንደነበረ እየሳቀች ሶፍያ ዘርዘራ አጫወተችቸው ። እጅግ ፣ ከባድ የሆነ ሥራን በሚገባ አኳኋን ያገባደደ ወዝ-አደር ስለ ሥራው በኩራት ሁኔታ እንደሚናገር ዓይነት ሶፍያም ሁኔታውን በዚህ መልክ የምትናገር መሆኗን እናት ተገነዘበች ።

አሁን እራት ላይ ሶፍያ የለበሰችው ልብስ ግራ ጫማ ረሻም የበጋ ቀሚስ ነው ። የለበሰችው ልብስ ይበልጥ ረጅም ያደረጋት ሲሆን ዐይኖቿም ይበልጥ ጠቆር ያሉ ሲመስሉ አረማመዷም ይበልጥ ሥርአት የያዘ ነው ።

«ሶፍያ ፤ ሌላ ተግባር ተደቅኖ ይጠብቅሻል» በማለት ኒኮላይ የእራት ጊዜ እንዳበቃ ነገራት ። ቀጠል አድርጎም ፡—

«ለገበሬዎች ጋዜጣ ለማተም መስማማታችንን ነግ ሬሻለሁኝ ። ሰዎቻችን በብዛት ስለተያዙብን ጋዜጣውን ከሚያሰራጩው ሰው ጋር ግንኙነት ለመፍጠር ሳንችል ቀረን ። ይኸንን ሰው ሊያገኙልን የሚችሉት ፔላጊያ ኒሎቭና ብቻ ናቸው ። ወደገጠር ከእርሳቸው ጋር አብረሽ ሂደሽ በተቻለ ፍጥነት ግንኙነቱ እንዲመሠረት ማድረግ አለብሽ» አላት ።

«በጣም ጥሩ!» አለች ሶፍያ ሲጋራዋን እያወጣች ። «ፔላጊያ ኒሎቭና ፣ እንሄዳለን ። አይደለምን?» በማለት እናትን ሶፍያ ጠየቀችት ።

«አዎን እንሂዳለን» በማለት እናት መለሰችላት ።
«ሩቅ ነውን?» አለችት ሰፍያ ።

«ሰማንያ ቪርሲታ ያህል ቢርቅ ነው» በማለት መለሰችላት ።

«አይ ጥሩ ነው! አሁን እስቲ ሙዚቃ ልጫወት ። ፔላጊያ ኒሎቭና ትንሽ ብጫወት ቅር ይልዎት ይህን!» በማለት ሰፍያ ጠየቀችት ።

«ስለእኔ ምንም አታሰቢ ። እኔ እንደሌለሁ በመቁጠር እንዳሻሽ ተጫወቼ!» በማለት ከፎቴው ላይ በስተዳር ከርምት ብላ በመቀመጥ እናት መለሰችላት ። ወንድም እና እሕት እናትን ዞር ብለው የሚያዩዋት አይመስሉም ። ይሁን እንጂ በጮሌነት ሁኔታ በውይይታቸው ውስጥ እንድትገባ ያደርጉዋት ነበር ።

«ኒኮላይ ይኸንን አድምጥ ። ግሪግ የደረሰው ሙዚቃ ነው ። ዛሬ ነው ያመጣሁት... መስኮቱን ዝጋው» አለችው ሰፍያ ።

የሙዚቃውን ኖታ ከፈተችው እና በግራ እጅዋ በቀስታ ፒያኖውን መጫወት ጀመረች ። የሙዚቃ ድምፅ የሚያሰሙት የፒያኖው ሽቦዎች ጉላት እና ጥልቀት ያለው ድምፅ ያስተላልፉ ጀመር ። ከዚያም የፒያኖውን ጣዕም-ዜማ ሌላ ድምፅ በዝግታ ያጅበው ጀመር ። በቀኝ እጅዋ ፒያኖው ላይ ስትጫወት ልዩ የሙዚቃ ድምፆች እንደተደናገጡ ወፎች አሁንም-አሁንም ይሰማሉ ።

የሙዚቃው ጣዕም-ዜማ ጩኸት እና ጫጫታ ብቻ መስሎ ስለተሰማት እናት መጀመርያ በስሜት አልተነካችበትም ነበር ። ውስብስብ በሆነ የሙዚቃ ኅብር የተቀናበረውን የዚህን ሙዚቃ ጣዕም-ዜማ አጣጥማ ለመቅመስ ጀርዋ ገና በሚገባ አልተገራም ። እግሮቹን አነባብሮ ፎቴው ላይ በስተጥግ በመቀመጥ በወርቃማ ፀጉር ያሸበረቀውን የሰፍያን ገጽታ በተመ

ሰጠ የሚያስተውለውን ኒኮላይ እናት በሕልም ዓለም የተዋጠች መስላ ታስተውላለች ። የሰፍያን እራስ እና ትከሻዎች ጉልህ በሆነ ሁኔታ ፀሐይቱ የምታንጸባርቀው ሲሆን ጣቶቿን ለመዳሰስም እስከፒያኖው ቁልፎች ድረስ ዝቅ ብላ ፀሐይቱ ወርዳለች ። የሙዚቃው ድምጽ እየጎላ-እየደራ ቤቱን መላው ። እናት ልብ ውስጥም ሳታስበው እና ሳትጠይቀው ጥልቅ ብሎ ገባ ።

በአንዳች ምክንያት ፣ እናት ከዘነጋችው ብዙ ጊዜ ከሆነው ከአንድ ካለፈ የብሶት አዘቅት ውስጥ መራራ በሆነ ሁኔታ ግልጽ እየሆነ በመታየት ብሶቷ ይቀሰቀስባት ጀመር ።

አንድ ምሽት ላይ ባለቤቷ በጣም ዘግይቶ ጥንብ ዝ ብሎ ሰክሮ ወደቤት መጥቶ ነበር ። በእጁ አፈፍ አድርጎ ካንጠሰጠላት በኋላ ካልጋው ላይ አሸቀንጥሮ በማንሳት ወለሉ ላይ ወረወራት ። በእግሩ ጎኗን እየረገጠ ።

«ሂጅ ከዚህ አንቺ ውሻ! ዐይንሽን ማየት ነው የጠላሁት!» በማለት ይጮሀባት ጀመር ።

ወለሉ ላይ እንደተንጋለለች ከባልየው ድብደባ ራሷን ለመከላከል የሁለት ዓመት ልጅዋን ጎትታ ከባሏ ፊት አቆመችው ። ሕፃኑ እርቃኑን ሁኖ እና በፍርሃት ተውጦ እጆቿ ላይ በመውተርተር ያለቅስ ጀመር ።

«ሂጂ ከዚህ!» በማለት ሚካኢል ጮኸ ።

ከወደቀችበት ወለል ላይ አፈፍ ብላ በመነሳት ወደ ምግብ ማዘጋጃው ክፍል ሮጣ ከሄደች በኋላ ትከሻዋ ላይ ጃኬቷን ጣል አድርጋ ፣ ልጅዋን በሽማጠቅልላ ፣ ሳታለቅስ ወይንም ሳታገረመርም የማታ ልብስ ብቻ ለብሳ እና ጃኬት በላይዋ ላይ ጥላ ባዶ እግሯን ቤቱን ለቅቃ ሄደች ። ወራቱ የሚይ ወር ሲሆን የምሽቱ ዓየር-ንብረትም ውርጭ የተቀላቀለው ቀዝ

ቃዛማ ነበር ። የመሬቱ ቀዝቃዛ አባራዎች እግሯ ውስጥ ልጥፍ ብለው ሲጣበቁ በእግር ጣቶቿ መካከል ም ተሰግሰገው ገቡ። እጅዋ ላይ ያለው ሕፃን ልጅዋ ያለቅስ እና ይወራጭ ነበር። ሕፃን ልጅዋን እቅፍ አድርጋ ጃኬቷ ውስጥ በመያዝ በፍርሃት ተውጣ ሕፃኗን በሚከተለው ሁኔታ እያባበለች መንገድ-መንገዷን ትገሰግስ ጀመር። —

«አ-ይ-ዙ-ሀ! አይ-ዙ-ሀ! እ-ሹ-ሹ-ሽ!»

ንጋት ሆነ ። እርቃኗን እንደዚህ በገሚስ ተጋልጣ ድንገት ሰው ቢያያት ሐፍረቱ እና ፍርሀቱ ተሰምቷት ። ወደ ረግራጋማው መሬት ሂዳ ከአንድ ቅጠላማ ለጋ ዛፍ ሥር ተቀመጠች ። ዐይኖቿን ብልጥጥ አድርጋ በመክፈት በነጋጋው ጨለማ ውስጥ እየተመለከተች ። በእንቅልፍ የሚያንገላጀውን ልጅዋን እና ሆድ የባሰውን ልቧንም ጭምር። —

«አ-ይ-ዙ-ሀ! እ-ሹ-ሹ-ሽ! አ-ይ-ዙ-ሀ!» በማለት እሹፋፋ ትል ጀመር ።

ድንገት አንዲት ጥቁር ወፍ ብር አለች ። እንድትደነግጥ ወሬቱ እንደአስገደደች ተረዳች ። ዘንጋ ብላ ከነበረበት ሁኔታ ነቅታ በብርድ እየተንቀጠቀጠች ያው የለመደችው የዱላ እና የስድብ መዓት ወደሚወርድ ባት መከረኛ ቤቷ ማምራቷን ቀጠለች...

የመጨረሻው የፒያኖ ጣዕመ-ዜማ ድምፁን አሰማ ። ለስላሳ በሆነ ድምፁ ሙዚቃው አበቃ ።

ሶፍያ ወደ ወንድሟ ዞር አለች። —

«ወደድከውን?» በማለት ረጋ ብላ ጠየቀችው ።

«እጅግ በጣም!» በማለት ከእንቅልፍ ገና አሁን የነቃ ይመስል እየተንጠራራ መለሰላት ። አሁንም ደግሞ። —

«እጅግ በጣም...» አላት ።

የቀድሞ ትውስቷ በእናት ልቦና ውስጥ ደወሉን

እየደጋገመ ደወለባት ። በሕሊናዋ ውስጥ ደግሞ የሌላ ሃሳብ ውጋጋን በሚከተለው ሁኔታ ውል-ውል እያለ ይታሰባት ጀመር። —

«በወዳጅነት ላይ የተመሠረተ ሰላማዊ ኑሮን የሚኖሩ ሰዎች አሉ ። በዚያ ጭለማማ በሆነ ኑሮ ውስጥ የሚኖሩ ሰዎች እንደሚያደርጉት እርስ-በእርስ አይጣሉም ። አይሰክሩም ። ለየዳቦው ቅርፊት እርስ-በእርስ አይቧጩቁም...» በማለት ታስብ ጀመር ።

ሶፍያ ሲጋራ መዘዘች ። ሳታቋርጥ በላይ-በላይ ብዙ ሲጋራ አጨሰች ።

«ኮስቲያ የሚወደው ያንን ነበር!» አለች ። የሲጋራዋን ጢስ ምጥጥ አድርጋ ወደውስጥ ሳበችው ። እንደገና ወደፒያኖዋ አመራች እና ለስላሳ እና አሳዛኝ የሆነ ጣዕመ-ዜማ ትቃኝ ጀመር ።

«ለእርሱ ፒያኖ መጨዋት እንዴት ያስደስተኝ ነበር! ለማናቸውም ነገር አጸፋ የሚመልስ እና ልቡም በሰሜት የሚነደፍ እንዴት ያለ ከፍተኛ ስሜት ያለው ሰው ነበር!» አለች ።

«ስለባሏ መሆን አለበት የምታስታውሰው ። መሆን አለበት!» በማለት እናት ቀስ ብላ ለራሷ ተናገረች ። ቀጠል አድርጋ ደግሞ። — «ስታስታውሰው ፈገግም ትላለች!...» በማለት በቀስታ ለራሷ ተናገረች ።

«አንዴት ደስተኛ አድርጎኝ ነበር!» በማለት ሶፍያ በዝግታ አነጋገር ንግግሯን ቀጠለች። — «እንዴት መኖር እንደሚገባ ያውቅ ነበር...» አለች ።

«አዎን-አዎን በእርግጥ እንጂ! መንፈሱ የሚያዜም የሚዘምር መንፈስ ነበር!» በማለት ኒኮላይ ጢሙን እያሻሸ ተናገረ ።

አሁን ገና ያቀጣጠለችውን ሲጋራ ሶፍያ ወረወረችው እና ወደእናት ዞር አለች ።

«የሙዚቃ ጫጫታዬ እንደማያውቅም ተስፋ አደር ጋለሁኝ» አለችት ።

እናት ልቧ የቋጠረውን ቅሬታ ሳትሸሽግ የሚከተለውን መለሰችላት ፡—

«ስለእኔ ምንም ችግር አይግሳሽ ። ሙዚቃው ምንም አይገባኝም ። በገዛ ራሴ ሃሳብ ተውጪ ዝም ብዬ በመቀመጥ ነው የማዳምጠው...» በማለት መለሰችላት ።

«እኔ ግን የሙዚቃውን ጣዕም እንዲቀስሙት እሻለሁኝ ። አንዲት ሴት በተለይም በሀዘን እና በትካዜ በምትገኝበት ጊዜ የሙዚቃን ጣዕም መቅሰምን መገንዘብ አለባት...» አለችት ።

የፒያኖውን ድምፅ ማሰሚያ ቁልፍ ጠበቅ አድርጋ በጣቶቿ መታቸው ። አንድ ሰው አስደንጋጭ የሆነ ዜና ሰምቶ የሚጮኽ ያህል ፒያኖውም ድምፁን ከፍ አድርጎ በማንባረቅ ጮኽ ። ይኸንን የመሰለ አስደንጋጭ ድምፅ እንዲያሰማ ቁልፉ እስከመጨረሻው ድረስ የተመታ መሆን አለበት ። ከዚያም የፈሩ የተንቀጠቀጡ የሚመሰሉ ቀጫጭን ድምፆች ከፒያኖው ውስጥ ወጥተው ተሰሙ እና ወዲያው ደግሞ ድምፆቻቸው እየበረሩ ጥፍት አሉ ። አሁንም እንደገና ወፍ ራሙ ጉልሁ የፒያኖ ድምፅ ሌሎቹን ቀጫጭን ድምፆች እየዋጣቸው የጨኸት ድምፁን ያሰማ ጀመር ። አንድ የደረሰ ትልቅ መጥፎ-ዕድል አለ ። ይሁን እንጂ ፣ የሚያሰማው ድምፅ የመፀፀት ሳይሆን የቁጣ ስሜት የተመላበት ድምፅ ነው ። ከዚያም ግልጽ እና አስደሳች የሆነ ዜማን የሚያቀነቅን ፣ አድማጭን ማራኪ እና መላጭ የሆነ ጠንካራ ድምፅ ፒያኖው ያሰማ ጀመር ።

እናት ለእነዚህ ሰዎች በጎ ቃላትን ለመናገር ተጠባበቀች ። የሙዚቃውን ጣዕም-ዜማ ተግታ ሠክራ ነበር ። እናም ለአሕትየህ እና ለወንድምየው የሚያስፈልጋቸውን

ነገር ለመፈጸም እርግጠኛ በመሆን በፈገግታ ተውጣት ጠባበቅ ነበር ።

ወዲያ-ወዲህ ተመለከተች ። ከቶ ምን በማድረግ ልታስደስታቸው ትችላለች? ቀስ ብላ ወደ ምግብ ማዘጋጀት ክፍል በመሄድ ሳሞቫሩን አቀጣጠለችው ።

ይሁን እንጂ ፣ ይኸንን ማድረግ ብቻ ለእነርሱ አደርግላቸዋለሁኝ ብላ ያሰበችውን በሙሉ እንዳሟላች አድርጎ ለያረካት አልቻለም ። የእርሷንም ሆነ የእነርሱን ልብ የምታጽናና ይመስል ሻይ እየቀዳች እና ሀፍረት የተቀላቀለው ሳቅ እየሳቀች ፡—

«እኛ ኑርአችን ጨለማ የሆነብን ሰዎች እንደማንም እንደሌሎች ሁሉ ማናቸውም ነገር ይሰማናል ። በቃላት ለመግለጥ ግን ያስቸግረናል ። እና ስለዚህም እናፍራለን ። ምክንያቱም ፣ ማናቸውንም ነገር የምንገነዘብ ሲሆን አብራርተን እና አሳክተን መናገር ግን እንችልም ። እና ብዙውን ጊዜ ደግሞ ፣ የአስተሳሰባችን ሁኔታ ቅር እንዲያሰናግን ሀሊናችን ያስገድደናል ። ሕይወት እኛን በየማዕዘናቱ ይወግረናል ፣ ይነርተናል ። ዕረፍት ማረፍ እንሻለን ። ዕረፍተ-ቢሱ ሃሳብ በእኛ ውስጥ ሳያቋርጥ እየተመላለሰ ዕረፍት ያሳጣናል» በማለት ተናገረች ።

ኒኮላይ የእናትን ንግግር እያዳመጠ መነጽጮቹን ይጠራርጋል ። ሶፍያ ዐይኖቿን ብልጥጥ አድርጋ በመካፈት የእናትን ንግግር ስታዳምጥ አቀጣጥላው የነበረውን ሲጋራ ሳታጨስ ረስታው ማለቂያው ተቃረበ ። ሶፍያ አዘውትራ የፒያኖውን መጫወቻ ቁልፎች በቀጫጭኑ የቀኝ ጣቶቿ በመንካት በገሚስ ወደ ወንድሟ ዞር ብላ ተቀምጣለች ። የፒያኖውን ቁልፎች ሶፍያ በጣቶቿ ነካ ስታደርጋቸው እናት ስሜቷን ከምትገልጽባቸው ከልቧ የመነጨ ቀላል እና ግልጽ ቃላቶች ጋር ድምፃቸው ተሳክቶ ይሰማል ።

«አሁን ስለ ራሴ እና ስለመላው ሰዎችም ትንሽ ነገር መናገር እችላለሁኝ። ምክንያቱም መገንዘብ እና ማነጻጸር መቻል የጀመርኩኝ ስለሆነ ነው። ቀደም ሲል፣ አንዳችም የማነጻጸረው ነገር አልነበረም። በእኛ ሕይወት አስተሳሰብ ሁሉም በተመሳሳይነት ይኖራል። አሁን ግን ሌሎች ሰዎች እንዴት እንደሚኖሩ እና እኔም እንዴት እንደኖርኩኝ ስመለከት ሁኔታው መራር የሆነ ነው።» አለች። ከዚያም ድምፅዋን ዝግ አድርጋ፡—

«ምናልባትም ሃሳቤን ትክክል በሆነ ሁኔታ አላ ስቀምጠውም ይሆናል። ምናልባትም ለእናንተ የማታውቁት አዲስ ነገር ስለሌለ ይኸንን መሳይ አባባል ማውሳት ፍሬ-ቢስ ይሆን ይሆናል...» በማለት ተናገረች። ድምፅዋን የእንባ ሲቃ ይተናነቀዋል። ዐይኖቿ ግን እነርሱን እየተመለከቱ ይሰቃሉ።

«የልቤን ለእናንተ ግልጽ-ግልጽ ማድረግ እሻለሁኝ። ለእናንተ ጥሩ-ጥሩውን፣ አስደሳች-አስደሳቹን የም መኝላችሁ መሆኔን እንድታውቁት እሻለሁኝ!» በማለት ተናገረች።

«አዎን። ይኸን እናውቃለን!» በማለት ኒኮላይ ለስለ ስ ባለ ድምፅ ተናገረ።

ቀደም ሲል ልታደርግላቸው ያሰበችው ምኞቷ ያልተሟላ መስሎ ስለተሰማት አሁንም ያልረካች መሰላት። ስለዚህም ለእርሷ አዳዲስ እና ወደር በማይገኝለት ሁኔታ ጠቀሜታ ያላቸው መስለው ስለሚታዩዋት ነገሮች ሁሉ ታወጋቸው ጀመር። መራር በሆነ የጥላቻ ስሜት ሳይሆን፣ ፈዝ በተመላበት ሁኔታ ከን ፈሮቿን ሞጥሞጥ-ነቅነቅ እያደረገች መራር ስለነበረው ኑሮዋ እና በትዕግሥት ስለተቀበለችው ስቃይዋ አወሳቻቸው። ሚቹ ባሏ በላይዋ ላይ ላወረደባት የዱላ ውርጅ-በኝ ምክንያቶቹ እንዴት ዓይነት ከንቱ እንደነ

በሩ እና ከመደብደብ ለመዳን የማትችል እንደነበረች አንድ-በአንድ እየከከዘከች በመግለጥ የዚያን የክፉ ጊዜ አኳኋራን ሁኔታ የሚያብራራውን የወሬ መቀነቷን ትፈታላቸው ጀመር።

ፀጥ ብለው ይኸንን ታሪኳን በሚያዳምጡበት ጊዜ፣ ከእንስሳት ጥቂት ሻል ባላለ ሁኔታ ትታይ የነበረች አንዲት ሰብአዊት ፍጥሮት ይኸንን መሳይ አኳኋራን በትህትና ለጥ-ሰጥ ብላ መቀበል ሊያሳድርባት የቻለውን ይኸንን የሕይወት ታሪኳን ምንነት ጥልቀት በአንክሮ ያሰላሰሉ ጀመር። በእርሷ አማካይነት ብዙ ሺህ ሰዎች የሚናገሩ ይመስላል። የኖረችው ኑሮ ሁሉ ተራ እና አልባሌ የሆነ ኑሮ ነበር። በዚች ዓለም ላይ የሚገኙ አብዛኛዎቹ ሕዝቦች እንደሚኖሩት ያለ ተራ እና አልባሌ ኑሮን ነበር የኖረችው። እና የእርሷ ታሪክም አንድ የኖሙናነት አርአያ አለው። ኒኮላይ ጉልበቱን ጠረጴዛው ላይ አስደግፎ ጭንቅላቱን በእጆቹ ደግፎ ይዞ ዐይኖቹን በመነጽሩ ውስጥ ጠብብ አድርጎ በአትኩሮት እርሷን-እርሷን ያስተውላል። ሶፍያ አንዳንድ ጊዜ ነቅነቅ እያለች እና ራሷንም በመደነቅ እየወዘወዘች ወንበሯ ላይ ትንሽ ጋሰል ብላ ተቀምጣለች። ፊቷ የከሳ እና የገረጣ መምሰል የጀመረ ሲሆን፣ ሲጋራም አላጨሰችም።

«አንድ ጊዜ እኔነቱን ዕድለ-ስንካላ አድርጌ ቆጥሬው ነበር» በማለት ሶፍያ ዐይኖቿን ወደመሬት ጣል አድርጋ ተናገረች። ንግግሯን በመቀጠልም፡— «በቅዠት ዓለም ውስጥ የምኖር መስሎኝ ነበር። ይኸ ስሜት ተሰምቶኝ የነበረበት ጊዜም በአንድ ጠቅላይ ግዛት ውስጥ በምትገኝ ትንሽ ከተማ ውስጥ በግዙተኛነት ተግግሮ በነበረበት ጊዜ ነበር። ለራሴ ካልሆነ በስተቀር፣ የማደርገው አንዳችም ፋይዳ ያለው ነገር አልነበረም። የማስበው አንዳችም ጠቃሚ ሃሳብ አልነበ

ረም ። ጊዜየን ለማሳለፍ በማለት በሕይወት ያጋጠሙኝን መጥፎ-መጥፎ አጋጣሚዎች እንደገና እየደጋገምኩኝ አሳሳሰል ነበር ። - ከምወደው አባቴ ጋር ተጣልቼ ነበር ። ከትምህርት ቤት ተወግጄ የነበረ ሲሆን ፣ እንደ አሳፋሪ ምሳሌ እጠቀስም ነበር ። ታሥሬ ነበር ። አምጄው የነበረ የቅርብ ወዳጄ ከድቶኝ ነበር ። ባለቤቴ ተይዞ ታሥሮ ነበር ። እኔ እንደገና ተይዬ ከታሠር ኩኝ በኋላ ወደ ግዞት ተግዬ ነበር ። ከዚያም ባለቤቴ ሞተብኝ ። በዚህች ዓለም ላይ ደስታ-ቢስ የሆንኩኝ ፍጥርት እኔ ብቻ ሁኔታ ተሰማኝ ። ነገር ግን ደግሞ ፣ አዩ ፣ ፔላጊያ ኒሎቭና እኔን በሕይወት ዘመኔ ያጋጠሙኝ መጥፎ ዕድሎች በሙሉ ቢጠራቀሙ ፣ እና አሥር እጥፍ ሰንካላ ዕድሎች በላያቸው ላይ ቢጨመሩባቸውም በእርስዎ ላይ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ የረረሰብዎትን ሰንካላ ዕድል አይስተካከሉትም ። የእርስዎ ሰንካላ ዕድል ከዓመት-ዓመት ሳያሰልስ ይዘልቅ የነበረ የዕለት-በዕለት ስቃይ እና ፍጻኔ ነበር... ይኸንን መሳይ ስቃይ ለመቋቋም ሰዎች ብርታትን የሚያገኙት ከቶ ከየት ይሆን?» በማለት ሶፍያ ተናገረች ።

«ይለምዱታል» በማለት ፔላጊያ ቁና እየተነፈሰች መለሰች ።

«የሕይወት ትርጉሚ ደህና አድርጎ ገብቶኛል በማለት እራሴን በከንቱ እሸነግላለሁኝ» በማለት ኒኮላይ በሃሳብ ባሕር ተውጦ ተናገረ ። ከዚያም ። - «ይሁን እንጂ ፣ ከመጽሐፍ የተቃረመ አመለካከት ሳይሆን ፣ ከገዛ ራሴም ውልክፍክፍ አመለካከት ሳይሆን የሕይወትን ትርጓሜ ሕይወትን እንደዚህ ከቀመጧት ከራሳቸው ከሰዎቹ አንደበት ሳይሆን ፣ ሕይወት አስደንጋጭ-አስበርጋጊ ሁኔታ ተሰማኛለች ። እና ደግሞ ተጠራቅመው-ተጠራቅመው ዓመታትን የሚሞሉት አልባሌ የሆኑት እነዚህ የጊዜ አፍታዎች ናቸው ፣ እነዚህ ጥቃቅን ነገ

ሮች ናቸው አስደንጋጭ-አስበርጋጊ የሚሆኑት...» በማለት ተናገረ ።

ይህችን ጭላማ የሆነች ሕይወት ከየትኛውም አቅጣጫ አገላለጠው በማስተዋል ብዙ አወሱ ። የወጣት ነት ጊዜዋን የስቃይ ጊዜ እንዲሆን ያደረጉባትን እነዚያን በየዕለቱ ይደርሱባት የነበሩትን ስድቦች በማስታወስ በቀድሞው ድንግዝግዝ ባለ የሕይወት ዘመኗ ትውስት ተዋጠች ።

«ወይ ጉድ ፤ ወደምኝታ የመሄጃችሁ ሰዓት ደርሶ ሳለ ፣ እኔ ግን ዝም ብዬ አሁንም-አሁንም አወራችኋለሁኝ!» በማለት ተናገረች ። ከዚያም ቀጠል አደረገችና ። - «መነገር የሚገባውን ሁሉ ተናግሮ መጨረስ አይቻልም ። ማብቂያ የለውም...» አለች ።

ወንድም እና እህት ፀጥታ በተመላው ሁኔታ ተሰናብተዋት ወደምኝታቸው ሄዱ ። ኒኮላይ ከወትሮው ይልቅ ይበልጥ ለጥ ብሎ እጅ የነሳት ይመስላል ። ፍጹም ልዩ የሆነ የአክብሮት ፍቅር በተመላበት አጨባበጥ እጅዋን ጠበቅ አድርጎ ጨበጣት ። ሶፍያ እናትን እስከምኝታ ክፍሏ ድረስ ሸንቻት ።

«ደህና ይደሩ ። መልካም ዕረፍት ይሁንልዎ!» አለቻት ሶፍያ እናትን ክፍሏ ካደረሰቻት በኋላ ። የሶፍያ ድምፅ በከፍተኛ ስሜት ተውጦአል ። ቡናማ ዐይኖቿ እናትን ትክ ብለው ይመለከታሉ ።

ፔላጊያ የሶፍያን እጅ በሁለት እጆቿ ጭብጥ አድርጋ ያዘች ። ከዚያም ። -

«አመሰግናለሁኝ!..» አለች ።

ከጥቂት ቀናት በኋላ እናት እና ሶፍያ ያረጀ አልባሌ ልብስ የለበሱ የከተማ ሴቶች መስለው ኒኮላይ ዘንድ ቀረቡ ። ያለቁ የጥጥ ቀሚሶች እና ጃኩቶች ለብ

ሰዋል ። በጀርባቸው ስልቻ ፣ በእጆቻቸውም ዱላ ይዘዋል ። ይኸ አለባባሷ ሶፍያን አጭር አድርጓታል ። የገረጣ ፊቷም ይበልጥ ኮስታራ ሁኖአል ።

ኒኮላይ እሁቱን በሚሰናበታት ጊዜ እጆቿን ጠበቅ አድርጎ ጨበጣት ። በሁለቱ መካከል ባለው የይስሙላ ያይደለ እና ርጋታ ያልተለየው ግንኙነታቸውን በመመልከት እናት እንደገና አደነቀች ። ሲሰነባበቱ ሳይሳሳሙ እና በጎ-በጎ ቃላትን ሳይለዋወጡ እነዚህ ሰዎች እርሷ-በእርሳቸው ልባዊ እና ፍጹም የሆነ መተሳሰብን በልባቸው ውስጥ ቀርጸው ያስቀራሉ ። እናት ከዚህ ቀደም ትኖርበት በነበረው በዚያ የመኖርያ ሠፈር ግን ነዋሪዎቹ ብዙ ይሳሳማሉ ። አዘውትረውም ለጆሮ ደስ የሚያሰኙ ቃላቶችን ይለዋወጣሉ ። ነገር ግን ሁል ጊዜም እንደተራሉ ውሾች እርሷ-በእርሳቸው ሲናከሱ ይኖራሉ ።

ሁለቱ ሴቶች እርሷ-በእርሳቸው ምንም ሳይነጋገሩ የከተማውን ጎዳና ተያይዘውት በመገሰገስ ከከተማው ውጪ የሚገኘውን ሚዳ ካለፉ በኋላ የገረጁት ነጫ ጭ ዛፎች ጎን እና ጎን በተተከሉበት ሰፊ እና ረዥም የሆነውን ጎዳና ትከሻ-ለትከሻ ገጥመው በመራመድ ተያያዙት ።

«መንገድ መሄዱ አያደክምሽምን?» በማለት እናት ሶፍያን ጠየቀችት ።

«እስከዛሬ ጥቂት የተጓዘኩኝ ይመስልዎታልን? ረዥም ጉዞ መጓዝ ልማዴ ነው...» በማለት ሶፍያ መለሰችላት ። ደስተኛ ሁኖ እና የልጅነት ጊዜዋን አንድ ሁለት እያለች የምታወቅ መስላ ፣ ሶፍያ ስላከናወነችቸው ሬቮሎሽናዊ ተግባሮች ለእናት ታወራላት ጀመር ። በዚህ በሬቮሎሽናዊ ተግባሯ የራሷ ባልሆኑ ልዩ ልዩ የፈጠራ ስሞች ተጠቅማለች ። በሀሰት ዶኩሚንቶች ተጠቅማለች ። ሰላዮች እንዳይይዟት ልትታወቅ

ቅ በማትችልበት ሁኔታ በተለያዩ የአለባበስ ዘዴዎች ተጠቅማለች ። ልዩ ልዩ በሆኑ ከተማዎች ሕገ-ወጥ ተብለው የሚቆጠሩ አያሌ መጻሕፍትን በየቦታዎቹ እየወሰደች አድርገለች ። የግዛት እሥራት የተፈረደባቸው ጓዶች አምልጠው እንዲጠፉ የሚቻልበትን ሁኔታ አሟልታለች ። እነርሱን በማጀብም ከሀገር ውጪ እያደረሰች ተመልሳለች ። በእርሷ የአፓርትመንት መኖርያ ቤት ውስጥ የህቡዕ ጋዜጦች እና ጽሁፎች ግተምያ መሣርያ በሽሽግ ገብቶ የሕትመት ተግባሩን ያከናውን ነበር ። ስለዚህ ግተሚያ ጉዳይ ዣንዳርዋች ስምተው ለፍተሻ ወደርሷ ቤት ሲመጡ ፣ ገና መኖርያ ቤቷ ከመድረሳቸው የጥቂት ደቂቃዎች ጊዜ ውስጥ እርሷነቷ ሊታወቅ በማይችል ዘዴ ልብሷን እንደ ቤት ሠራተኛ ገረድ በመልበስ ወደርሷ የሚመጡት ዣንዳርዋ እንግዶቿን በሩ መዳረሻ ላይ ለይተው ሳያውቁት በመተላለፍ ፣ ከላይ የሚደረብ ልብስ ሳትለብስ እና ራሷ ላይም ሞቃትነት የሌለው ሻሽጣል ሳታደርግ ጋዝ የምትገዛ በመምሰል በእጅዋ የጋዝ መግዣ ታኒካ ይዛ ፣ ቅዝቃዜው እጅጉን የሚያንዘፈዝፍ እና የሚያንቀጠቅጥ ብርድ በሚበርድበት በክረምት ወራት ከተማውን ከአንዱ ዳርቻ እስከሌላኛው ዳርቻ አቋርጣ ተጉዛለች ። ሌላ ጊዜ ደግሞ ወዳጆችዋ የሆኑ ሰዎች ወደሚገኙበት አንድ ከተማ እነርሱን ለመጠየቅ ሄደች ። እነርሱ ወደሚኖሩበት አፓርትመንት የሚያደርሰውን ፎቅ ስትወጣ ቤታቸው በመፈተሽ ላይ መሆኑን ልትገነዘብ ቻለች ። ተመልሶ ለመሄድ ጊዜው አጓጉል ስለነበረ እነዚህ ፍተሻ በመፈተሽ ላይ ካሉት ወዳጆቿ አንድ ፎቅ ወደታች ዝቅ ብለው ወደሚኖሩ ሰዎች ዘንድ በደፋርነት በራቸው ላይ የሚገኘውን የመጥሪያ ደወል ደወለች ። እነዚህ የማታውቃቸው ሰዎች ዘንድ ሻንጣዋን እንደያዘች ከገባች

በኋላ የደረሰባትን ሁኔታ ግልጽ አድርጋ ነገረችው ።
«ከፈለጋችሁ አሳልፋችሁ ልትሰጡኝ ትችላላችሁ ።
ይኸንን ግን አታደርጉትም ብዬ እገምታለሁኝ» በማለት
በሙሉ ልብ በማመን ሁኔታ ተናገረች ።

የቤቱ ነዋሪዎች እጅግ በጣም ፈርተው የነበረ
ከመሆኑም በስተቀር ካሁን-ካሁን ገንዘብም ስላል
ው ቤታችንን አንኳኩት በማለት አንዳችም እንቅልፍ
በዐይኖቻቸው ሳይዞር ፍጥጥ ብለው ሌሊቱን አሳለ
ፉ ። ይሁን እንጂ ሶፍያን ለገንዘብም አሳልፈው ለ
መስጠት አልፈለጉም ። ጧት ሲነጋም ስላሳለፉት የድ
ንጋጫ ምሽት የቤቱ ነዋሪዎች ከሶፍያ ጋር ሁነው
ተሳሳቁ ። አንድ ሌላ ቀን ደግሞ ሶፍያ ልክ እንደመነ
ኩሲት የመነኩሲት ልብስ ለብሳ እርሷን ፈልጎ ለመ
ያዝ ከትትል ያደርግ ከነበረ ሰላይ ጋር በአንድ የባ
ቡር ፉርጎ በአንድ መቀመጫ ጎን-ለጎን ተቀምጣ ትጓ
ዝ ጀመር ። ይኸ ሰላይ በሶፍያ ላይ እንደምን የመሰለ
ረቂቅ የብልህነት ከትትል በማድረግ ላይ መሆኑን
ጉራ በተመለከተ የኩራት መንፈስ ለመነኩሲቷ ይነግራ
ት ጀመር ። ሶፍያ እነርሱ በሚጓዙበት በዚህ ባቡር
በሁለተኛ ማዕረግ ፉርጎ ውስጥ በመጓዝ ላይ ነች
ብሎ ሰላዩ እርግጠኛ ሁኖ ነበር ። ባቡር በየጣቢያው
ላይ በቆመ ቁጥር ሰላዩ ከባቡሩ ላይ ወርዶ ሲመለ
ስ ለመነኩሲቷ የሚከተለውን ያወራላታል ።

«ላያት አልቻልኩም ። ተኝታ መሆን አለበት ። እነ
ርሱም ቢሆኑ ይደክማቸዋል ። የእነርሱም ኑሮ ከእኛ
ኑሮ የተሻለ አይደለም!» ይላታል ።

እናት ሶፍያ የምትነግራትን እነዚህን ታሪኮቿን
በማዳመጥ ሶፍያን በመውደድ ሁኔታ ትመለከታለች ።
ረዥሟ እና ቀጭኒቱ ሶፍያ ቅልጥመ-ረዥም በሆነው
እግሯ ሳብ-ሳብ እያለች መንገዱን በቀላሉ ተያይዞ
ለች ። በአካሄዷ ፣ በአነጋገሯ ፣ ምንም ጎርፍና ቢሆንም

እንኳን በድምፅዋም ጭምር የደስ-ደስ ያላት ሸጋ ሴ
ት ነች ። ማናቸውንም ነገር ዐይኖቿ በወጣትነት መን
ፈስ የሚቀበሉ ሲሆኑ ፣ ያየቻቸውን ነገሮችም በወጣት
ነት ደስታ ተመስጣ ትመለከታለች ።

«አ-ቤ-ት! እንዴት ደስ የሚያሰኝ ጥድ ነው!»
በማለት ሶፍያ ከዛሬቹ መካከል አንዱን እያመለከተች
ድምፅዋን ከፍ አድርጋ ተናገረች ። እናት ከጉዞዋ ቆም
ብላ ተመለከተች ። ጥዱ ከሌሎቹ የተለየ ሳይሆን ያው
እንደሌሎቹ ነው ።

«አዎን ። ደስ የሚያሰኝ ዛፍ ነው!» አለች እናት ።
ፈገግ እያለች እና የሶፍያን ሽበት ጣል-ጣል ያደረገ
በትን ፀጉር ነፋሱ ጀሮዋ ላይ ምልስ-ቅልስ ሲያደር
ገው እየተመለከተች ።

«ውይ-ውይ! የመስቀል ወፍ!» አለች ሶፍያ ፍቅር
በተመለከተ መንፈስ ከጠራው ሰማይ ላይ ሳይታይ
ወደሚንቆረቆረው የወፍ ሙዚቃ ቡናማ ዐይኖቿን
ከብልል-ክብልል ፣ የሠራ አካሏንም ሳብ-ረገብ እያደረገ
ች ። አንዳንድ ጊዜም እንደ ሀረግ የሚመዘዝ ሰውነ
ቷን እጥፍ-ዘርጋ አድርጋ በማጎንበስ ወፍ-ዘራሽ አበ
ባ ከቀጠፈች በኋላ ቀጭኔን የሆኑት ጣቶቿ እየተን
ቀጠቀጡ የአበባውን ቅጠሎች ዳሰስ-ዳሰስ ስታደርጋቸ
ው ዝግ ያለ እና ደስ የሚያሰኝ የዘፈን እንጉርጉሮ
ቀስ ብላ ታንጎራጌራለች ።

በእነዚህ ሁሉ ሁኔታዎቿ ይህች ባለ ቡናማ ቀለም
ዐይኖቿ ሴት እናትን ልትሰባት በቃች ። እናትም እ
ርምጃዋን ከሴቲቱ ጋር እያስተካከለች ጎን-ጎኗ ዕኩል
ለመራመድ ሞከረች ። አንዳንድ ጊዜ ግን ሶፍያ ጠንክ
ር ያሉ ንግግሮችን ትሰነዝራለች ። እናት ደግሞ ይኸ
ንን አልፈቀደችም ።

«ረቢን አይወዳትም ።» በማለት እናት አሰበች ።
ወዲያውኑ ደግሞ መለስ ብላ ለስለስ ባለ ሁኔታ

እና ግልጽ ባለ መንገድ በሙሉ ስሜት ንግግሯን ትቀጥላለች ። እናትም ሶፍያን በፈገግታ ትመለከታታለች ።

«አንቺ አሁንም ገና እንደምን ያለሽ ወጣት ነሽ!» በማለት እናት እየተነፈሰች ተናገረች ።

«እረ እባክዎን ፣ ሰላሳ ሁለት ዓመት ሁኖኛል!» በማለት ሶፍያ እያደነቀች ተናገረች ።

ፔላጌያ ፈገግ አለች ።

«ይኸንን ማለቴ አይደለም ። ቁመናሽን እንደምመለከተው ከሆነ ፣ ዕድሜሽ ከዚህ በላይ ይሆናል ብዬ መገመት እችላለሁኝ ። የአንቺን ንግግር ሳዳምጥ እና ዐይን-ዐይንሽንም ስመለከትሽ ሁልጊዜም እደነቃለሁኝ ። ልክ እንደወጣት ልጃገረድ ነሽ ። በዚህ ዕድሜሽ ከባድ እና አደገኛ የሆነ ኑሮ ኑረሻል ። ይሁን እንጂ ልብሽ ሁል ጊዜም በደስታ ይፈካል» በማለት እናት ተናገረች ።

«ስለኑሮ ከባድነት ምን ግዜም ቢሆን አልጩኛም ። የትኛውም ሌላ ኑሮ ቢሆን እኔ ከምኖረው ከዚህ ኑሮዬ የተሻለ ወይንም አስደሳች መስሎ ፈጽሞ አይታየኝም ። በመጠርያ ስም ሳይሆን ፣ በቤተሰብዎ ስም ኒሎቭና ብዬ እጠራዎት ዘንድ እሻለሁኝ ። ፔላጌያ የሚለው ስም ከእርስዎ ጋር ስምም የሆነ መጠርያ አይደለም» በማለት ሶፍያ ተናገረች ።

«እንዳሻሽ ጥሪኝ!» በማለት እናት በሃሳብ ተውጣ ተናገረች ። ቀጠል አድርጋም ፡—

«እንደው እንዳሻሽ ጥሪኝ ። አንቺን እየተመለከትሁኝ እና አንቺ የምትናገረውንም እያዳመጥኩኝ ከዚህ ጋር በአንድነትም አስባለሁ-አሰላሰላለሁኝ ። ወደሰው ልጆች የሚያመራውን ጎዳና ማግኘትም እኔን ያስደስተኛል ። አንዳችም ፍርሀት ሳያድርበት አንድ ሰው በልቡ ውስጥ የሚንገዋለለውን ሁሉ ግልጥ-ግልጥልጥ

አድርጎ ይነግርሻል ። ነፍሱ በገዛ ራሷ ክፍት እና ግልጽ ሁኖ ትቀበልሻለች ። ስለእናንተ ስለሁላችሁም ሳስብም በሕይወት ውስጥ ያለውን ማናቸውንም ተንኮል እና ክፋት በአሸናፊነት እንደምትቋቋሙ እርግጠኛ ነኝ! እርግጠኛ ነኝ!» በማለት እናት ተናገረች ።

«አዎን ። እንቋቋማለን ። ምክንያቱም ከሠርተ-አደሮች መካከል አንደኛ ነን እና!» በማለት ጎሳ ባለድምፅ ሶፍያ ተናገረች ። ከዚያም ቀጠል አድርጋ ፡—

«በእነርሱ ውስጥ ታላቅ የተደበቀ ኃይል ይገኛል ። ስለዚህም ማናቸውንም ያሻቸውን ሁሉ ማድረግ ይቻላቸዋል! የእኛ ተግባር የእነርሱን ማንነት እንዲገነዘቡት ማድረግ እና በዚህ ምክንያትም ነፃ በሆነ ሁኔታ ለመዳበር እንዲችሉ ማድረግ ነው...» በማለት ሶፍያ ተናገረች ።

እነዚህ ከሶፍያ አንደበት የወጡት ቃላት በእናት ልብ ውስጥ የተደባለቁ ስሜቶችን አሳደሩባት ። በአንዳች ምክንያት ፤ ቅሬታ ኖሮባት ሳይሆን በወዳጅነት ላይ በተመሠረተ አንዳች ምክንያት ለሶፍያ አዘነች ላት ። እና ስለዚህም ሌላ ቀለል ያሉ ንግግሮችን ከአንደበቷ ለመስማት ፈለገች ።

«ላደረግሻቸው ጥረቶች ተገቢ ወርታን የሚመልስ ማን ነው?» በማለት እናት ረጋ ባለ ሁኔታ እና ከፋ ብሎአት ተናገረች ።

«ተገቢ ዋጋችንን ካገኘን ቆየት ብሎአል» በማለት ሶፍያ መለሰችላት ። ይኸንን ስትናገርም የድምፅዋ አወራረድ የኩራት ስሜት የተቀላቀለበት መስሎ ለእናት ተሰማት ። ከዚያም ሶፍያ ንግግሯን በመቀጠል ፡—

«ለሕይወታችን ተስማሚያችን የሆነ አኋኋርን አግኝተናል ። መንፈስ በሚያበረክተው በመላው ከፍተኛ ኃይሉ ተደግፈን እንኖራለን ። ከዚህ የበለጠ ሕይ

ወት እንድታበረክትልን የምንጠይቃት ከቶ ምን ሊኖር ይችላል?»

እናት ሶፍያን መልክት አደረገችትና አሁንም እንደገና በሀሳብ ተውጣ መሬት-መሬቱን ቁልቁል ትመለከት ጀመር = እንዲህም ስትል አሰላሰለች፡—

«ሪቢን አይወዳትም...»

ጣፋጩን አየር ደሀና አድርገው ወደውስጥ እየተነፈሱ፤ ሳይጣደፉ ፈጠን-ፈጠን እያሉ በመራመድ ጉዞ አቸውን ቀጠሉ = እናት ወደሚሳለሙት ወደሚሰግዱ ለት ቅዱስ ቦታ የምትሄድ መስሎ ተሰማት = ተአምራትን የሚሠራ መስቀል ወደሚገኝበት ገዳም ክብረ-በዓሉን ለማድረስ በልጅነት ዕድሜዋ ከመንደሯ ተነስታ በምትሄድበት ጊዜ ይሰማት የነበረው ደስታ ድቅን ብሎ ታያት =

አንዳንድ ጊዜ ሶፍያ ስለ ሰማይ ውበት ወይንም ስለ ፍቅር ለሰላሳ በሆነ እና ጣዕም-ዜማው በሚጥም-በሚጣፍጥ ድምፅ መዝሙር ታዘማለች = አንዳንድ ጊዜም ስለ መስኮች፤ ደኖች፤ እንደዚሁም ስለ ሾልጋ የሚገልጹ ቅኔዎችን በቃሏ ታንጎደጉዳለች = እናትም በሰሜት በመመስጥ ሳታውቀው የግደን የቅኔው ስንኝ መምቻ የሆነው መጽፊያ ከሚያበረክተው ሙዚቃዊ ድምፅ ጋር በሰሜት ተውጣ ራሷን ትነቀንቃለች =

እጅግ ውብ እና እዩኝ-እዩኝ በሚያሰኝ የአትክልት ሥፍራ ውስጥ በበጋ ወራት መሸትሸት ሲል መገኘት እንደሚያበረክተው የመንፈስ እርካታ፤ የሀሳብ ፀጥታ እና በሰሜት የመዋጥ ሁኔታ በእናት ላይ ደርሶ ተሰማት =

5

በሦስተኛው ቀን ያመሩ ከነበረበት ሥፍራ ደረሱ = አንድ በእርሻ ሥራ የተሠማራ ገበሬን የቅጥራን ማው

ጫ ጩባሪካው የት እንዳለ እናት ጠየቀችው = ከዚያም የዛሬቹ ሥሮች ምቹ መረማመጃ ሁነው ወደሚገኙበት ዘቅዘቅ ወደአለና በዛሬች የተከበበ ዘብጥ ውስጥ ቁልቁል ይወርዱ ጀመር = መንገዱም ከሠል እና ቅርጣኖች ወደሚገኙበት ወደ አንድ ክብ መስክ እደረሳቸው =

«ይኸው ከቦታው ደርሰናል!» በማለት ዕረፍት አጥታ በመሸበር ሁኔታ እናት እየተመለከተች ተናገረች = ከአጠና እና ከጭራሮዎች ከተሠራ ጎጆ ፊት ለፊት የሦስት ሳንቃ አግዳሚ ጠረጴዛ ተዘርግቷል = በቅርጣን የጠቆረው ሪቢን ሸሚዙን ከፍቶ በአግዳሚው ጠረጴዛ ላይ ከየሬም እና ከሌሎች ሁለት ወጣቶች ጋር ምሳ ይበላል = ሴቶቹን መጀመሪያ የተመለከታቸው ሪቢን ሲሆን፤ አንዱ እጁን ከዓይኖቹ በላይ ከፍ አድርጎ የፀሐይዋን ብርሃን እየተከላከለ እስኪመጡ ድረስ ምንም ሳይናገር ጠበቃቸው =

«ወንድም ሚካኢሎ፤ ጤና ይስጥልኝ እደምን ሰንብተሃል!» በማለት እናት ከፍቅ ሁና ድምፅዋን ጎላ እድርጋ አሰማች =

ከመቆመጫው ብድግ በማለት ሳይቻኮል ወደእነርሱ ዘጉኦ ያመራ ጀመር = ቀረብ ብሎ ከተጠጋ በኋላ ማንነቷን ለይቶ ሲያውቅ ቆም ብሎ ፈገግ በማለት በቅጥራን በጠቆረው እጁ ጸሙን ያሻሽ ጀመር = እናትም ወደ እርሱ እየተጠጋች፡—

«ወደ ቅዱስ ሥፍራ የምንጓዝ መንገደኞች ነን = እግረ-መንገዳችንን እንደምን ነህ ብዬ ለመጠየቅ ስላሻሁኝ ነው ጎራ ማለታችን = ይህቺ አብራኝ ያለችው መጠርያ ስሟ እና ይባላል = ተዋወቁ...» በማለት አነጋገረችው =

እንዲህ የመሰለውን ሃሳብ አስባ ለማቅረብ በመቻሏ የልብ ኩራት እየተሰማት ወደ ዓይኖቿ ማዕዘና

ት ዓይኖቿን ከብለል አድርጋ በማስጠጋት ኮስተር እና ጠንቀቅ የማለት ስሜት የሚታይባትን ሶፍያን ጨረፍ አድርጋ ታስተውል ጀመር ። ከዚያም ፡—

«ጤና ይስጥልኝ ፤ እንደምን ሰንብተሻል!» በማለት ሪቢን ጨፍገግ ብሎት እየሳቀ እናትን ጨበጣት ። ቀጠል አድርጎም ሶፍያን እጅ ከነሳት በኋላ ወደ እናት ዞር ብሎ ፡—

«አትዋሺ ። አሁን ያለሺው ከተማ ውስጥ አይደለም ። እዚህ አንዳችም ውሸት መዋሸት አያስፈልግም፤ እዚህ ያሉት ሁሉም ወገኖቻችን ናቸው...» በማለት ተናገረ ።

እነዚህን ወደቅዱስ ቦታ ተጓዥዎች የፊም እዚያ ው እንበረበት ቦታ ቁጭ እንዳለ በማስተዋል እና በማጥናት አጠገቡ አብረውት ለተቀመጡት ጓደኞቹ እንድ ነገር በዝግታ ነገራቸው ። ሴቶቹ ወደ እነርሱ ዘንድ ሲመጡም ከተቀመጠበት ብድግ ብሎ ምንም ሳይናገር እጅ ነሳቸው ። አብረውት ያሉት ጓደኞቹ አንዳችም እንግዳ መጥቶ ያላዩ ይመስል እዚያው እ ነበሩበት ንቅንቅም ሳይሉ ቁጭ እንዳሉ ቀሩ ።

«ይኸው ፤ እኛ እዚህ እንደመነኮሳት እንኖራለን» በማለት ሪቢን የፔላጌያን ትከሻ ቀስ ብሎ ችብቸቸ ብ እያደረገ በመምታት ተናገረ ። ቀጠል አድርጎም ፡—

«እዚህ እኛ ዘንድ የሚመጣ ማንም የለም ። ባለን ብረቱ እዚህ አለንበት አካባቢ የለም ። ሚስቱ ሆስፒታል ገብታለች ። እኔም ከሞላ-ጎደል ኃላፊ እንደማለት ነኝ ። የፊም ፤ እስኪ የሚጠጣ ወተት አምጣ» በማለት ተናገረ ።

የፊም ወደ ጎጆይቱ ውስጥ ሲገባ ወደ ቅዱስ ቦታ ተጓዥዎቹ በየትከሻቸው ተሸክመዋቸው የነበሩትን ከረጢቶች ማውረድ ጀመሩ ። ደረተ-ሰፊ እና ያልተበጠረ ፀጉር ያለው ጓደኛው እግሩን ሌላ እግሩ

ላይ አነባብሮ ፀጉሩን እያካከከ በማሰላሰል ሁኔታ እነርሱን እነርሱን እየተመለከተ በማንጎራጎር እንበረበት ቁጭ እንዳለ እንጉርጉሮውን በዝግታ ሲያንጎራጉር ፤ ሌላኛው ረዥም እና ቀጭን ጓደኛው ከመቀመጫው ብድግ ብሎ በመነሳት ያማዘቸው ጀመር ።

የቅርጣኑ ከባድ ሽታ በመጠውለግ ላይ ካሉት የጭራሮ ቅጠሎች ሽታ ጋር ተቀላቅሎ የሴቶቹን ጭንቅላት አዞረው ።

«ያዕቆብ ይባላል» አለ ሪቢን ረዥሙን ሰውዬ በጣቱ እያመለከተ ። ከዚያም ወደሌላኛው ዞር ብሎ ፡—

«ያኛው ደግሞ ኢግናት ይባላል ። እሺ ፤ ለመሆኑ ልጅሽ ደህና ነውን?» በማለት እናትን ጠየቃት ።

«ታሥርአል!» በማለት እናት ትንፋሿን ዋጥ አድርጋ ከተነፈሰች በኋላ መለሰችለት ።

«እንደገና አሁንም ታሠረ? ይኸ እሥር ቤት ጥሞታ ልማለት ነው እንዴ...» በማለት ሪቢን ተናገረ ።

ኢግናት ያንጎራጉር የነበረውን እንጉርጉሮ ማንጎራጎሩን አቆመ ። ያዕቆብ እናት የያዘቸውን ከዘራ-መላይ እንጨት ተቀበላት እና ፡—

«ይቀመጡ!» አላት ።

«ምነው ፤ ለምን ይቆማሉ? ይቀመጡ እንጂ» በማለት ሪቢን ሶፍያን አናገራት ። እርሷም ሪቢንን አትኩራ በመመልከት እያጠናቸው ምንም ሳትናገር አግዳሚው ወንበር ላይ ተቀመጠች ። ከዚያም ሪቢን ከእናት ፊት-ለፊት ተቀምጦ ጭንቅላቱን እየነቀነቀ ፡—

«ለመሆኑ መቸ ነው የያዙት? ወይ ጉድ ፤ እንደው እንቺ ዕድለ ቢስ ሆንሽ ማለት ነውን?» በማለት ተናገረ ።

«አይ ፤ ምንም አይደል ግዴለም» በማለት እናት መለሰች ።

«ለምደሽዋል ማለት ነው ። ዕውን?» በማለት ጠየቀ ።

«የሰም አልለመድኩትም ። ምንም ማድረግ እንደማይቻል ስለማውቅ ነው!» በማለት መለሰችለት ።

«ወይ ጉድ! እስኪ እንዴት እንደሆነ ንገሪን» በማለት ሪቢን ጠየቀ ።

የፊም በጮጮ ወተት አምጥቶ እናት የምታወራውን በጥምና እያዳመጠ ከጠረጴዛው ላይ ያለውን ብርጭቆ አንስቶ ካንጠፈጠፈ በኋላ ወተቱን ቀድቶ ለሶፍያ ሰጣት ። ድምፅ በማሰማት እንዳያንኮሻኩሽ በጣም ይጠነቀቅ ነበር ። እናት ታሪኳን ባጭሩ አቅርባ ስትጨርስ እስከ አንድ እስከተወሰነ ጊዜ ድረስ ማንም ምንም አልተናገረም ። ማንም ማንንም አይመለከትም ። ኢግናት የጠረጴዛውን ጠርዝ በጥፍሩ እየገፋፋ ተቀምጦአል ። የፊም ክንዱን ትከሻው ላይ አድርጎ ከሪቢን ኋላ ቆሞአል ። ያዕቆብ እጆቹን አጣጥፎ እና ጭንቅላቱን ቀለስ አድርጎ ከአንድ ጉርድ ግንድ ላይ ዘንበል ብሎአል ። ሶፍያ የገበሬዎቹን ሁኔታ በግይዳ ሽፋሽፍቶች ውስጥ እያጠናች ተቀምጣለች...

«አሁን ግልጥ ባለ ሁኔታ ጉዳዩ እንዲህ ነው ማለት ነዋ!» በማለት ሪቢን ደስተኛ ባልሆነ ስሜት ዝግ ብሎ ተናገረ ።

«እኛ እንዲህ ያለ ሠልፍ ተሰልፈን ቢሆን ኖሮ ገበሬዎች ደብድበው በገደሉን ነበር!» በማለት በቅሬታ ፈገግ እያለ የፊም ተናገረ ።

«እንዴታ ፤ በገደሉንም ነበር!» በማለት በአዎንታ ራሱን ነቅነቅ እያደረገ ኢግናት የየፊምን ሃሳብ በመደገፍ ከተናገረ በኋላ ፡—

«ፋብሪካ ውስጥ ለመሥራት እሄዳለሁኝ ። እዚያ መሥራት ይሻላል...» አለ ።

«ፓሴል ለፍርድ ይቀርባል አልሺን?» በማለት ሪቢን ጠየቀ ። ከዚያም ቀጠል አድርጎ ፡—

«ምን ይፈርዱበት ይሆን? ሰምተሻልን?» በማለት ጠየቀ ።

«ከባድ የጉልበት ሥራ እንዲሠራ ወይንም ሳይቤርያ በግዙተኛነት ተግዞ ለዘለቄታው እዚያው እንዲኖር ይፈርዱበታል» በማለት ዝግ ባለ ሁኔታ መለሰችለት ።

ሦስቱ ወጣት ልጆች በአንድ ጊዜ ራሳቸውን ቀና አድርገው እናት-እናትን ይመለከቱ ጀመር ።

«ይኸንን የፈጸመውን ተግባር በሚያከናውንበት ጊዜ ይኸ ሊደርስበት እንደሚችል አውቆት ነበርን?» በማለት ሪቢን ጭንቅላቱን ዝቅ አድርጎ ተናገረ ።

«አዎን አውቆት ነበር!» በማለት ሶፍያ ድምፅዋን ከፍ አድርጋ መለሰችለት ።

ይኸ አባባል ድርቅ አድርጎ ያስቀራቸው ይመስል ሁሉም ጭጭ-ምጭጭ አሉ ። ከዚያም ሪቢን አጠንክሮ እና አበክሮ ፡—

«አዎን! አውቆ እንደነበር እርግጠኛ ነኝ ። የተደበሰበሰ እና መላ-ቅጡ የጠፋ አንዳችም እርምጃ አይወስድም ። እጅግ አስተዋይ የሆነ ሰው ነው ። ሰማችሁ አይደል ወንድሞቼ? ሳንጃቸውን በደረቱ ላይ እንደሚሰድፉበት ወይንም ወደሳይቤርያ በግዙተኛነት እንያሚያግዙት ያውቅ ነበር ። ይሁን እንጂ ይኸ ደግሞ ድርጊቱን ከማከናወን እንዲያፈገፍግ አላደረገውም ። እናቱ ራሷ በሚራመድበት ጎዳና ላይ ተንጋልላ በመውደቅ እባክህ ለእኔ ስትል ይቅርብህ ብላ ብትለምነው እንኳን ረግጧት በላይዋ ላይ በማለፍ ጉዞውን ወደፊት ይቀጥላል ። አይደለምን ኒሎቭና?» በማለት ተናገረ ።

«አዎን ልክ ነው!» በማለት ደንገጥ ብላ ተናገረች ። ትንፋሷን ዋጥ ካደረገች በኋላ ዙርያውን ዞር-ዞር ብላ ተመለከተች ። ሶፍያ ፀጥ ብላ የእናትን እጅ በእጅዋ እያሻሸች ግንባሯን ሸብሸብ አድርጋ ሪቢን-ሪቢንን ትመለከታለች ።

«ሰው ማለት ይኸ ነው!» በማለት ሪቢን ጥቋቁር ዓይኖቹን ከብለል-ከብለል እያደረገ ሁሉንም ይመለከት ጀመር «አሁንም እንደገና ስድስቱም ሰዎች አንዳችም ቃል ሳይተነፍሱ ዝም አሉ = የፀሐይቱ ቀጫጭን ጨረሮች አየሩ ላይ እንደወርቅ ጥብጣቦች ፍንጥቅጥቅ ብለው ተንጠልጥለዋል = የቁራ ድምፅ ከወደአንድ ቦታ በኩል ይሰማል = እናት በሜይ ዴይ ትውስት እና እንደ ዚሁም በፓቪል እና በአንድሬይ ናፍቆት ስሜቷ ተቀሰቀሰ = የቅርጣን ላይ በርሚሎች እና ከሥራቸው የተመነገሉ ጉቶዎች ሚዳው ላይ እዚያ-እና-እዚህ ተበታትነዋል = ከበስተጥግ በኩል ወርካዎች እና ሌሎች ም ነጫጭ ዛፎች ነፋስ ሽው-ሽው እያደረገ እያወዛወዛቸው ምድሪቱ ላይ ግዝፈት ያለው ጥቁር ጥላቸውን አጥልተው እና በብዛት እጅብ-እጅብ በማለት ደርተው ቆመዋል ።

ያዕቆብ ድንገት ከዛፉ ሥር አፈፍ ብሎ በመነሳት ወደ ሌላ አቅጣጫ ሄደ ። ከዚያም ፡—

«ለወታደርነት ስንመለመል እኔን እና የፊምን የሚልኩን እርሱን የመሳሰሉ ሰዎችን እንድናጠቃ ነው ማለት ነው?» በማለት ጭንቅላቱን እና ድምፁን ከፍ አድርጎ ተናገረ ።

«ታዲያ እነማንን ለመቃወም የሚያሠማሩዎችሁ መስሎሃል?» በማለት ሪቢን መለሰለት ። ቀጠል አድርጎ ጎም ፡—

«በገዛ እጃችን ራሳችንን እንድናንቅ ይጠቀሙብናል ። ዋናው ዘዴያቸው ይኸው ነው!» አለ ።

«ያም ሆነ ይኸ እኔ ወትድርና እገባለሁኝ» በማለት የፊም በግትርነት ተናገረ ።

«ማን ይከለክለኛል ብለህ ነው? ሂድ እና ግባ!» አለ ኢግናት ጥቂት ፈገግ ካለ በኋላ ንግግሩን በመቀጠል ፡—

«በእኔ ላይ ጠመንጃህን ስታነጣጥርብኝ ጭንቅላቱ ላይ አነጣጥረህ ተኩስ እንጂ ፤ እንደው ሳትገድለኝ ሽባ አድርገህ አሽመድምደህ እንዳታስቀረኝ ። ወዲያውኑ ተኩስ እና ግደለኝ» አለው ።

«ይኸንን ከአሁን በፊትም ተናገረኻል» በማለት የፊም ጠበቅ አድርጎ በመጮህ ተናገረ ።

«አረ እስኪ ቆዩ እባካችሁ ሰዎች» በማለት ሪቢን እጁን አንስቶ ቀስ አድርጎ በማወዛወዝ ተናገረ ። ከዚያም በጣቱ ወደ እናት እያመለከተ ፡—

«ይቻትላችሁ ይኸቺ ሴት! የርሷ ልጅ በአሁኑ ጊዜ የሚገኝበት ቦታ...» ብሎ ሪቢን ሳይጨርስ ፤ እናት ቆጣ ብላ እና ድምፅዋን ዝቅ አድርጋ ፡—

«ለምን እንዲህ ትናገራለህ?» በማለት ተናገረች ።

«አዎን ። እንዲህ መናገር ያስፈልጋል» በማለት ምርር ብሎ ተናገረ ። ከዚያም ቀጠል አድርጎ ፡—

«ፀጉርሽ እንዲህ የሽበተው ያለምክንያት አይደለም ። በልጅዋ ላይ ይኸንን በመፈጸም የገደሏት መስጋቸው ይሆን? ኒሎቭና ፤ ለመሆኑ ተበታኝ ወረቀቶቹን አምጭተሻልን?» በማለት ጠየቃት ።

እናት እርሱን-እርሱን ተመለከተች ። ከዚያም ትንፋሽን ዋጥ ካደረገች በኋላ ፡—

«አዎን...» አለችው ።

«አያችሁልኝ!» አለ ሪቢን ጠረጴዛውን በመገረም በጠጫ እየደበደበ ፡—

«እኔ ገና እንዳየሁሽ ጉዳዩ ገብቶኝ ነበር ። እንግዳ ውግ እዚህ ድረስ የሚያመጣሽ ሌላ ምን ጉዳይ ኑሮ ነው? አያችሁልኝ! ልጅዋን ከጎዶቹ ነጥለው አወጡት ። እናቱ የልጅዋን ቦታ ምትክ ሁናው ያዘቻ!» በማለት ተናገረ ።

ጠረጴዛውን አምርሮ በመደብደብ በልጅዋ ላይ በተ

ፈጸመው ድርጊት አምርፎ ፀያፍ-ፀያፍ ስድብ ይሳይብ ጀመር ።

እናት በሁኔታው ደንገጥ ብላ ፊት-ፊቱን ብትመለከት ፊቱ መለዋወጡን ተመለከተች ፡— ፊቱ ከስቶአል ። ጢሙ ጭብርር ያለ ሲሆን በጢሙ ውስጥም ጉንጮቹ ከስት ብለው ጎርጉደው አጥንቶቹ ወጥተዋል ። ለረዥም ጊዜ እንቅልፍ ያልተኛ ይመስል ሰማያዊ ቀለም ባላቸው ዓይኖቹ ውስጥ ቀጫጭን ቀያይ የደም ሥሮች ተረብርበው ተጋድመውበት ይታያሉ ። የእርሱም አፍንጫ እንደ ማንቆርቆርያ አፍንጫ ተቀልምሞ አምጥሙጦአል ። ከዚህ ቀደም ባለ ቀይማ ቀለም የነበረው እና አሁን ግን በቅርጣን ተለውሶ የጠቆረው ክፍት የሸሚዙ ክሳድ አግጥጠው ያፈጠጡትን ክሳዱ ሥር ያሉትን አጥንቶች እና ደረቱ ላይ እንደ ስጥ የተሰጡትን ጥቋቁር ወፋፍራም ፀጉሮች ግልጥ አድርገው ያሳያሉ ። መላው አቋሙ ከቀድሞው ይበልጥ ጭፍግግ ያለው እና የቀፈፈው ሁኖአል ። ተቀጣጥለው የሚነድዱት ዓይኖቹ የቁጣ እሳት በመትፋት የጠቆረ ፊቱን ቦግ አድርገው አብርተውታል ። ሶፍያ ከእነዚህ ገበሬዎች ላይ ዓይኖቿን ማንሳት አቅቷት ፍዝዝ እና ጭጭ ብላ እነርሱን-እነርሱን ትመለከታለች ። ያዕቆብ ወደ ጎጆው ጠጋ ብሎ ሂዶ በብስጭት ቅርፊት ሲቆርፍ ኢግናት ዓይኖቹን ሸውረር አድርጎ ጭንቅላቱን ይነቀንቃል ። የፊም እናት ከተቀመጠችበት ኋላ ቀስ እያለ ወዲያ-እና-ወዲህ ይንጎራደዳል ። ሪቢን እንደገና መናገር ጀመረ ፡—

«አሁን በቅርቡ የቀበሌዎችን ኃላፊ አንድ መልዕክተኛ ወደእርሱ ዘንድ እንደሄድ ላከብኝ ። እንዲህም አለኝ ፡— አንተ ክፉ ጠማማ ፤ ቁሱን ምን ብለህ ነው የነገርካቸው?» እኔም ፡— ‘እንዴት? ምን ባደረግሁኝ ነው ክፉ ጠማማ የምባል? የዕለት እንጀራዬን የማገኘ

ው ላቤን አንጠፍጥፈኛ ነው ። በማንም ላይ ያደረሰኩት ጉዳት የለም ። ምን ባደረግሁኝ ክፉ-ጠማማ ልባል?’ አልኩኝ ። እላዬ ላይ እንደእንስሳ እያጓራ እና ጥርስ-ጥርሴን በቡጢ እየመታኝ ከመሬት ደባልቆ ወቃኝ ። ለምስት ቀናትም አሠሩኝ ። ከዚያም ፡— ‘ለሕዝቡ የምታወራው እንዲህ-እንዲህ የመሳሰሉትን ጉዳዮች ነው ማለት አይደለም? ቆይ ግዴለም! አንተ የጃጀህ ሰይጣን! የምንረሳልህ እንዳይመስልህ! እኔም ባልሆን ሌላ ሰው ለአንተ ወይንም ለልጆቼህ የሚገባችሁን ምስ ይሰጣችኋል ። ይኸንን ልብ ብለህ አስታውስ! በብረት ጠፍሮችህ የሕዝቦችን ልብ ቧጥጠህ በመቆፈር በልቦቻቸው ውስጥ ዘር ጥላቻን ዘርተህል! ስለዚህም አንተ ሰይጣን እንዳችም የይቅርታ ምህረት ከእኛ እንዳትጠባበቅ! በቃ እንግዲህ! አለኝ ። በማለት ሪቢን ተናገረ ።

ሰውነቱ ውስጥ በሚፈላው ቁጣ መልኩ ቀልቶአል ። የአነጋገሩ ሁኔታም እናትን አሠጋት ። ከዚያም ረጋ ብሎ የሚከተለውን ቀጥሎ ተናገረ ፡—

«ቁሱን ምን አልኩት እና ነው? ቁሱ መንደሩን ዞር ካዳረሰ በኋላ ጥቂት ገበሬዎች በተሰበሰቡበት ተቀምጦ ‘ተራው ሕዝብ ቦግ እንደማለት ስለሆነ ምንግዜም ቢሆን እረኛ ያሻዋል’ በማለት ይናገር ነበር ። እኔም እንደሚከተለው በመቀለድ ተናገርኩኝ ፡— ‘ተኩላን የእንስሳት ኃላፊ አድርገው ከሾሙት በዱር ውስጥ ወጮች አልቀው አየር-ለአየር የሚበሩ ላባዎቻቸው ይቀራሉ ።’ እኔ ላይ ጭንቅላቱን ካወዛወዘብኝ በኋላ ፤ ፍዳ እና መከራቸውን በመቻል የትዕግስተኝነት ብርታትን ፈጣሪ ይሰጣቸው ዘንድ ሕዝቦች ወደፈጣሪ መጸለይ ይገባቸዋል በማለት ተናገረኝ ። እኔም የሚከተለውን መለስኩኝ ፤ የጸሎት የጸሎት ሕዝቡ ብዙ ይጸልያል ። ብቻ ክፋቱ ፈጣሪ ጊዜ ስለሌለው የሕ

ዝቡን ጸሎት አያዳምጥም! እኔ የማደርሰው ጸሎት እንደምን ያለ ጸሎት እንደሆነ ጠየቀኝ = እኔም የሚከተለውን መለስኩለት፡— 'ሕይወቴን በሙሉ እንደማንኛውም ተራ ሕዝብ የማደርሰው ጸሎት አንድ ዓይነት ሲሆን፤ እርሱም፡— ፈጣሪ አምላኬ ሆይ፤ ክቡራን መኳንንቶችን ለማገልገል ይቻላኝ ዘንድ ድንጋይ እየዋጥሁኝ ጣውላ-እንጨቶችን እንዴት ለመተፋት እንደምችል እባክህን ዘዴውን አስተምረኝ! እያልኩኝ ነው አልኩት = ቄሱ ግን ንግግሬን ለመቀጠል እችል ዘንድ ፋታ አልሰጠኝም" በማለት ሪቢን ከተናገረ በኋላ ድንገት ወደ ሶፍያ ዞር ብሎ፡—

«እርስዎ ትውልድዎ ከሴት-ወይዛዝርቶች ወገን ነውን?» አላት።

«ለምን ከሴት ወይዛዝርቶች ወገን?» በማለት በመደነቅ ፈጠን ብላ ጥያቄውን በጥያቄ መለሰች።

«ለምን?» በማለት ሪቢን ካንኮራፋ በኋላ የሚከተለውን ተናገረ፡—

«ዕጣዎ ሁኖ ከሴት-ወይዛዝርት ወገን ተወልደው እንደሆን ብዬ ነዋ! ምክንያቱ ይኸው ይመስለኛል = መሆን ያለበትን ሁኖ መወለድ የየአንዳንዱ ሰው ዕድል-ፈንታ ነው = ጭንቅላትዎ ላይ ይኸንን የገበሬ ሻሽ ሽብ አድርገው ስላሠሩ የመኳንንት ሀጢአት ከቆዳዎ ላይ እንዳይታይ አድርጎ መሸፈን ይቻል ይመስልዎታል? ኬሻ ደርቦ ቢመጣ እንኳን ቄስን ቄስ መሆኑን ገና ስንገናኘው እናውቀዋለን = አዩ፤ ፍላጎት ተደፍቶበት በረጠበው ጠረጴዛ ላይ ከንድምን ሲያሳርፉ ጨፍገግ በማለት ቀፍፍዎት እና ቅር ብሎዎት ነበር = ወገብዎም ቢሆን ቀጥ ብሎ የተለጠጠ እንጂ እንደሠርቶ-አደራት ሴት ወገብ የጎበጠ አይደለም»

ጎርነን ባለ ድምፁ ይኸንን በመሰለው የሹፈት እና የልግጫ አነጋገሩ ሶፍያን ሊያስቀይማት ይችላል

ብላ በማሰብ እናት ንግግሩን ከመቀጠል አቋረጠችው፡—

«ሚኸኢሎ ኢሻኖቪች እርሷ ንዲቴ ከመሆኗም በስተቀር እጅግ ጥሩ የሆነች ሰው ነች = ፀጉሯ እንዲሁ ነጥቶ የሸበተው ለእኛ ዓላማ በመቆሚ ነው = ግዴላህም በዚህ አታስብ» በማለት እናት ተናገረችው።

ሪቢን ትንፋሹን ሳብ አድርጎ በመዋጥ፡—

«ምነው? አነጋገሪ ከመሥመሩ ተዛነፈ እንዴት?» አለ።

«አንድ ነገር ሊነግሩኝ ፈልገው የነበር መሰለኝ» በማለት ሶፍያ እርሱን-እርሱን እየተመለከተች ያለ መለሳለስ ደረቅ ባለ ሁኔታ ጠየቀችው።

«ልናገር የፈለግሁት ነገር ነበርን? አዎን-አዎን = የያዕቆብ አጎት የሆነ አንድ እንግዳ ሰው ከጥቂት ቀናት በፊት እዚህ መጥቶአል = የሳምባ በሽታ ይዞታል = እኛ ዘንድ እንዲመጣ መልዕክት ልላክበት ይሆን?»

«አዎን» አለች ሶፍያ።

ሪቢን ለጥቂት ደቂቃዎች ዓይኖቹን አትኩሮ ተመለከታት።

«ጭሬ ማታ እኛ ዘንድ እንዲመጣ ሂድ እና ንገረው» በማለት ሪቢን ለየፊም ነገረው።

የፊም ባርኔጣውን ራሱ ላይ ደፋ እና አንዳችም ቃል ሳይናገር፤ ማንንም ሳይመለከት ዝግ ብሎ ወደ ደኑ ውስጥ ገባ። ሪቢን የፊም ወደሄደበት አቅጣጫ ጭንቅላቱን ዞር አድርጎ እየተመለከተ፡—

«ያስባል-ይጨነቃል! እርሱ እና ያዕቆብ በቅርብ ለውትድርና ይመለመላሉ = ያዕቆብ እቅጫን ፍርጥ አድርጎ በመናገር ለእኔ ውትድርና አይሆነኝም ይላል = ለየፊምም ቢሆን አይሆነውም = ይሁን እንጂ የፊም ደግሞ ወታደር መሆን ይሻል... ወታደሮችን በመቀስቀስ ሊያነሳሳቸው የሚችል መስሎት ይገምታል = እኔ ደግሞ ከፊት ለፊትህ የተጋረጠውን ግድግዳ በ

ጭንቅላትህ ገፍተህ መጣል አይቻልም እለዋሁኝ... ጠመንጃ ለአንዱ እንደሰጠት አንግቦ እና እግሩን ከሰልፉ ጋር አስተካክሎ ይሄዳል ። የፊም በጉዳዩ እያ ሰበ — እየተጨነቀ ነው ። አዎን እንጂ ፤ እንዴታ! ኢግና ት ግን ልቡን ያወልቀዋል ። ልቡን ቢያወልቀው ምን ዋጋ አለው እና ነው?» በማለት ተናገረ ።

«ዋጋ አለው» በማለት ኢግናት ሪቢንን ሳይመለከት ቀስ ብሎ በማጉረምረም ተናገረ ። ቀጠል አድርጎ ም ፡ —

«እርሱን በውትድርና አሠልጥነው በሚያዘጋጁበት ጊዜ ከሌላው ከማንኛውም ባላነሰ ሁኔታ ለእነርሱ ብዙ-ብዙ ሰዎችን ይገድላላቸዋል...» በማለት ተናገረ ። ሪቢን በሃሳብ ተውጦ የሚከተለውን ተናገረ

«አይመስለኝም ። ምንም እንኳን ውትድርና ባይገባ ይሻላል ብዬ ብገምትም ፤ ይኸንን መሳይ ድርጊት ይፈጽም አይመስለኝም ። ፍሰያ ሰፊ ህገር ነች ። ቢጠፋ ከየት ብለው ፈልገው ሊያገኙት ይችላሉ? የሀሰት መታወቂያ ወረቀት በመያዝ ከመንደር-መንደር መዘዋወር ይችላል...»

«እኔ የማደርገው ይኸንን ነው» በማለት እግሩን በልምጭ እየጠበጠበ ኢግናት ተናገረ ። ከዚያም ቀጠል አድርጎ ፡ —

«አንድ ጊዜ ተቃውሞ ለማድረግ አስበህ አሰላ ስለህ ከጀመርክ ወዲያ-ወዲህ ሳታወላውል በቀጥታ ወደፊት መግፋት አለብህ ።»

ውይይቱ ተቋረጠ ። በቦታው የሰፈነውን ፀጥታ ንቦች እና ተርቦች አየሩን ጥ-ዝ-ዝ-ዝ... በሚል ድምፃቸው በመምላት አዱት ። ወርቅ ዙርያውን ጭው-ጭው ፤ ሽው-ሽው እያሉ ይበርሩ ጀመር ። ከመስኩ ባሻገር ራቅ ካለ ቦታም የዜማ ሰመመን ይሰማ ጀመር ።

«እንግዲህ እኛ ለሥራ የመነሻ ጊዜያችን ነው»

በማለት ከጥቂት ዝምታ በኋላ ሪቢን ተናገረ ። ቀጠል አድርጎ ም ፡ —

«ምናልባት ጥቂት ዕረፍት ያሻችሁ ይሆናል ። መጠለያው ውስጥ ጥቂት የእንጨት አልጋዎች አሉ ። ያዕቆብ ሂድ እና ጥቂት የደረቁ የጉዝገዝ ቅጠሎች ጎዝጉዝላቸው... እናት ደግሞ ተበታኝ ወረቀቶቹን ስጧል...» በማለት ተናገረ ።

እናት እና ሶፍያ ቋጠሮአቸውን መፍታት ጀመሩ ። «እረ እንዴት ብዙ ነው ያመጣችሁት ጃል!» በማለት ሪቢን በደስታ ተውጦ ወደቋጠሮው ጎንበስ ብሎ እየተመለከተ ተናገረ ። ከዚያም ፡ —

«በዚህ ጉዳይ ከተሠማሩ ረዘም ያለ ጊዜ ሆነዎትን? ለመሆኑ ማን ይባላሉ?» በማለት ሶፍያን ጠየቃት ።

«እና ኢቫኖቭና እባላሁኝ ። በዚህ ተግባር ከተሠማራሁኝ አሥራ ሁለት ዓመት ሆነኝ... ምነው ፤ ለምን ጠየቁኝ?» በማለት ሶፍያ መለሰችለት ።

«አይ ፤ እንደው ነው ። የተለየ ጉዳይ ኑሮኝ አይደለም ። እሥር ቤት ገብተው ነበርን?» አላት ።

«አዎን» አለችው ።

«አየህ? አንተ ግን ስለርሷ ስትናገር ባለግ ብለህ ነበር...» በማለት እናት ለቀድሞ ንግግሯ የሶፍያን መልስ ማረጋገጫ አድርጋ በዝግታ ሪቢንን ተናገረች ።

ሪቢን ዝም አለ ። ከዚያም ከታሠሩት የመጻሕፍት ጥራዞች አንዱን ብድግ አድርጎ በማንሳት ጥርሱን እያሳየ ፈገግ በማለት ፡ —

«አደራ እንዳይቀየሩላችኋል ፤ የመኳንንት ተወላጆች እና ገበሬዎች ቅርጣን እና ውሀ እንደማለት ናቸው ። አንድ ላይ ተስማምተው አይዋሃዱም!»

«እኔ ግን ከመኳንንት ወገን አይደለሁም ። ሰብአዊት ፍጥርት ነኝ!» አለች ሶፍያ መለስ ባለ ፈገግታ ፈገግ እያለች ።

«ሊሆን ይችላል ። ውሾች ቀደም ባለው ጊዜ ተኩሳዎች ነበሩ ይባላል ። ልሂድ እና ይኸንን ነገር ልሸሽግ» በማለት ሪቢን ተናገረ ።

ኢግናት እና ያዕቆብ እጆቻቸውን በስጠን መልክ ዘርግተው ወደ ሪቢን ዘንድ ሄዱ ።

«እስኪ ጽሁፎቹን እንያቸው» በማለት ኢግናት ተናገረ ።

«ሁሉም አንድ ዓይነት ተመሳሳይ ናቸውን?» በማለት ሪቢን ሰፍያን ጠየቃት ።

«የለም ፤ አይደሉም ። በውስጣቸው አንዳንድ ጋዜጦችም አለባቸው...» በማለት መለሰችለት ።

«እዚህ ላይ ጥሩ!» በማለት መለሰ ።

ሦስቱ ሰዎች ወደ ጎጆው ለመግባት ተጠይቁ ።

«ገበሬው ተነሳስቶአል!» በማለት በማሰላሰል ሁኔታ ሪቢንን እየተመለከተች እናት ዝግ ባለ ሁኔታ ተናገረች ።

«አዎን ። ይኸንን የመሰለ የሰማዕታት ገጽ ከዚህ ቀደም አይቼም አላውቅም! እዚያ እነርሱ ወደሚገኙበት እንሂድ ። ሁኔታቸውን መመልከት እሻለሁኝ...» በማለት ሰፍያ ተናገረች ።

«ከባድ በሆኑት አነጋገሮቹ ቅር አይበልሽ» በማለት እናት በትህትና ተናገረች ።

ሰፍያ ሳቀች ።

«ኒሎቭና ፤ እንዴት ያሉ ውድ ተወዳጅ ነዎት!» አለቻት ።

ጎጆው መግቢያ ላይ እንደተዳረሱ ኢግናት ጭንቅ ላቱን ቀና አድርጎ በዓይኖቹ አንዴ ተመለከታቸው ። ከዚያም በወጡ የተደመደመ ፀጉሩን በጣቶቹ እያሻሸ ጉልበቱ ላይ ያሉትን ወረቀቶች ያነብብ ጀመር ። ጎጆው ውስጥ በሚገኝ ቀዳዳ በኩል ወደጎጆው በሚተላለፈው የፀሐይ ብርሃን ጨረር ላይ አስተካክሎ ሪቢን

ን ወረቀቱን በመያዙ ሲያነብብ ከንፈሮቹ ይላወሳሉ ። ያዕቆብ እንጨት አልጋ ላይ ከተከመሩት ጽሁፎች ጎን ቁጭ ብሎ ያነብባል ።

እናት ጎጆው ውስጥ ወደሚገኘው አንድ ጥግ ሂዳ ቁጭ አለች ። ሰፍያ በዝምታ ሰዎች-ሰዎቹን እየተመለከተች እጆቿን እናት ትከሻዋ ላይ ጣል አድርጋ ከእናት ጋላ ቆማለች ።

«አጎት ሚካኢሎ ፤ ከእኛ ከገበሬዎች ስሕተት እያገኙበን ናቸው!» በማለት ዘር ሳይል ያዕቆብ ዝግ ባለ ድምፅ ተናገረ ። ሪቢን እየተመለከተው ሳቀ ። ከዚያም

«ምክንያቱም ስለሚወዱን ነው» በማለት መለሰ ። ኢግናት ደሀና አድርጎ አየሩን ወደውስጥ ከዋጠ እና ራሱንም ቀና ካደረገ በኋላ ፡—

«ይኸውልህ ፤ እዚህ ላይ ምን የሚል መሰለህ ፡— ‘ገበሬው ሰብአዊ ፍጡር መምሰሉ አብቅቶአል’ ይላል ። ዕውነት ነው ሰብአዊ ፍጡር መምሰሉ አብቅቶአል!» በማለት ተናገረ ። የተበሰጨ ይመስላል ። ሰፊ በሆነ ግልጽ ፊቱ ላይ ጥላ አለፈበት ። ከዚያም ቀጠል አድርጎ ፡—

«እኮ ታዲያ ፤ እኔ ቆዳ ውስጥ ለጥቂት ጊዜ ገብተህ ተቀመጥ እና እስኪ አንተ ማንን እንደምትመስል እንመለከትሃለን ። አይ የእኛ ብልጥ!» በማለት ተናገረ ።

«ትንሽ ጋደም ማለት እሻለሁኝ ። ደክሞኛል ። ይኸ ሽታ ደግሞ ናላዬን ያዘረዋል ። አንቺስ?» በማለት እናት ሰፍያን ጠየቀችት ።

«አረፍ ማለት አልሻም» በማለት መለሰች ።

እናት እንጨት አልጋው ላይ ጋደም ብላ ማንጎ ላጀት ጀመረች ። ሰፍያ እናት ጎን ቁጭ ብላ እናትን ከግንቀላፋት የሚከፈትን ንቦች እና ተርቦች ትከላከ

ል ጀመረች ። እናት በሶፍያ አሳቢነት ተነክታ ዓይኖቿን በትንሹ ከፍታ ትመለከታታለች ።

ሪቢን ወደ እነርሱ ተጠጋ ።

«ተኛች እንዴን?» በማለት ጠየቀ ።

«አዎን» አለችው ሶፍያ ። በመጨረሻም ትንፋሹን እየዋጠ ፡—

«እንደሚመስለኝ ፤ ልጅዋን በመከተል ይኸንን ኅዳና የምትጓዝ የመጀመርያይቱ እናት እርሷ ነች! የመጀመርያይቱ!» በማለት ተናገረ ።

«እንቅልፍ አንንሳቸው ። እንውጣ!» በማለት ሶፍያ ተናገረች ።

«አዎን እኛ አሁን ሥራችንን መሥራት አለብን ። ከእርስዎ ጋር መነጋገር ይሻኝ ነበር ። ግን እስከምሽት! ኅበዝ እንሂድ ወደሥራ...» በማለት ሪቢን ተናገረ ።

ሶፍያን ኅጅው አጠገብ ትተዋት ሦስቱም ወደሥራቸው ሄዱ ።

«ተመስገን ጌታዬ ሶፍያና ሪቢን ወዳጅ ሆኑልኝ» በማለት እናት አሰበች ።

እና የእንጨት እና የቅርጣን ሽታ አፍንጫዋን እያወዳት ዕንቅልፍ ወስዷት ተኛች ።

6

የቅርጣን ሠራተኞቹ የሥራ ጊዜው በማብቃቱ ተደስተው ወደኅጃአቸው ተመለሱ ።

ድምፃቸው እናትን አነቃት ። እያዛጋች እና ፈገግ እያለች ከኅጅው ወጣች ።

«አናንተ ትሠራላችሁ ፤ እኔ ደግሞ እንደትልቅ ሴት-ውይዘር ተኝቼ ነበር!» በማለት በፍቅር ዓይን እየተመለከተቻቸው ተናገረች ።

«ለዚህ ይቅርታ ይደረግልኛል!» በማለት ሪቢን

መለሰላት ። ከዚህ ቀደም የነበረውን ተጨማሪ ጉልበት ድካም ሙጥጥ አድርጎ ጨርሶበት አሁን ፍጹም ሰላማዊ አድርጎታል ።

«ኢግናት ፤ እንዴት ነው የሻይ ጉዳይ!» በማለት ሪቢን ተናገረ ። ከዚያም ፡—

«የማዕድ ቤትን ጣጣ በተራ ነው የምንወጣው ። ዛሬ ምግብ እና ሻይ አዘጋጅቶ ማቅረብ የኢግናት ተራ ነው» በማለት ተናገረ ።

«የዛሬውን ተራዬን ከእናንተ መካከል ከአንዳችሁ ጋር ብለዋወጥ ደስ ባለኝ ነበር» በማለት ጭራሮ እና ቅጠላ-ቅጠል ለእሳት ማገዶ እየለቃቀመ ኢግናት ተናገረ ።

«ከእንግዶቹ ጋር ለመቀመጥ የምትሻ አንተ ብቻ አይደለህም» በማለት የፊም ሶፍያ አጠገብ ተቀምጦ ተናገረ ።

«ኢግናት እኔ እረዳሃለሁኝ» በማለት ያዕቆብ ተናገረ ። ወደ ኅጅው ውስጥ ገብቶ የዳቦ ሙልሙል ካመጣ በኋላ በትንሹ-በትንሹ ሸንሽኖ በመቆራረስ ጠረጴዛው ላይ ወስዶ አስቀመጠው ።

«አጭጥ አንድ ሰው ሳል ይሰላል...» በማለት የፊም ተናገረ ።

ሪቢን ፤ ጆሮውን ቀሥሮ ራሱን በአዎንታ ነቀነቀ ። «እነርሱ ነው ። ሕያው ምሥክር እየመጣ ነው...»

በማለት ለሶፍያ አስረዳት ።

«እኔ ይኸንን ማድረግ በተቻለኝ ኖሮ ከከተማ-ከተማ ይገጫው ለመዘር እገበያ አደባባይ እያወጣሁት ሕዝቡ ሁሉ እንዲሰማው እንዲናገር አደርግ ነበር ። ሁልጊዜም መልሶ-መላልሶ ስለ አንድ ነገር ብቻ ያወሳል ። ይሁን እንጂ ይኸንን መላልሶ የሚናገረውን ጉዳይ ሁሉም ሰው ይሰማው ዘንድ የሚገባ ጉዳይ ነው...» በማለት ፡ ሪቢን ፡ ተናገረ ።

የጀንበራቱ መጥለቅ እና የሰዎቹ ዝምታ እየሰፈነ ይሄድ ጀመር። የሰዎቹ ድምፅ ዝግ ይል ጀመር። በሚያስገርም ዓይነት ጥንቃቄ ቀስ እያሉ እየተጠነቀቁ የሚራመዱትን ሦስቱንም ሰፍያ እና እናት ትክ እያሉ ይመለከታሉ። ሦስቱ ሰዎች በበኩላቸውም ሴቶቹን ይመለከቱዋቸዋል።

ከጫካው ውስጥ ምርኩዝ ተመርኩዞ በዝግታ የሚራመድ አንድ ጎበጥ ያለ ረገጥ ሰው ብቅ አለ። ኩር-ኩር የሚል ጎርናና ድምፅ የሚያሰማው አተነፋፈሱን ሁሉም ይሰሙታል።

«ይኸው መጥቻለሁኝ!» ካለ በኋላ ሳሉን ይሰልጃል።

መሬት ድረስ የሚጎተት ያረጀ ካፖርት ለብሶአል። የተጨረጣመተ ክብ ባርጌጣውን ቢጫማ ቀጫጭን ፀጉሩ አልፎ ወጥቶአል። አጥንታማ የሆነው ቢጫፊቱ በነጭ ጢም ተሸፍኖአል። ከፍፍሮቹ ከመጋጠሚያ ቦታቸው ተለያይተው ተከፍተዋል። በትኩሳት የተነደፉት ዓይኖቹም ከተቀበሩበት ጉድጓዳቸው ውስጥ ሁነው ክብልል-ክብልል እያሉ ያበራሉ።

«መጸሕፍት ማምጣትዎን ሰማሁኝ» በማለት ሪቢን ከሰፍያ ጋር ሲያስተዋውቀው ሰውየው ሰፍያን አናገራት።

«አዎን» አለችው።

«በመላው ሕዝብ ስም... አመሰግንዎታለሁኝ! ሕዝቦች ዕውነትን ለመቅሰም አሁንም ገና ናቸው... ዕውነትን ለይቼ የማውቅ... እኔ ግን በእነርሱ ስም አመሰግናለሁኝ» አለ።

ሲተነፍስ ፈጠን ባለ እና በተጣደፈ ሁኔታ ወዲያው ወዲያው ነው። ሲናገር ድምፁ አሁንም-አሁንም የሚቋረጥ ሲሆን፤ አጥንታቸው የወጣ የእጁ ቀጫጭን ጣቶችም የደረቱን ቁልፎች ለመቆለፍ ይውተረተራሉ።

«ጊዜው እንደዚህ ደንገዝገዝ እስኪል ድረስ ጫካ ውስጥ ለእርስዎ መቆየት ጥሩ አይደለም። ዛሬቹ እየሩን ቀዝቃዛ እና ከባድ ያደርጉታል» በማለት ሰፍያ ተናገረች።

«ከእንግዲህ ለእኔ የሚሰማማ አንዳችም ነገር የለም!» በማለት ትንፋሹን ቁርጥ-ቁርጥ እያደረገ በመሳብ መለሰ። ቀጠል አድርጎም፡—

«ለእኔ የሚሰማማኝ ሞት ብቻ ነው...» አለ።

ሲናገር ከአንደበቱ የሚወጣው ድምፅ አንድ ዓይነት ስሜት እንዲያደርግት አደረጋት። ዕርባነ-ቢስ መሆኑን እንዲረዳው የሚያደርገው መላው የሠራ አካላቱ ከፍተኛ ጸጸት ያሳደረበት ሲሆን፤ በደረሰበት ሥቃይም ይበልጥ ብስጩ እና ቁጡ እንዲሆን አድርጎታል። ጉልበቶቹ ቆሽ ብለው የሚሰበሩ መስለውት የሚፈራ በመምሰል በጥንቃቄ እጥፍ-እጥፍ አድርጎአቸው እና በላብ የተጠመቀ ግንባሩን እየጠረገ በርሜል ላይ ቁጭ አለ። ፀጉሩ ከው ብሎ ጭንቅላቱ ላይ በመድረቁ አይንታሳቀስም።

እሳቱ በግ ብሎ ተንቀለቀለ። ሁሉም ነገር በእሳቱ አማካይነት እመር-እመር ሲል ይታይ ጀመር። ቀደም ሲል አጥልተው የነበሩት ጥላዎች በእሳቱ አማካይነት ፈታቸውን ወደ ደኑ መለሱ። ከእሳቱ በላይ ከፍ ብሎ የኢግናት ድቡልቡል አገጭ ብሩህ ሁኖ ይታያል። እሳቱ እየጠፋ ሄደ። አካባቢው በጢስ ሽታ ታወደ። ቀስ-በቀስም የሕመምተኛውን ሰው ታሪክ ለማድመጥ የተቻለውን አካባቢ ጭለማ እና ፀጥታ ሰፈነ በት።

«እኔ ለተፈጸመ ታላቅ ወንጀል ሕያው ምሥክር በመሆን ሰፊውን ሕዝብ አሁንም ቢሆን ልጠቅም እችላለሁኝ... እስኪ ተመልከቱኝ... ዕድሜዬ ሃያ ስምንት ዓመት ብቻ ነው። መሞቻ ጊዜዬ ግን ተቃርቦአ

ል = ከዛሬ አሥር ዓመት በፊት ክብደቱ አሥራ ሁለት ፑድ* የሚመዝን ዕቃ ያላንዳች ችግር አፈፍ አድርጌ በማንሳት ተሸክሜ መሄድ እችላ ነበር! እንደኔ ጥንካሬ ያለው ሰው እስከ ሰባ ዓመት ዕድሜ ኖሮት በሕይወት ሊቆይ ይችላል በማለት በዚያን ጊዜ እርግጠኛ ነበርኩኝ = ይኸው ከዚያን ጊዜ በኋላ የኖርኩት አሥር ዓመት ብቻ ሲሆን በአሁኑ ጊዜ የሕይወቴ ፍጻሜ ተቃርቦአል = አሁሪዬ የነበረው ባለን ብረት ከላዬ ላይ የእኔን የወደፊት ቀሪ የአርባ ዓመት ዕድሜ ገፍፎ ዘረፈኝ! አርባ ዓመት ቀሪ ዕድሜዬ ነ!) በማለት ተናገረ =

«ይኸንን ነው እርሱ የሚቃኘው ቅኝት!» አለ ሪቢን =

ከቀድሞው ይበልጥ ብሩህ እና ኃይለኛ በመሆን እሳቱ እንደገና ቦግ ብሎ ተንቀለቀለ = አጥልተው የነበሩት ጥላዎችም ነበልባሉን እየከበቡ እና ድምፅ-የለሽ ጭፋሮ እየጨፈሩ እንደገና ወደ ደኑ ፈረጠጡ = ርጥበት ያላቸው ግንዲላዎች እሳቱ ውስጥ ገብተው ሲያያዙ ጣ-ጣ-ጣ እያሉ ፍንጥቅጥቅ ይላሉ = ሞቃትነት ባለው አየር አጫዋችነት ዛፎቹ ላይ ያሉት ቅጠሎች በሰሜት ተውጠው ኮሽ-ኮሽ-ኮሽ በማለት እርስ በእርስ ይንሾካሾካሉ = ወደ ላይ ከፍ-ከፍ እያሉ ሲነሱ አያሌ የእሳት ፍንጣቂዎች ርቶቶችን በአየሩ ላይ በመበተን በደስታ የሚፈነድቁት ቀያይ የእሳት ላንቃዎች ከቅጠሎቹ ጋር በአንድነት ሁነው አሸሹ-ገዳሚ ይላሉ = በእሳት የነደደ አንድ ቅጠል በአየሩ ላይ አሻቅቦ ወደላይ መጠቀ = በምሽቱ ሰማይ ላይ ተንጣልለው የተሰጡት ከዋክብትም ከበታቻቸው የሚገኙትን

* ፑድ የክብደት መመጠኛ = 1 ፑድ ከ 16 ኪሎ ግራም በለጥ ይላል = (ተርጓሚው)

የእሳቱን ፍንጣቂዎች ከላይ ሁነው እየጠቀሱ በፈገግታ ተመልተዋል =

«ይኸ እኔ የምቃኘው ቅኝት አይደለም = በእነርሱ ላይ የደረሰው ሥቃይ እና ሀዘን ለሌሎች ምሳሌ ሊሆን መቻሉን ሳይገነዘቡ ብዙ ሺህ ሰዎች የሚቃኙት ቅኝት ነው = በሥራ በታቸው ላይ ሥራቸውን ሲያከናውኑ የአካል ጉደለት እየደረሰባቸው ሽባ ሁነው የቀሩ ሰዎች ስንት እና ስንት ናቸው! በችጋር ተቆልተው ያለቁ ስንት እና ስንት ናቸው!..» በሳል ተወጥሮ ሲሰል ከሁለት እጥፍ አለ =

ያዕቆብ የክሻስ መጠጫ ጮጮ እና አረንጓዴ ቅጠሉ ሳይነቀል አብሮት ያለ የሽንኩርት እፍኝ አምጥቶ ጠረጴዛው ላይ ካስቀመጠ በኋላ :-

«ሳቪሊይ ወደዚህ ቀረብ በል ወተት አምጥቼል ሃለሁኝ» አለው =

ሳቪሊይ በእምቢኝታ ጭንቅላቱን ነቀነቀ = ያዕቆብ ግን እጁን ደግፎ በመያዝ ወደ ጠረጴዛው አቀረበው = ሶፍያ በወቀሳ መልክ ቀስ ብላ ሪቢንን :-

«ምነው ለምንድነው እኚህን ሰው እዚህ እንዲመጡ ያደረጋችሁት? በማንኛውም ጊዜ ድንገት ሊሞቱ ይችላሉ» በማለት ተናገረች = ሪቢንም :-

«ይኸንን አውቃለሁኝ ትንፋሹ ኖራ መናገር እስከቻለ ድረስ ግን ይናገር = የከዚህ ቀደም ሕይወቴ መስዋዕት የሆነችው ረብ ላለው ተግባር አይደለም = ጥቂትም ቢሆን ብርታት ኖሮት ለበጎ ተግባር አስተዋጽኦ ያበረክት = ምንም አይደለም = አያስቡ!» በማለት መለሰላት =

«አሁን እርሳቸው የሚገኙበትን ሁኔታ እርስዎ የሚደሰቱበት ይመስላሉ!» በማለት ሶፍያ አጠንክራ ተናገረች =

ሪቢን ሶፍያን መልክት ካደረገ በኋላ የሚከተለውን ቆጣ ብሎ ተናገረ፡—

«ኢየሱስ ክርስቶስ መስቀሉ ላይ ተሰቅሎ ሲሰቃይ የነበረውን ሁኔታ በማድነቅ የምትደሰቱ እናንተ የመኳንንቶቹ ወገኖች ናችሁ። እኛ ግን የምንፈልገው በዚህ ሰው ላይ ከደረሰው ሁኔታ ትምህርትን መቅሰም ሲሆን፤ ከዚህ ትምህርት እናንተም በጥቂቱም ቢሆን እንኳን ትቀሰሙ ዘንድ እንሻለን...»

እናንተ የአንድ ዓይኒን ቅንድብ ከፍ አድርጋ በተመስጦ ሸበሸበችው።

«ተው ይበቃሃል!..» አለችው ሪቢንን።
ሕመምተኛው ሰው ወንበሩ ላይ ተቀምጦ እንደገና ይናገር ጀመር፡—

«አሠሪዎች ሰዎችን በሥራ ለምን ይገድላሉ? የሰውን ዕድሜ ከላዩ ላይ የሚገፍፉት ለምንድነው? ባለንብረት ለሆነው የእኛ አሠሪ—እኔ ኔጌዶቭ ፋብሪካ ውስጥ ተቀጥራ እሠራ ነበር—የእኛ አሠሪዎችን ለአንዲት የመድረክ ተዋንይት ለሆነች ወዳጅ ውሽማው ገላዋን እንድትታጠብበት ከወርቅ የተሠራ የገላ መታጠቢያ ሳፋ እና እንደዚሁም ከመሸ በኋላ ለሽንት መቀበያ የሚሆን ከወርቅ የተሠራ ፓፓ ሳይቀር ሸለማት! ያለ-የሌለ ጉልበቴ እና ሕይወቴ ጭምር ተሟጥጦ ያለቀው በዚህ ፓፓ ላይ ነው! ሕይወቴን የሰጠ ሁት ለርሱ ነው! በእኔ ሕይወት ውስጥ በሚገኝ ደም ውሽማውን ለማስደሰት ሲል ያ ሰው እኔን በሥራ ገደለኝ! በእኔ የሕይወት ደም ለውሽማው ከወርቅ የተሠራ የሽንት መቀበያ ገዛላት!»

«ሰው የተፈጠረው በእግዚአብሔር አምሳል እና መልክ ሲሆን፤ እነርሱ በሰው ልጅ ላይ የሚፈጽሙት ግን ይኸንን የመሳሰለውን ተግባር ነው...» በማለት የፊም በማፌዝ ተናገረ።

«ዝም አትበል!» በማለት ሪቢን ጠረጴዛውን በቡጢ እየመታ ተናገረ።

«አትታገስ!» በማለት ያዕቆብ ጨመር አድርጎ ተናገረ።

ኢግናት ፈገግ በማለት ሳቀ።
እነዚህ ሦስት ሰዎች ዜናዎችን ሁልጊዜም የሚያዳምጡት ዜናዎችን ለማዳመጥ በተራቡ ልቦቻቸው በታላቅ ጉጉት ሲሆን፤ ሪቢን በተናገረ ቁጥርም አድፍጦ ውዓይን-ዓይኑን በመመልከት በተመስጦ ያዳምጡታል። ከሳቪሊይ አንደበት የሚወጡት ቃላት በሰዎቹ ገጽታ ላይ የመሪር ሳቅ ፈገግታ እንዲያረብብ አደረጋቸው። ለሕመምተኛው ሰው አንዳችም ሀዘን ያልተሰማቸው አስመስላቸው።

«ይኸ እርሳቸው የሚናገሩት ሁሉ እርግጥ የደረሰ ባቸውን ነውን?» በማለት እናት ወደ ሶፍያ ጠጋ ብላ ቀስ ብላ ጠየቀችት።

«አዎን። እውነት ነው» በማለት ሶፍያ ድምፅዋን ከፍ አድርጋ ተናገረች። ከዚያም ቀጠል አድርጋ—

«ሞስኮ እየታተሙ በሚወጡት የሕቡዕ ጋዜጦች ስለእነዚህ ገጽ-በረከቶች ተጽፈው ነበር» በማለት ተናገረች።

«ይሁን እንጂ፤ ወንጀሉን የፈጸመው ሰው ግን አንዳችም ቅጣት አልተፈጸመበትም» በማለት ሪቢን ጠንከር አድርጎ ተናገረ። ቀጠል አድርጎም፡—

«ቅጣቱን መቀበል አለበት። ሕዝብ ፊት ቀርቦ ያለ የሌለ አካላቱን ክትፍ-ክትፍትፍ አድርጎ መቆራረጥ እና ያንን የበሰበሰ ቁርጥራጭ ሥጋውን ለውሾች መስጠት ያስፈልጋል! ግዴላም! ሕዝቦች ከተኙበት አንዴ ይንቀሳቀሱ እና ይነሱ እንጂ፤ ከዚያ በኋላስ ከፍተኛ የቅጣት ፍርድ ይፈርዳሉ! በእነርሱ ላይ የተጋገረባቸውን እድፍ በደልን አጥበው ለማጽዳት አያሌ

ደምን ያፈስሳሉ! ያ የሚያፈስሱት ደምም ከገዛ ራሳቸው የደም ሥሮች ተመጥጠው ተሟጥጠው የተቀዱ የገዛ ራሳቸው ደሞች በመሆናቸው ያሻቸውን የፈለጋቸውን ሊያደርጉ መብት አላቸው!» በማለት ተናገረ ።

«በረደኝ!» አለ ሕመምተኛው ሰው ።

ያዕቆብ ሕመምተኛውን ከተቀመጠበት ደግፎት ከተነሳ በኋላ እሳቱ ወደሚነድድበት አጠገብ ወሰደው ።

አሁን እሳቱ ብሩጎ ሁኖ ይነድዳል ። የእሳቱን ነባ ልባሎች አስደሳች ጭፈራ እያስተዋሉ ደብዘዝ ያሉት ጥላዎች በእሳቱ ዙርያ ከወዲያ-ወዲህ ይተምማሉ ። ሳ ሼሊይ እሳቱ አጠገብ አንድ ግንዲላ ላይ ቁጭ ብሎ የደረቁ የጠወለጉ እጆቹን እሳቱ ዘንድ ቀረብ አድርጎ ያሞቅ ጀመር ።

ረቢን ወደሕመምተኛው እየተመለከተ በመገረም ሁኔታ ጭንቅላቱን በመነቅነቅ ለሰፍያ ፡—

«ከመጻሕፍት ይልቅ እርሱ ግልጥ-ግልጥልጥ ባለ ሁኔታ አብራርቶ ይናገራል ። አንድ የፋብሪካ መሣርያ አንድን ወዝ-አደር ሲገድለው ወይንም እጁን ሲጎምደው አሠሪዎቹ የወዝ-አደሩ ጥፋት ነው ይላሉ ። ነገር ግን ከአንድ ወዝ-አደር ላይ ያለ የሌለ ደሙን ምጥጥ-መጥጥ አድርገው ከጨለሙት በኋላ እንደ ቆሻሻ ወዲያ አሸቀንጥረው ሲወረወሩት ይኸንን ድርጊታቸውን የሚያፈርሱበት አንዳችም ማስረጃ አይኖርም ። የወዲያው-በወዲያው ግድያን መገንዘብ እችላለሁኝ ። ነገር ግን አንድን ሰው ለደስታ ለፈገግታ ሲባል እስከ ዕለተ-ሞቱ ድረስ እንዲህ አድርገው ለምን እንደሚያሰቃዩ የፈለገውን ዓይነት ማብራርያ ቢቀርብ ሊገባኝ አይችልም! ሕዝቦችን እንዲህ እያሰቃዩ ፍዳቸውን የሚያሳዩዎቸው በምን ምክንያት ነው? ለምንድነው እኛን ሁላችንንም እንዲህ የሚያሰቃዩን? ለመሳቅ-ለመደስት

ሲሉ ነው ። በዚህ ዓለም የሞላቸው-የተረፋቸው ደልቃ ቆች በመሆን እነርሱን እንዲያላቸው እንዲመቻቸው

ሲሉ ነው ። በሰብአውያን ፍጡሮች ደም ያሻቸውን ሁሉ ለመግዛት እንዲችሉ ነው ፡— የመድረክ ተዋንያትን ፣ የጉግሥ ፈረሶችን ፣ ከብር የተሠሩ ቢለዋዎችን ፣ የወርቅ ሳህኖችን ፣ የጋታቸው ውድ የሆኑ የሕፃናት አሻንጉሊቶችን እነዚህን የመሳሰሉትን ለመግዛት እንዲችሉ ነው! ‘ሥራ እንጂ!’ ይላል አሠሪው ። ‘በአንተ የድካም ውጤት ገንዘብ አግባብነት ከምሬ ለውሽማዬ የሽንት መቀበያ የወርቅ ሳህን እንድንገዛላት ጠንክረህ ሥራ እንጂ!’ ይላል አሠሪው» በማለት ተናገረ ።

እናት እያስተዋለች በምታዳምጥበት ጊዜ ፓሼል እና ጓዶቹ የመረጡት ብሩህ መንገድ በዚህ በምሽቱ ጨለማ ውስጥ ወገግ ብሎ በርቶ ታያት ።

እራት ከተበላ በኋላ ሁሉም በእሳቱ ዙርያ ለመቀመጥ ሄዱ ። ነበልባሎቹ ከግንዲላዎቹ ውስጥ ተስገብግበው እየተንሰፈሰፉ ይወጣሉ ። ከጀርባቸው መጋረጃው ጭለማ ጫካዎቹን እና ሰማዩን ጋርዶታል ። ሕመምተኛው ሰው ዓይኖቹን ብልጥጥ አድርጎ በመክፈት እሳት-እሳቱን እየተመለከተ ተቀምጦአል ። የሕይወቱ ቀሪ ክፍሎች ሕመም አባክኖ ካበላሸው ሰውነቱ ለምን ግዜውም ለመሰናበት በትዕግሥተ-ቢስነት የሚጠባበቁ ይመስል ያለማቋረጥ ይስላል ። በርዶት እየተንዘፈዘፈ ይንቀጠቀጣል ። ሕይወት-አልባ የሆነ ቆዳውን በማሳመር ሳያጋጊጡለት የነበልባሎቹ ብርሃኖች ፊቱ ላይ ቦግ-ቦግ እያሉ ይበራሉ ። ዓይኖቹ ብቻ እሳት ለብሰው ፣ እሳት ጎርሰው ይነዱ ነበር ።

«ሳሼሊይ ፣ ወደ ጎጆው ብትገባ አይሻልህምን?» በማለት ያዕቆብ ሕመምተኛውን ጎንበስ ብሎ ጠየቀው ።

«ለምን?» አለ ሕመምተኛው ሰው እንደምንም እ የጣረ ።

«እዚሁ እቆያለሁኝ ። ከእንግዲህ ከሰዎች ጋር አብ ሮ ለመቆየት የቀረኝ ጊዜ ብዙም አይደለም!..» በማ ለት ቀጠል አድርጎ ተናገረ ።

ሁሉንም ተመለካክታቸው ። ፈገግም አለ ። ከዚያም በጥቂቱ ፈገግ በማለት ሁኔታ ቀጠል አድርጎ በመና ገር ፡—

«ለእኔ እዚህ ከእናንተ ጋር መሆኔ ጥሩ ነው ። እ ናንተን ስመለከት ፤ በስግብግብነት የተዘረፉትን እና የተገደሉትን ሰዎች የምትበቀሉላቸው መስሎ እየታየ ኝ ተስፋ አደርጋለሁኝ ።»

ማንም መልስ አልመለሰለትም ። ወዲያውኑም ፤ እንቅ ልፍ ያዘውና አንገቱ ሕይወት-አልባ ይመስል ደረቱ ላይ ቅልስ ብሎ ተደፋ ።

«እዚችው እኛ አለንበት ቦታ እየመጣ በመቀመጥ ሁልጊዜም ይኸንኑ እስካሁን የተናገረውን በመደጋገም ይናገራል ። ማለትም ፤ በሰብአዊ ፍጡር ላይ የተፈጸመ ውን ግፍ በመደጋገም ይናገራል» በማለት ሪቢን ሕመ ምተኛውን አተኩሮ እየተመለከተ ረጋ ባለ ሁኔታ ድምፁን ለስለስ አድርጎ ተናገረ ። ከዚያም ፡—

«ነፍሱ በሙሉ ዘወትር የምታስተውለው በሰው ልጆች ላይ የተፈጸሙትን ግርጎሮች ነው ። በዓይኖቹ ላይ የተለጠፉ ይመስል ከእነዚህ በስተቀር ሌላ አያስተው ልም» በማለት ተናገረ ። እናት በሃሳብ ተውጣ ፡—

«ከዚህ ሌላ ምን ይመልከት? ባለንብረቶች ገንዘብ ወርውረው የረባ-ያልረባ ቅራቅንቦ ለመግዛት ሲሉ ብዙ ሺህ ሕዝቦች በሥራ ብዛት በየዕለቱ የሚሞቱ ከሆነ ከዚህ የበለጠ ሌላ ምን መመልከት ይቻላል?..» አለች ።

«እርሱን ማዳመጥ ያስለቻል ። አንድ ጊዜ ቢያዳ

ምጡት አይዘነጋም ። እርሱ ግን ያንኑ አንድ ዓይነት ቅኝቱን መልሶ-መላልሶ ይቃኛል!» በማለት ኢግናት ተናገረ ። ሪቢንም ቀበል አደረገና ፡—

«በዚህ እርሱ በሚያሰማው ቅኝት ውስጥ ማንኛ ውም ነገር ፤ መላው ሕይወት ተከማችቶ ታጭቆአል ። ይኸንን መገንዘብ ያሻል ። ይኸንን በርሱ ላይ የደረሰበ ትን ዕጣውን ብዙ አሥር ጊዜ ደጋግሞ ሲናገር ሰም ቸዋለሁኝ ። ያም ሁኖ ደግሞ ብዙ ጊዜም ጥርጣሬ ገብቶኛል ። ሰዎች ብስብሶች እና እርጉሞች ናቸው ብ ሎ ማመንን የማትፈልግበት ጊዜ አለ ። እኩሌ-ከእኩሌ ሳይባል ሀብታምንም ድሀንም የምትወድበት ጊዜ አ ለ ። ሀብታሞችም ቢሆን... ተሳስተው በስሕተት ነዳና የሚመሩበት ጊዜ አለ! ከመካከላቸው አንዳንዶቹ ከችግ ር ከፍላጎት የተነሳ በሚፈጽሙት ተግባር የታወሩ ናቸው ። ሌሎቹ ደግሞ በስግብግብነት የታወሩ ናቸው ። ይኸ ነው ጉዳዩ! አይ የሰው ነገር! አይ ወንድሞቼ! እያላችሁ በማሰብ ፤ እስኪ መለስ ብላችሁ በዕውነተኛ ነት አስተውሉ ለራሳችሁ ብቻ ሳይሆን እስኪ ለሁ ሉም አስቡ! በል-በል! የሚያሰኝህ ጊዜ አለ» በማለት ተናገረ ።

ሕመምተኛው ሰው ከእንቅልፋ ነቅቶ ዓይኖቹን ከፈተ እና መሬቱ ላይ ተኛ ። ያዕቆብ ድምፅ ሳያሰ ማ ኅጂው ውስጥ ከገባ በኋላ የበግ አጎዛ አምጥቶ ወንድሙ ላይ ደረብ አደረገለት ። ከዚያም እንደቀድሞ ው ሶፍያ ጎን ሂዶ ተቀመጠ ።

ደም-ግባት ኖሮት የተዋበው እሳት በጭለማ ተው ጠው ዙርያውን በከበቡት የሰዎቹ አካላት ላይ ፈገ ግ እያለ ብርሃኑን ያበራባቸዋል ። በሃሳብ የተዋጠው የሰዎቹ ድምፅ ዝግታኛ ከሆነው ከእሳቱ ነበልባል ሽውሽውታ እና ጣጣታ ጋር እርምጃውን አስተካክ ሎ ይተምማል ።

የመላው ዓለም ሕዝቦች የሕይወታቸውን መብት ለማስከበር ሲሉ ስለሚያካሂዱአቸው ትግሎች፤ ከብዙ ዓመታት በፊት የጀርመን ገበሬዎች አካሂደዋቸው ስለነበሩት አመጾች፤ ነፃነታቸውን ለመቀዳጀት በማያሰልስ ሁኔታ በሚያካሂዱት ትግል በአየርላንዶች ላይ ስለሚደርስባቸው ስቃይ እና ስለፈረንሳዮች ጀግንነት... ሶፍያ ነገረቻቸው ።

ከፈይ ጨርቅ ምሽትን ተጠቅልሎ በለበሰው በዚህ ደን ውስጥ፤ በዛሬች ግንብ ተገንብታ በተከበበችይ ቱ በዚች ትንሽ ሚዳ ላይ፤ ጥቁሩ ሰማይ ከበላይዋ ዳስ ሁኖ በተዘረጋባት፤ የእሳት ብርሃን ውጋጋን በሚበራባት፤ ከወዲያ-ወዲህ የሚቁነጠነጠ ጥላዎች በከበቡዋ ት በዚች ትንሽ ሚዳ ላይ፡— ያጡ-የነጡ መናጢ ድሆች እና የሞላቸው-የተረፋቸው ሀብታሞች መናርያ የሆነችይቱን ይኸችን ዓለም በአመጽ ነውጽ እንድትንዘፈዘፍ አድርገዋት ስለነበሩ ድርጊቶች ተወሳባት ። ለዕውነት እና ለነፃነት የታገሉት ታጋዮች ስም ተጠቀሱባት ። በትግል የዛሉ እና በደም የተነከሩ የዓለም ሕዝቦች ስማቸው እየተጠቀሰ አንድ በአንድ በሰልፍ አለፉባት ።

የሴቲቱ ድምፅ ዝግ ያለ እና የደራ ነው ። በሌላ ምድር በሌሎች ሀገሮች የሚገኙ ወንድሞቻቸውን ታሪክ በፀጥታ ተውጠው የሚያዳምጡትን የእነዚህን ሰዎች ተስፋ ከፍ-ከፍ ለማድረግ እና ዕምነታቸውንም ለማጽናት ካለፈ የቀድሞ ጊዜ የተላለፈ ድምፅ ይመስላል ። የገረጣውን እና የከላውን የሶፍያን ፊት ሲመለከቱ የመላው ዓለም ሕዝቦች የተቀደሰ ዓላማ ምን እንደሆነ ግልጽ የሆነ ግንዛቤ ሊኖራቸው ቻለ፡— ለነፃነት የማያቋርጥ ትግልን ማካሄድ መሆኑ ግልጽ ሁኖ ተገነዘቡት ። በአሁኑ ጊዜ እነርሱ የሚያልሙት እና እንዲፈጸምም የሚሹት ሁሉ፤ አሁን ካለው ጊዜ

ጋር በጭለማ እና በደም መጋረጃ በተሸፈነ ታሪክ አማካይነት እዚያ እና እዚህ ተራርቀው በመለየት አይተዋቸው ሰምተዋቸው የማያውቋቸው ዘሮች ይሹዋቸው እና ያልሙዋቸው የነበሩ ምኞቶች የነበሩ መሆናቸውን ተገነዘቡ ። በዚች ዓለም ላይ ፍትህ እንድትሰፍን ለማድረግ መሠረተ ጽኑ በሆነ ወሳኝነታቸው ከተባበሩት ጋር፤ የተሻለ የወደፊት ኑሮን ለመመሥረት የሚደርስባቸውን መከራ በመታገስ እና ደማቸውን በማፍሰስ ይኸንን የጸና ውሳኔያቸውን የተቀደሰ እንዲሆን ካደረጉት በሰፊው ዓለም ከሚኖሩት ሕዝቦች ጋር በልቦናዎቻቸው እና በአዕምሮዎቻቸው ውስጥ ጥብቅ ግንኙነቶችን በመመሥረት ወዳጆች አበጁ ። በመላው ዓለም ከሚገኙ ሕዝቦች ጋር የመንፈስ ግንኙነት ብርሃን በእነዚህ ልቦና ውስጥ የበራ ሲሆን፤ ማናቸውንም ነገር ለማወቅ ትር-ትር የሚል ልብ፤ ሁሉንም ነገሮች ሰብስቦ በገዛ ራስ ልብ ውስጥ ለማከማቸት የሚሻ ዓለምን የሚዳስስ አዲስ ልብ በእነዚህ ሰዎች ውስጥ ተፈጠረ ።

«የመላው ዓለም ሕዝቦች በአንድነት ሁነው በመነሳት ራሳቸውን አቅንተው ‘በቃን! ይኸንን መሳዩን ኑሮ ከእንግዲህ መኖር እንሻም! መርሮናል — አንገፍ ግፎናል!’ የሚሉበት ጊዜ ይመጣል!» በማለት ሶፍያ ሙሉ በሙሉ እርግጠኛ በመሆን ሁኔታ ተናገረች ። ቀጠል አድርጋም ፡—

«ከዚያም በኋላ፤ በስግብግብነታቸው ብቻ ኃይለኛ የሆኑት የእነዚያ ኃይል ፍርክስክሱ ይወጣል ። ምድር ከድታቸው ከእግራቸው ሥር በመውጣቷ መንጠላጠያ በማጣት የሚይዙት — የሚጨብጡት ይጠፋቸዋል...» በማለት ሶፍያ ተናገረች ።

«እርግጥ ነው ። ያለንን ሁሉ አንዳችም ሳናስቀር የምናበረከት ከሆነ ለማድረግ የሚሳነን ምንም ነገር

አይኖርም!» በማለት ሪቢን አንገቱን ወደታች ቀለስ አድርጎ ተናገረ ።

እናት ቅንድቦቿን ወደላይ ሽብሽብ አድርጋ በማዳመጥ በደስታ ተውጣ ፈገግ አለች ። ቀደም ሲል ለእናት ከሶፍያ አንደበት የሚወጡት ሃሳቦች ቁርጥርጥ ያሉ ፣ ጩኸት የበላቸው እና እዚያም-እዚህም እየገቡ የሚዘባርቁ መስፈርቶች የነበረው ፣ ከሶፍያ ባሕርይ ጋር ስምም ያይደሉ ሁኔታዎች መሰለዋት የነበሩት ሁሉ ፣ ሶፍያ ስሜት ባልተለየው እና አንዳችም ነገር ሳያግዳት ታሪኳን ስታወሳ የቀድሞው የእናት ግምት ተወገደ ። የምሽቱ ፀጥተኛነት ፣ የእሳቱ ፍንደቃ ፣ የሶፍያ ፊት እናትን አስደስተዋታል ። ከሁሉም ይበልጥ ያስደሰታት ግን የገበሬዎቹ በስሜት ተውጦ የማዳመጥ ሁኔታ ነው ። ሳያቋርጥ የሚንቆረቆረውን ታሪክ ላለማቋረጥ በመስጋት ፣ ከመላው ዓለም ጋር አቆላልፎ ያስተሳሰራቸውን ብሩህ ክር እንዳይበጥስ በመፍራት ንቅንቅ ሳይሉ እዚያው አሉበት ቁጭ ብለዋል ። ከመካከላቸው አንደኛቸው ከጊዜ-ጊዜ አዳዲስ ግንዲላዎችን እሳቱ ውስጥ በጥንቃቄ የሚደሉ ሲሆን ፣ ከእሳቱ ላይ የሚነሳው ፍንጥቅጣቂ እና ጭስ ሴቶቹ ላይ እንዳያርፍ እጃቸውን በመጋረድ ይከላከሉላቸዋል ።

«ይቅርታ ይደረግልኝ ለአንድ አፍታ ። አሁን እመጣለሁኝ...» በማለት ያዕቆብ ከተቀመጠበት ተነሳ ።

ፈጠን ብሎ ጎጆው ውስጥ ከገባ በኋላ ጥቅል ጨርቆች አምጥቶ ከኢግናት ጋር ሁነው እንግዶቹን ትክክለኛነታቸውን እና ክንዶቻቸውን አለበሷቸው ። ከዚያም ሶፍያ የድል ዕለቶችን እያነሳች በማውሳት ፣ አድማጮቿን በጥንካሬያቸው እንዲተማመኑ መንፈሳቸውን እያነቃቃች ፣ የተጠሙ ሰዎችን አልባሌ አምሮት ለማርካት በማለት እርባና-ቢስ በሆነ ተግባር ሕይወታቸውን አሟጥጠው ከሚጨርሱ ሰዎች ጋር አንድ

መሆናቸውን በማስገንዘብ መናገር ቀጠለች ። እናት ከሶፍያ አንደበት በሚወጡት ቃላት አልተነሳሳችም ነበር ። ይሁን እንጂ ከሶፍያ አንደበት የሚወጡት ቃላት በውስጣቸው ያዘሉት የወንድማማችነት መንፈስ ፣ ሕይወታቸውን መስዋዕት በማድረግ የፍቅርን ፣ የዕውነትን ፣ እና የሀቀኛነት አስተሳሰብን በየዕለት ሥራቸው ለተጠመዱ ሰዎች የሚያደርሱ በመሆናቸው ለእነርሱ ከፍተኛ ምሥጋና በልቧ እንድታቀርብ ለመሆን በቃች ።

«ፈጣሪ ሆይ ፣ እርዳቸው!» አለች እናት በሐሳቧ ዐይኖቿን ዘግታ ።

በድካም የደቀቀችይቱ ሶፍያ ንግግሯን ሲነጋጋ ጧት ማለዳው ላይ አበቃች ። በዙርያዋ የሚገኙትን ብሩህ የሆኑ በግሣብ የተዋጡ መልኮችን ፈገግ እያለች ትቃኝ ጀመር ።

«መሄጃ ጊዜያችን ደርሶአል!» አለች እናት ።

«አዎን ደርሶአል!» በማለት ሶፍያ መለስችላት ። ከልጆቹ መካከል አንዱ እ-ሀሀ! በማለት ተነፈሰ ። ሪቢንም አስምቶት በማያውቀው ቀዝቀዝ ባለ የቅሬታ አነጋገር ፡—

«መሄዳችሁ በመሆኑ ቅር ይለኛል ። ርስዎ ሲናገሩ ማዳመጥ ጥሩ ነው ። ሰዎች በማይለያዩ ሁኔታ አንድ— መሆናቸው እንዲሰማቸው ማድረግ ታላቅ ነገር ነው ። ብዙ ሚሊዮን ሕዝቦች ተመሳሳይ የሆኑ ነገሮችን እንደሚሹ መገንዘብ ልብን ያገራዋል ። ገርነት ደግሞ የማይበገር ኃይል ነው!» በማለት ተናገረ ።

«አንተ ለርሱ ደግ ስትውል ፣ እርሱ ግን አንተን ከኋላህ በካስማ ይቸነክርሃል!» በማለት የፊም ዝግ ብሎ እየሳቀ ከተቀመጠበት ተነሳ ። ቀጠል አድርጎም ፡—

«አንት ሚኻኢሎ ፣ ማንም ሳያያቸው ቀደም ብለው መሄዳቸው ይሻላል ። እነዚህን ተበታኝ ወረቀቶች

ማደል ስንጀምር ፡ ባለሥልጣናቹ ያመጡትን ሰዎች፡ ፍ ለጋ ይቀጥላሉ ። እና ከመካከላቸውም አንዱ ፡ — 'እነ ዚያ ወደ ቅዱስ ቦታ ተጓዥዎች ትዝ አይሏችሁም ነን? ሌላ ይችላል...'» በማለት ተናገረ ።

«እናት እንዲህ ለእኛ ብለሽ ስለተቸገርሽ አመሰግናለሁኝ!» በማለት ሪቢን የፊምን አቋረጠው ። «አንቺን ስመለከት ስለጋሼል አስታውሳለሁኝ ። እረ እንዴት ያለ በጎ ተግባር ነው የምትፈጽሟቸው!» አላት ።

አሁን አኳኋት የጨዋነት እና ትዕግሥትም ያለው ሲሆን ከትከት ብሎ ከልቡም ይሰቃል ። አየሩ ቀዝቃዛ ዛ ነው ። አንዳችም ኮት በላዩ ላይ ሳይደርብ እና የሽሚዙ ቁልፍም ተከፍቶ ደረቱ ተገልጦ እየታየ ቆሞአል ። እናት የሰውነቱን ጥንካሬ እያደነቀች ፤

«አንድ ነገር እላይህ ላይ ደረብ ብታደርግ ይሻል ሃል ። አየሩ ቀዝቃዛ ነው!» አለችው ።

«ውስጥ-አካሌ ሙቅ ነው!» በማለት መለሰላት ።

ሦስቱ ልጆች ረጋ ብለው እና በእሳቱ ዙርያ ሁነው ይወያያሉ ። ሕመምተኛው ሰው በበግ አጎዛው ተጠቅልሎ ከእነርሱ ሥር ተኝቶአል ። ሰማዩ ወገግ ማለት ጀመረ ። ጥላዎቹ እየጠፉ ሄዱ ። የፀሐይቱን ብቅ ማለት በመጠባበቅ ይንቀጠቀጡ ጀመር ።

«አሺ እንግዲህ ፡ መሄዳችሁ ነው መሰለኝ ። ጤና ይስጥልኝ!» አለ ሪቢን ሶፍያን ለመጨበጥ እጁን እየ ዘረጋ ። ከዚያም ቀጠል አድርጎ ፡ —

«ከተማ ውስጥ ልናገኛችሁ የምንችለው እንዴት ነው?» አላት ።

«እኔን ነው የምታገኙኝ!» በማለት እናት መለሰ ችለት ።

ሦስቱ ልጆች ወደሶፍያ ተጠግተው እና ቀርፈው-ቀርፈው ባለ ሁኔታ ምሥጋና እያቀረቡ ጨበጧት ። እየ አንዳንዳቸው በየልቦናቸው ውስጥ የተሸሸገ ደስ የሚ

ያሰኝ እና በጓደኝነት የተመሠረተ ደስታ የተደሰ ቱ መሆናቸው እና ይኸም ስሜት አዲስ በሆነ ወረቱ አቅፎ የያዛቸው ይመስላል ። እንቅልፍ አጥተው ባደሩት ደረቅ ዐይኖቻቸው ሶፍያን እያዩ ፈገግ እያ ሉ እርሷን ለመጨበጥ በተራ በተራ ይተላለፉ ጀመር ።

«ከመሄዳችሁ በፊት ወተት አትጠጡም?» በማለት ያዕቆብ ጠየቀ ።

«ወተት አለን?» በማለት የፊም ጠየቀ ።

«የለም ።» አለ ኢግናት ቅር ብሎት ፀጉሩን ወደ ጳላ እያሻሽ «ተደፋብኝ...» አለ ።

ሦስቱ ልጆች ሳቁ ።

ስለወተት ነበር የሚያወሩት ። ይሁን እንጂ ስለሌላ ነገር የሚያስቡ መስሎአት እናት ገመተች ፡ — ለእር ሷ እና ለሶፍያ በጎ የሚመኙላቸው ከመሆናቸውም በስተቀር ሁሉም ነገር የተቃዋና እንዲሆንላቸው የሚመኙላቸው መሆናቸውን ታውቃለች ። ሶፍያም ይኸንኑ ሁኔታ ብትገነዘብም ግራ የተጋባች ከመሆኑም በስተቀር እፍራላች ። ስለዚህም ለመናገር የቻለችው ፡ —

«አሺ ጓዶች ፡ እናመሰግናለን!» ማለትን ብቻ ነው ።

ከአንደበቷ የወጡት እነዚህ ቃላት ገፋ-ገፋ ያደረገ ጓቸው ይመስል ልጆቹ እርስ-በእርሳቸው ተያዩ ።

ሕመምተኛው ሰው ይስል ጀመር ። እሳቱ የነበረበት ቦታ ይነዱ የነበሩት ከሰሎች መንደራቸውን አቁመዋል ።

«ደህና ሁኑ!» አሉ ገበሬዎቹ ዝግተኛ በሆነ ድምፅ ። ይህ የሀዘንተኛ ድምፅ የሚመስለው አነጋገራቸውም ከሌቶቹ ጀሮ ዘው ብሎ ገባ ።

ማለዳው ላይ ወገግ ባለው ብርሃን ታጅበው ሳይጣደፉ ዝግ ባለ ሁኔታ በዛፎቹ ውስጥ ባለች ጠባብ መንገድ መንገዳቸውን ይዘው ታች-ታቸን ይጓዙ ጀመር ።

«እንዴት ግሩም ድንቅ የሆነ ጊዜ ነበር ያሳለፍ ነው!» በማለት ከሶፍያ ጳላ-ጳላ የምትሄደው እናት ተናገረች ። ቀጠል አድርጋም ፡—

«ልክ እንደሀልም ግሩም-ድንቅ የሆነ ጊዜ ነበር ፤ የኔ ውድ ፣ ሕዝቦች ዕውነትን ለማወቅ ይሻሉ! በእርግጥም ያውቃሉ ። የልደት ወይም የትንሳኤ ክብረብኝ ላይ ከቅዳሴ በፊት ጧት-ማለዳ ይመስል ነበር ፡— ቁሱ ወደ ቤተክርስቲያኑ ገና ስላልመጡ ፣ ሁሉም ነገር ጭልም ያለ ፣ ፀጥ ያለ እና ጭር ያለ ነው ። ቀስ-በቀስ ግን ሕዝቦቹ ይሰባሰባሉ ። እዚህ መስቀሉ ፊት-ለፊት አንድ ሻማ ይቀጣጠላል ። እዚያም እንደዚህ ሁሉ ሌላ ሻማ ይቀጣጠላል ። እንደዚህ እያለ ቀስ-በቀስ ስም ጨለማው ተገፍፎ በመጥፋቱ ቤተ-እግዚአብሔሩ በብርሃን ይመላል» በማለት ተናገረች ።

«እርግጥ እንጂ!» በማለት ሶፍያ ደስተኛ ሁኔታ መለሰች ። ቀጠል አድርጋም ፡—

«ቤተ-እግዚአብሔር ማለት መላይቱ ምድር ሁኔታ የምትገኘው እዚህ ብቻ ነው!» በማለት ተናገረች ።

«መላይቱ ምድር!» በማለት እናት በሃሳብ ተውጣራ ሷን በአወንታ እየነቀነቀች ሶፍያ የተናገረችውን ቃል ደግማ ተናገረች ። ከዚያም ቀጠል አድርጋ ፡—

«ይኸ ዕውነት መሆኑ እጅጉን ጥሩ ነው ። የኔ ውድ ፣ በጣም ግሩም በሆነ ሁኔታ ነበር ንግግር ያሰማኸው ። በጣም ግሩም በሆነ ሁኔታ! አይወዱኸ ይሆናል ብዬ ፈርቼ ነበር...» አለች ።

ሶፍያ ለጥቂት ጊዜ ዝም ብላ ነበር ። ቆየት ብላም ፡—

«ከእነርሱ ጋር መሆን አንድን ሰው መኮፈስ— መዘባኔን በሌለበት ሁኔታ ላይ እንዲገኝ ያደርገዋል...» አለች ።

ስለ ሪቢን ፣ ስለ ሕመምተኛው ሰው ፣ እንደዚሁም

በተመስጦ ፀጥ ብለው ነገር ግን ቀርፈው-ቀርፈው በማለት ያዳምጡ ስለነበሩት እና አንዳንድ ግልጋሎቶችን በመፈጸም ባለው-ለታ መሆናቸውን ስሜታቸውን የገለጹትን እነዚያን ሦስት ልጆች እያነሱ በማውፊት መንገዳቸውን ተያያዙት ። ጥቂት ከተጓዙ በኋላም ወደ እርሻ ቦታዎች የደረሱ ሲሆን ፀሐይቱም ትገናኛቸው ዘንድ በሰማይ ላይ ከፍ ብላ ወጣች ። ገና በሰማይ ላይ ብቅ ብላ ትታይ ባልነበረችበት ጊዜ ፣ ብርሃን የሚያሳልፉ እና የሮዝ ቀለም ያላቸው የጨረር ፍንጣቂዎቿን በሰማይ ላይ ፈነጣጥቃ እንደማራገቢያ ዘርግታቸው ነበር ። ፍንደቃ በተመላው የፀደይ ደስታ በየሣሮቹ ላይ የሚገኙት የጤዛ ውሀ ጠብታዎች በአያሌ ቀለማት ነጸብራቆች ፈክተው ያበራሉ ። ወፎቹ ከተኙበት የነቁ ሲሆኑ የጧቱን ማለዳ በአስደሳች ዜማዎቻቸው ግርግ-ሞገስ ሰጥተውታል ። ወፋፍራም ቁራዎች በመጣደፍ ቃተት-ቃተት እያሉ ትላልቅ ክንፎቻቸውን በመቅዘፍ ይበርራሉ ። በጥቁር እና በቢጫ ቀለማት ያጌጠችይቱ ወፍ የፋጨት ዜማዋን ታንቆ ረቂረዋለች ። በርቀት የሚገኙት ሕዋዎች ከየኮረብታዎቹ ላይ የጭለማ መጋረጃዎችን ገልጠው በማንሳት ወደሰማይ ላይ እየወጣች በመምጣት ላይ ያለችውን ፀሐይ እንኳን ደሀና መጣሽ ለማለት በራቸውን ከፍተው ይጠባበቋት ጀመር ።

«አንዳንድ ጊዜ አንዳንድ ሰው ዝም ብሎ ሳያቋርጥ ንግግሩን የሚቀጥል ሲሆን ፣ ማናቸውንም የሚናገረውን ነገር ቁልጭ አድርጎ የሚያስረዱ ቀላል ቃላትን እስኪሰነዝር ድረስ የሚናገረው ስለምን እንደሆነ መረዳት አስቸጋሪ ነው!» በማለት እናት በሃሳብ ተውጣ ተናገረች ።

«የሕመምተኛው ሰው ሁኔታም ልክ ይኸንኑ መሳይ ነበር ። እኔ ብዙ-ብዙ ስምቻለሁኝ ። ከፋ-በረካዎች

እና ከሌሎች የሥራ ቦታዎች ወዝ-አደሮችን እንዴት እንደሚያባርሩባቸው እኔ ራሴም አውቃለሁኝ። ይሁን እንጂ፣ ሁኔታው ብዙ ጊዜ ተደጋግሞ የሚፈጸም በመሆኑ ስለሚለመድ ድርጊቱ ይኸን ያህልም በስሜት የሚነካ አይሆንም። ሕመምተኛው ያሰማው ታሪክ እ ጅግ አስቃቂ የሆነ ታሪክ ነበር! እጅግ አሳፋሪ የሆነ ታሪክ ነበር! አቤቱ የፈጣሪ ያለህ! አሠሪዎች እና ባ ለ ንብረቶች እንደዚያ የመሰለ ፈዝ እና ልግጫ እ ንዲያደርጉ ሲባል ሕዝቦች ሕይወታቸውን እንዲህ ሙጥጥ አድርገው እና አንጠፍጥፈው ይሰጣሉ ማለት ነው? በዚህ ድርጊት ላይ አንዳችም ፍትህ አይገኝበ ትም!» በማለት እናት ተናገረች።

እናት ከዚህ ቀደም ሰምታው ሳለ ነገር ግን ደ ግሞ ዘንግታው የነበረውን አንድ አሳዛኝ ድርጊት በዚ ህ ሰው ላይ የደረሰው ሁኔታ እንድታስታውሰው አደ ረጋት።

«ኑሮ ቋቅ እስኪል ያንገፈገፋቸው ለመሆኑ ሁኔታ ቸው ያስታውቃል። አንድ የገጠር ባለሥልጣን ፈረስ ነበረው። ይኸ ፈረሱ በገጠር መንደር ባለፈ ቁጥር ገበሬዎች እጅ እንዲነሱት አዝዞአቸው ነበር። እጅ ያልነሳ ቢኖር ተይዞ እንዲታሠር ያደርጋል። ወይጉድ! ይገርማል እኮ! ይኸን ማድረጉ ከቶ ምን ጥቅም ያስገ ኝልኛል ብሎ በማሰብ ይሆን? ከቶ ለምን ብሎ ይ ኸን ያደርግ እንደነበረ መረዳት አስቸጋሪ ነው! ፍጹ ም አስቸጋሪ ነው!» በማለት እናት ተናገረች።

ሶፍያ እንደማለዳ ንጋት ብሩህ እና አንቂ የሆነ ዜማዋን ዝግ ባለ ድምፅ ታንቆረቁረለች...

የእናት ሕይወት በሚያስገርም አኳኋን በተረጋጋ ሁኔታ ይዘልቅ ጀመር። አንዳንድ ጊዜም ይህ የመረጋ

ጋቷ ሁኔታ እራሷንም ያስገርማታል። ልጅዋ እሥር ቤት ውስጥ የሚገኝ ሲሆን ከባድ ቅጣት እንደሚጠ ብቀውም ታውቃለች። ያም ሆኖ ግን ሁልጊዜም ስለ እርሱ ባሰበች-ባሰላሰለች ቁጥር አንድሬይ፣ ፌዎዶር እና ሌሎችም ጭምር ገጽታቸው ከፊት ለፊቷ በሃሳ ሷ መጥተው ድቅን ይሉባታል። የልጅዋ ገጽታ ልክ እንደርቅው የእርሱን ዓይነት ዕድል-ፈንታ ካጋጠማቸ ው ጓዶቹ ገጽታ ጋር በአንድነት ዐይኖቿ ላይ ድ ቅን እያሉ ይመላለሳሉ። ይኸ ሁኔታ ወደብዙ አቅጣ ጫዎች ቅርንጫፎች ያወጣ ሁኔታ እንደሆነ ዓይነት አድርጋ እንድታስብ ያደርጋታል። በማናቸውም ክሥተ ት ላይ ብርሃን ለመፈንጠቅ እና ማናቸውንም ነገሮ ች አንድ-ወጥ በሆነ ሁኔታ አከማችቶ ለማካተት ተው ተርትረው እንደተዘረጉ ቀጫጭን ጨረሮች የትኛው ም ቦታ ደርሰው ይገኛሉ። አዕምሮዋ በአንድ ነገር ላይ ብቻ ተወስኖ እንዳያስብ ያደረጉዋት ሲሆኑ፣ በተለይም በዚህ ሁኔታ ልጅዋን ከመናፈቅ ከመጠባበ ቅ እና እርሱ ላይ ምን ይደርስበት ይሆን ብላ ከማ ሰብ እንድትቆጠብ አድርገዋታል።

ወዲያው ብዙ ሳትቆይ ሶፍያ ከቤት ወደሌላ ቦ ታ ሄደች። ከአምስት ቀናት በኋላም እጅግ ደስተኛ በሆነ መንፈስ ተመልሳ መጣች። ጥቂት ሰዓቶች ብቻ ቆይታ እንደገና ሄደች። እንደገና ደግሞ ከሁለት ሳም ንታት በኋላ ተመልሳ መጣች። የወንድሟን ቤት ጠንካራ በሆነው መንፈሷ እና በሙዚቃ ጨዋታዋ ታውደው ዘንድ፣ አንድ ሰፊ እና ክብ የሆነ የሕይወ ት መሥመርን ተከትላ በመዞር ሄዳ-ሄዳ፣ ዞራ-ዞራ ወን ድሟ ቤት የምትመለስ ይመስላል።

እናት ሙዚቃ ታፈቅር ጀመረች። ሙዚቃ ስታዳም ጥ ሞቃት የሆኑ ሞገዶች ልቧ ውስጥ ድው-ድው እያሉ የሚመቱ መስሎ የሚሰማት ሲሆን፣ ሙዚቃው

ልቧ ውስጥ እየተንቀረቀረ በመውረድ የልቧ ትርታም ትክክል በሆነ ሁኔታ የሚመታ ከመሆኑም በስተቀር ፡ አስፈላጊውን እርጥበት እና ሙቀት አግኝቶ በሚገባ መሬት ውስጥ እንደተዘራ ዘር የምታዳምጠው ጣዕሙ ሙዚቃ ፈጣን በሆነ ሁኔታ ውበት ወደአለው ቃላት ነት አብዮ የሚያቆጠቁጥ የሃሳብ እንቡጥ እንድታበ ቅል ያደርጋት ጀመር ።

የሶፍያን የንጽሕና ጉድለት መቋቋም ለእናት አስ ቸጋሪ ነው — የመኖርያው ቤት ሁል ጊዜም በሶፍያ ልብሶች ፣ ሲጋራዎች እና የሲጋራዎች አመድ ይቆሽ ሻል ። ከዚህም በስተቀር ፣ ረጋ ካለው እና በእርሱነቱ ተግምግሞ ሁልጊዜም የድምፁን አጣጣል ሳይቀይር በተደላደለ ድምፅ ከሚነጋገረው ጨዋነት ካልተለየው የኒኮላይ ለሰለስ ያለ አነጋገር ጋር እናት ስታነጻጽረ ው የሶፍያ አነጋገር በጋይለ-ቃላት የተመላ ነው ። ጠበቅ አድርጋ ድምፅዋንም የምትረግጥ በመሆኑ ይኸ ንን የሶፍያን የአነጋገር ሁኔታ እናት ተቀብላ መላመ ዱ አስቸግሮአት ነበር ። እናት ሶፍያን የምትመለከታት አደግሁ-አደግሁ እንደምትል ፣ ግን ገና ለአቅሙሄዋን እንዳልደረሰች እና ሰዎችንም እንደአስደናቂ አሻንጉሊ ት እንደምትመለከት ወጣት ልጃገረድ አድርጋ ነው ። ሶፍያ ስለሥራ ክቡርነት ምን ግዜም ቢሆን የምታወ ሳ ስትሆን ፣ እርሷ ራሷ ግን የቤት ንጽህናን የማትጠ ብቅ በመሆኗ በእናት ላይ ተጨማሪ ሥራ ጭናባታ ለች ። ግሩም በሆነ አቀራረብ ስለነፃነት ሁልጊዜም ታወሳለች ። ይሁን እንጂ ፣ በትዕግሥተ-ቢስነት እና መ ጨረሻ በሌላቸው ክርክሮቿ ሌሎችን የምትጫን መሆ ኗን እናት አስተውላለች ። ሶፍያ እርስ-በእርሳቸው በ ሚቃረኑ ባሕርዮች የተገነባች በመሆኗ እና እናትም ይኸንን በመገንዘቧ ከሶፍያ ጋር ያላትን ማናቸውን ም ግንኙነቶች ከኒኮላይ ጋር እንዳላት ምንግዜም የማ

ይለዋወጥ የመግባባት ግንኙነት ሳይሆን ተጠንቅቃ እንደባሕርይዋ አመጣጥ ነው የምትቀበላት ።

ኒኮላይ አሰልቺ የሆነውን ኑሮውን ከዕለት-ዕለት በሚገፋበት ጊዜ ምን ጊዜም ለሰዎች በማሰብ መንፈ ስ የተዋጠ ነው ። — ከጧቱ ሁለት ሰዓት ላይ ኒኮ ላይ ሻዩን እየጠጣ ጋዜጣውን ካነበበ በኋላ ለእናት የጋዜጣውን ዜና ይተርክላታል ። እርሱ የሚያወራላትን የጋዜጣ ታሪክ ስታዳምጥ የሕይወት መኪና ሰዎችን ርኅራኄ በሌለው ሁኔታ እንደምን አድርጎ ወደገንዘ ብነት እንደሚጨፈላልቃቸው ግልጥ ብሎ ይታያታል ። ኒኮላይ ከአንድሬይ ጋር በብዙ ሁኔታዎች ተመሳሳይ ነት እንዳለው ተገንዝባለች ። ልክ እንደኾኑል ስለሰዎ ች የሚያወራው የተለየ ጥላቻ ኖሮት ሳይሆን በዓለ ም ላይ ለሚፈጽሙት ስሕተቶች ሁሉንም በመውቀ ስ ነው ። ወደፊት ለሚመጣው አዲስ ሕይወት ያለው ዕምነት ግን እንደአንድሬይ ጠንካራ የሆነ እምነት እና እንደመስተዋት ወለል ብሎ የሚታይ አይደለም ። ሁልጊዜም ሲናገር እንደከስታራ እና ሀቀኛ ዳኛ ረጋ ባለ ድምፅ ሲሆን ፣ እጅግ አስፈሪ የሆኑ ነገሮችን ሲያ ወራም በጉዳዩ በማዘን መልክ መለስተኛ ፈገግታዎች በከናፍሮቹ ላይ ወርደው ይታያሉ ። ዐይኖቹም ጠንከር እና ቀዝቀዝ ያለ አመለካከት ይመለከታሉ ። ይኸንን በመመልከት ፣ ለአንዳችም ነገር ቢሆን ምህረት-የለሽ መሆኑን ፣ እናት የተገነዘበች ስትሆን — ለአንዳችም ነገ ር ምህረት የማያደርግ መሆኑን በመመልከት — እና ይኸውም ለእርሱ ቀላል ጉዳይ አለመሆኑን በመመል ከቷ እናት አዘነችለት ። ለእርሱ ያላት ፍቅር በየዕለቱ እያደገ ይሄድ ጀመር ።

ሦስት ሰዓት ሲሆን ወደሥራ ቦታው ይሄዳል ። ከሄደ በኋላ ቤቱን ታጸዳና እና ምሳ ታዘጋጃለች ። ተ ጣጥባ ንጹሕ ልብስ ከለበሰች በኋላ ክፍሏ ውስጥ

ገብታ በመቀመጥ መጸሐፍት እያገለበጠች ስዕላ-ስዕሎችን ትመለከታለች ። አሁን ንባብ ማንበብ ችላለች ። ይኸንን ለማድረግም ከፍተኛ ጥረት አስፈልጓት የነበረ በመሆኑ ወዲያው ስልቶቿት ስለተወችው አንዱ ቃል ከሌላው ቃል ጋር ያለውን ግንኙነት መገንዘብ አልቻለችም ። ስዕሎችን መመልከት እንደሆነ ልጅ ደስ ያሰኛት ጀመር ። የምትመለከታቸው ስዕሎች ልትገንዘባቸው እና በተጨማሪም ልትረዳቸው ስለምትችላቸው አስደናቂ ነገሮች ያብራሩላታል ። በእነዚህ ስዕሎች አማካይነት ትላልቅ ከተማዎች ፣ አስደሳች ሕንፃዎች ፣ ማሺኖች ፣ መርከቦች ፣ የመታሰቢያ ሃውልቶች ፣ ሊቆጠሩ የማይችሉ እና የሰው ልጅ እጆች የፈጠራቸው አያሌ ሃብቶች ፣ የዓይነታቸው ብዛት እጅግ የሚያስገርሙ የተፈጥሮ ታላቅ ስጦታዎች ፣ ከፊት-ለፊት ተገጥጦጠዋል ። ዐይኖቿን ከአንዱ አስደናቂ ነገር ወደ ሌላኛው በማዘዋወር ፣ እጅግ አስደናቂ በሆኑ የሀብት ትርጉሞች ፣ ማብቂያ ማለቂያ በሌላቸው ውጤቶች የተራብ ነፍሷን በመመገብ ማብቂያ በሌለው ሁኔታ ዕውቀቷን እያሰሩች ትዘልቅ ጀመር ። በተለይም ደግሞ የእንስሳት ሥነ-ፍጥረት ጥናት የተከማቸበት የዙዎሎጂ አትላስ መጽሐፍን አዘውትራ መመልከት የምትወድ ሲሆን ፣ ይኸው አትላስ ምንም እንኳን በባዕድ ቋንቋ የተዘጋጀ በሆንም የዘላቸን ዓለም ሀብት ፣ ውበት እና ሰፊነት እንድትገንዘብ አድርጎአታል ።

«ይህች ዓለም እንዴት ሰፊ ነች!» በማለት አንድ ቀን ለኒኮላይ ገለጸችለት ።

ይበልጥ እጅግ በደስታ ትዋጥ የነበረችው ነፍሳትን በመመልከት ሲሆን በተለይም ቢራቢሮዎች ያስደስታታል ። የሚያስደንቅ በሆነ አኳኋን ስዕሎቹን ትመለከታለች ።

«ኒኮላይ አሻናሽች ፣ እነዚህ ቢራቢሮዎች አስደሳ

ች አይደሉም?» በማለት ኒኮላይን ጠየቀችው ። ቀጠል አድርጋም ፡—

«ሳናያቸው እና ሳንገንዘባቸው በየቦታው ብር-ብር የሚሉ አስደሳች በሆነ ውበት የተከሸኑ ቢራቢሮዎች ስንት ናቸው ። ሰዎች አንዳችም ነገር ሳያውቁ ፣ አንዳችም ነገርን ሳይገንዘቡ ከወዲያ-ወዲህ ይሩዋሩዋጣሉ ። ለማወቅ እና ለመገንዘብ ጊዜም ፍላጎትም የላቸውም ። ይህች ዓለም ምን ያህል ባለፀጋ እንደሆነች እና በላይዋ እና በውስጧም እጅግ አስደናቂ የሆኑ ነገሮች የሚኖሩ መሆናቸውን ብናውቅ የቱን ያህል በተደሰትንም ነበር! ሁሉም ነገር ለማንም ፣ እየአንዳንዱ ነገርም ለሁሉም የተሰጠ ነው ። አይደለም?» በማለት ተናገረች ።

«አንዴታ ፣ ነው እንጂ!» በማለት ኒኮላይ ስዕል ያለው ሌላ መጽሐፍ እያመጣላት ፈገግ በማለት መለሰላት ።

ብዙውን ጊዜ ምሽት ላይ እንግዶች ሊጠይቁት ይመጣሉ ። ከእንግዶቹ መካከልም — አሌክሴይ ቫሲሌቪች የተሰኘው አንዱ ሲሆን እርሱም መልኩ ገርጠት ያለ እና ጥቁር ጢም ያጤመ መልኩ-መልካም ፣ ሰውነት-ደንዳና እና ረጋ ያለ ሰው ነው ። ሌላኛው የኒኮላይ እንግዳ ደግሞ ሮማን ፔትሮቪች የተሰኘው ሲሆን ፣ እርሱም ፊቱን ብጉር የወረረው ፣ ጭንቅላተ-ድቡልቡል እና በዚህም ሆነ በዚያ ነገር ሃዘን ገብቶት ሁል ጊዜም ቅር በመሰኘት የሚያጉረመርም ነው ። አሻን ዳኒሎቪች የተሰኘው ደግሞ ሹጥጥ ያለ ጢም ያጤመ ፣ ድምፁ-ጉልህ የሆነ ቀጭን እና አጭር ሲሆን እርሱም ቀልጣፋ ቻቻተኛ እና አፈ-ወስፌ የሆነ ሹል-አፍ ነገረኛ ነው ። የጎር የተሰኘው እንግዳ ደግሞ በገዛ ራሱ ፣ በጓደኞቹ እና እየጸናበት በሚሂደው ሕመሙ የሚቀልድ ነው ። ከሌሎች ከሩቅ ከተማዎችም እንግ

ዶች ይመጣሉ። ኒኮላይ ሁልጊዜም በአንድ አርእስት ላይ ተወስኖ ረዘም ላለ ጊዜ ረጋ ባለ ሁኔታ ከእነርሱ ጋር የሚወያይ ሲሆን ይህ አርእስትም፡— የግለም ሠርቶ-አደር ሕዝቦችን የሚመለከት አርእስት ነው። በስሜት ተውጠው እጆቻቸውን እያወዛወዙ እና ብዙ ሻይ እየጠጡ ረዘም ላሉ ጊዜያት ይከራከራሉ። አንዳንድ ጊዜ በውይይት ላይ እንዳሉ፣ ኒኮላይ አንድ መግለጫ አዋጅ ይጽፍ እና ለጓዶቹ ያነብ ብላቸዋል። ጓዶቹም ወዲያውኑ ይኸንን መግለጫውን ከጻፉት በኋላ፣ የመግለጫው ረቂቅ የተጻፈባቸውን የተቀዳደዱ ወረቀቶች እናት በጥንቃቄ ልቅም አድርጋ ሰብስባ እሳት ውስጥ ትከትታቸዋለች።

ለእነዚህ ለሚመጡት ጓዶች ሻይ በምትቀዳላቸው ጊዜ ስለሠርቶ-አደር ሕዝቦች ኑሮ እና ዕድል-ፈንታ፣ በሠርቶ-አደር ሕዝቦች መካከል ዕውነትን ለማሠራጨት ስለሚቻልበት እጅግ ጥሩ እና ፈጣን ሁኔታ እንደዚሁም የተነቃቃ መንፈሳቸውን በአንድነት ለማከማቸት ስለሚቻልበት ሁኔታ ስሜት በተሞላው መንፈስ የሚያቀርቡአቸውን ንግግሮች በማዳመጥ ትደነቃለች። እርሱ-በእርሳቸው ሲከራከሩ ብዙውን ጊዜ የጋለ ስሜት ተሰምቶአቸው እና በቁጣ መንፈስ ተውጠው ሲሆን እርሱ-በእርሳቸውም ይዘላለፉ። ይሁን እንጂ መከራከራቸውን ይቀጥላሉ።

ከእነርሱ ይልቅ የወዝ-አደሮችን አኒኒር እና ሕይወት እናት በበለጠ ሁኔታ የምታውቀው ሁኖ ተሰማት። እነርሱ የያዙት ተግባር እጅግ ሰፊ የሆነ ተግባር መሆኑን ይበልጥ ግልጽ በሆነ ሁኔታ የተመለከተችው መስሎ ታያት። ይኸው የእነርሱ ሁኔታም በውስጡ አቅፎት የሚገኘው የግንኙነቱ ድራማ ምን እንደሆነ ሳይገነዘቡ እንደው በልጅ አዕምሮ ሕፃናት ልጆች ባልና-ሚስት እየሆኑ ሠርግ-ሠርግ ሲጫወቱ

በዕድሜ የሰሰለ አዋቂ ሰው ቅር ብሎት እና በርገራ ጌ ሁኔታም እንደሚመለከታቸው ሁሉ እናትም ልክ እንደዚሁ የእነርሱን ሁኔታ በዚሁ መንፈስ ትመለከተዋለች። ወዳ ሳይሆን እንደው የግደን እነዚህ እንግዶች ሰዎች የሚያሰሙትን ንግግር ልጅዋ እና አንድሬይ ከሚያሰሙት ንግግር ጋር ስታነጻጽረው፣ መጀመርያው ላይ ልትገነዘብ ችላው ያልነበረውን በመካከላቸው ያለውን ልዩነት ልትገነዘብ ችላለች። በወዝ-አደሮቹ የሠፈራ ቦታ ከሚገኙት ሰዎች ይልቅ እዚህ አሁን እናት የምትኖርበት ቦታ የሚመጡት ሰዎች ይበልጥ የሚጨጨሁ ሁነው አግኝታቸዋለች።

«ብዙ የሚንጫጨት ብዙ የሚያውቁ በመሆናቸው ነው...» በማለት ነበር ተገንዝባው የነበረ።

ይሁን እንጂ፣ እዚህ የሚገኘው እየአንዳንዱ ጓድ ለሌሎቹ ጓዶቹ ዕውነተኛው አመለካከት የእርሱ እንጂ የሌሎቹ ጓዶቹ አለመሆኑን ለማስገንዘብ ይሁነኝ ብሎ በመጣር ብዙውን ጊዜ እየአንዳንዱ የሚጨጨህ መሆኑ ሊሰማት ችሎአል። በዚህን ጊዜም የተቀሩት ጓዶች ወደትክክለኛ ዕውነት የተጠጉት እነርሱ መሆናቸውን ለማሳየት በመጣር ከበድ ያሉ ቃላትን እና ዘለፋዎችን ይሠነዝራሉ። እየአንዳንዳቸው የበላይ ሁነው ተደማጭነት እንዲኖራቸው የሚጥሩ መስለው ታዩዋት። ይኸውም ሁኔታ ግራ-አጋብቶ አሳዝኖአታል።

«ጋሻን እና ጓዶቹን በሙሉ ዘንግተዋቸዋል...» በማለት እነርሱን ቅንድቦቿን ሸብሸብ አድርጋ እና ዐይኖቿን ተኮር አድርጋ ስታስተውላቸው ታሰላሰላለች።

ምንም እንኳን በሚከራከሩባቸው ጉዳዮች ላይ የሚለዋወጡአቸውን ሃሳቦች ሙሉ በሙሉ ልትገነዘብ ባትችልም፣ ክርክሮቻቸውን በሙሉ በከፍተኛ ተመስጦ ታደምጣለች። የሚሠነዘሩት ቃላት የሚያሳድሩትን ስሜ

ት ለመገንዘብ ትጥራለች = ወዝ-አደሮች በሚኖሩበት የሠፈራ ቦታ በጎ-በጎ ነጥቦችን ያዘለ ንድፈ-ሃሳብ በሚወሰንበት ጊዜ እንደ አንድ እንደ ሙሉ ጉዳይ ተደርጎ በመወሰድ አጠቃላይ በሆነ ሁኔታ የሚወሰድ ሲሆን፤ እዚህ አሁን የምትኖርበት ቦታ ግን ይኸው ነጥብ የሚወሰው በአጠቃላይ እንደ አንድ ሙሉ ጉዳይ ሳይሆን፤ ብዙ ቦታዎች ላይ ተሸራርፎ ነው። እዚያ፤ ሰዎቹ የሚሰሙአቸው ስሜቶች ጥልቀት ያላቸው እና ጠንካሮችም ናቸው። እዚህ ግን ለሰዎቹ የሚሰሙአቸው ስሜቶች ከቅን አሳቢነት የተነሳ የተከማቹ ስሜቶች ናቸው። እዚህ አብዛኛውን ጊዜ የሚወሰው አሮጌውን ሥርአት ስለማፈራረስ ሲሆን እዚያ ግን አብዛኛውን ጊዜ የሚወሰው ስለአዲሱ ሥርአት ነው። በዚህ ምክንያትም ከልጅዎ እና ከአንድሬይ አንደበት የሚፈልቁት ሃሳቦች ለእርሷ ይበልጥ ተወዳጅ የሆኑ እና ቅርበት ኖሮአቸው ይበልጥ ልትገነዘባቸው የምትችላቸው ሃሳቦች ነበሩ።

ኒኮላይን ለመጠየቅ እንደ ወዝ-አደር በመጣ ቁጥር = ኒኮላይ እንግዳውን የሚቀበለው እንደወትሮው ሳይሆን በፈገግታ ተመልቶ ገላጭ የሆኑ ቃላቶችን በመሠንዘር ነው። ቀድሞ ከጓዶቹ ጋር ሁኖ እንደሚያሳየው ሁኔታ ሁሉ ቆጣ የማለት ወይንም የግብር ይውጣ አነጋገር ላለመናገር ተጠንቅቆ አልነበረም።

«ይኸ የመጣው እንግዳው ሊገነዘበው በሚችለው ሁኔታ ለመናገር እየጣረ ነው!» በማለት እናት ታስላስላለች።

ይኸ ሁኔታ ግን አያረካትም። በእንግድነት የመጣው ወዝ-አደር አንዲት ሠርታ-አደሪት ከሆነችው ከእርሷ ጋር እንደልቡ ተዝናንቶ የሚናገረውን ያህል ከኒኮላይ ጋር የማይነጋገር ከመሆኑም በስተቀር ቆጠ

ብ በማለት ሁኔታ መናገር የሚፈልገውን በሆዱ ይዞ ለመቆየት የሚገደድ መሆኑን አስተውላለች። አንድ ጊዜ ኒኮላይ ከክፍሉ ውስጥ ወጣ ሲል፤ በእንግድነት መጥቶ የነበረ አንድ ወጣት ወዝ-አደርን እናት የሚከተለውን ጠየቀችው፡—

«ምነው ለምን ትፈራለህ? ያጠናኸውን ትምህርት ለመምህርህ የምታሰማ የትምህርት ቤት ተማሪ አይደለህም...» አለችው።

ወዝ-አደሩ ፈታ ብሎ ፈገግ አለ።

«የቀረው ቀርቶ ጎርምጥ* እንኳን አያውቀው ቦታ ገብቶ ሲገኝ እንደበርበሬ ይቀላል። በዚህ ላይ ደግሞ እርሳቸው እኮ መሰላችን አይደሉም...» በማለት መለሰላት።—

አንዳንድ ጊዜ ሳሻ ትመጣለች። ከመጣች በኋላ ብዙ የማትቆይ ሲሆን፤ ፈገግታ በተለያት ሁኔታ ስለመጣችበት ጉዳይ ከተነጋገረች በኋላ ልትሂድ ስትነሳ እናትን፡—

«ፓሼል ሚካኢሎቪች እንዴት ነው?» በማለት ትጠይቃለች።

«እግዚአብሔር ይመስገን! ደህና ነው። ሃዘን አልገባውም!» በማለት ትመልስላታለች።

«ሰላምታዬን ያድርሱልኝ!» በማለት ሳሻ ከተናገረች በኋላ ወጥታ ትሂዳለች።

ፓሼልን ለፍርድ ሳያቀርቡት ለረዥም ጊዜ እሥር ቤት ማቆየታቸው ቅር ያሰኛት መሆኑን እናት አንድ ጊዜ ለሳሻ አዋየችት። ሳሻ ምንም መልስ አልመለሰችም። ፊቷን ኮስተር ያደረገች ከመሆኗም በስተቀር ጣቶቿም ከወዲያ ወዲህ ተወዛወዙ።

* ጎርምጥ (ጎርምድ) ባሕር ውስጥ የሚኖር፤ ስምንት እግር ሁለት ጥፍሮች ሰፊ ቅርፊት ያለው ሽረሪት-መሰል ሸርጣን። (ተርጓሚው)

«የኔ ውዲት ፡ እርሱን እንደምትወጃው አውቃለሁኝ...» ብላ ለመናገር እናት ቃጥቷት ነበር ።

ይሁን እንጂ ይኸንን ለመናገር ብርታት አላገኘችም ። የልጅቱ ኮስታራ መልክ ፡ ግጥም ብለው የተሳሳሙት ከናፍሮቿ ከአንደበቷ የሚፈልቁት እቅጩን የሚገልጹ ቃላቶቿ የመወደድን አቅል አድለዋታል ። የተዘረጋውን እጅዋን በመጨበጥ በከባድ እየተነፈሰች ፤

«አይ የኔ ብስጩ...» በማለት እናት አሰበች ።

አንድ ቀን ናታሻ መጣች ። እናትን እዚያ በማግኘቷም ተደሰተች ። ከዚያም ናታሻ እናትን ከሳመቻት በኋላ ፡—

«የእኔ ምስኪን እናቴ ሞተችብኝ!..» በማለት ድንገት ተናገረች ። ራሷን በቅሬታ እየነቀነቀች ዐይኖቿን ፈጠን-ፈጠን አድርጋ ከወዲያ-ወዲህ በማንገጥ ለል ፡—

«በጣም የሚያሳዝን ነው ። ሃምሳ ዓመት እንኳን አልሞላትም ነበር ። ብዙ ዘመን መቆየት ትችል ነበር ። በሌላ በኩል ደግሞ እርሷ ከኖረችው ኑሮ ይልቅ ሞት የሚመረጥ መስሎ ይሰማኛል ። ምን ጊዜም ብቻዋን ነበረች ። ማንም የሚያፈቅራት አልነበረም ። ማንም አስታዋሽ አልነበራትም ። አባቴ ሳያሰልስ በላይ ዋ ላይ ይጮኸባት ስለነበረ ሁል ጊዜም መንፈሷ እንደተሸበረ ትኖር ነበር ። ይኸን መሳዩ ኑሮ ኑሮ ይባላልን? ሌሎች ሰዎች ከሣሬ-ነገ የተሻለ ኑሮ ይመጣል ብለው ተስፋ በማድረግ ይኖራሉ ። እናቴ ተርፏት የነበረ ወደፊት ተስፋ ግን ስድብ እንጂ ሌላ ምንም አልነበረም...» በማለት ናታሻ ተናገረች ።

«ናታሻ ፣ የተናገርሽው ንግግር ዕውነት ነው!» በማለት እናት እያሰላሰለች ተናገረች ። ቀጠል አድርጋም ፡—

«ሰዎች የተሻለ ኑሮ ይመጣል ብለው በማሰብ ይኖራሉ ። የወደፊቱ ሁኔታ ተስፋ የሌለው ከሆነ ግን

ኑሮ ምኑን ኑሮ ሆነው?» በማለት እናት የልጃገረዲቱን እጅ አሸትሸት አደረገችው ። ከዚያም ንግግሯን በመቀጠል ፡—

«እኛ አሁን ብቻሽን ነሽ ማለት ነው?» በማለት ጠየቀችት ።

«አዎን ብቻዬን ነኝ!» በማለት ናታሻ ለሰለሰ ባለ ድምፅ መለሰችላት ።

«ግድየለም! ምንም አይደለም» ብላ እናት ከተናገረች በኋላ ጥቂት ቆየት ብላ ፡— «ጥሩ ሰዎች ምን ጊዜም ቢሆን ብቻቸውን አይሆኑም ። ሰዎች ሁልግዜም አብረዋቸው ይገኛሉ...» በማለት መለሰችላት ።

ናታሻ በአንድ ወረዳ ውስጥ የሚገኝ የጨርቃ-ጨርቅ ፋብሪካ ጎን በሚገኝ ትምህርት ቤት ውስጥ ማስተማር ጀመረች ። በጎቡፅ እየታተሙ የሚወጡትን ተበታኝ ወረቀቶች ፣ አዋጆች እና ጋዜጦች እናት ለናታሻ ትሰጣለች ።

ይኸ ተግባር የእናት ተግባር ሁኖአል ። በየወሩ ለብዙ ጊዜያት እንደ መነኩሲት የመነኩሲት ልብስ በመልበስ ወይንም ጥልፋ-ጥልፎች እና እቤት ተፈትሰው የተሠሩ ጨርቃ-ጨርቆችን የምትሸጥ አስመስላ ራሷን በማቅረብ ወይንም ሃብታም የከተማ ሴት ወይንም ሃይማኖተኛ የሆነች ተጓዥ በመምሰል እንደ የሁኔታው ተገቢ በሆኑ በልዩ-ልዩ የአለባበስ ዘዴዎች በመጠቀም እንዳትታወቅ ትሆናለች ። ስልቻዋን በትከሻዋ ተሸክማ ወይንም ሻንጣዋን በእጅዋ አንግባ በጠቅላይ ግዛቱ ውስጥ በመዞር ተግባሮቿን ታከናውናለች ። በባቡር ላይ ፣ በጀልባ ላይ ፣ በትላልቅም ሆኑ

በትናንሽ ሆኑሎች ውስጥ ምን ጊዜም የመሸበር የመደናገጥ ሁኔታ ሳይታይባት በኖረችበት የሕይወት ዘመን ብዙ የተመለከተች በመሆን በራሷ በመተማመን እና ከማንኛውም እንግዳ ሰው ጋር በቀላሉ የምትላመድ ጨዋተኛ ሁኔታ ትቀርባለች ።

ከሰዎች ጋር መወያየት ደስ ይላታል ። የሌሎችን ታሪክ እና ቅሬታቸውንም ማድመጥ ደስ ይላታል ። ግራ የሚያጋቡዋቸው ጉዳዮች ምን-ምን እንደሆኑ መርምራ ማወቅ የሚያስደስታት ነች ። እጅጉን ቅር የተሰኘ ሰውን አግኝታ ማነጋገር ለልቧ ደስታ የሚያስገኝላት ሲሆን ፣ ለዚህ ቅሬታ መነሻ በመሆን ለደርስ የቻለውን የዕድል-ፈንታ ውርጅብኝ የምትቃወም ስትሆን ፣ ለቅሬታው መፍትሔ የሚሆነውን መልስ በአዕምሮዋ ውስጥ ቀደም ሲል ገብቶ ከሚገኝ አመለካከት ለማግኘት ትሻለች ። የዕለት እንጀራን ለማግኘት ፋታ-ቢስ ሁኖ የትግል ጥረት የሚጥር የሰዎች አኗኗር ትርኢቶች በዐይኖቿ ላይ ይመላለሳሉ ። ሰዎችን ለማታለል ፣ በሰዎች ላይ ለመጠቀም ፣ ደማቸውን መጥጦ ለመጠጣት እና የመጨረሻዋን ትርፍ የማግኘት ጠብታ አንጠፍጥፎ ለመጠጣት እርቃኑን የተጋለጠ ድርጊት እና በሚያስቅቅ ሁኔታ ግልጽ የሆኑ ተግባሮች ሲፈጽሙ ብዙ ሰዎችን ተመለክታለች ። በዚች ዓለም ላይ ማናቸውም ነገር ተትረፍርፎ የሚገኝ መሆኑን ያስተዋለች ስትሆን ፣ በዚህች ሁሉ ነገር ሞልቶ-ተርፎ በሚገኝባት ዓለም ውስጥ ሰፊ ሕዝቦች በእጦት ተጎሳቁለው ፣ በችጋር ተቆልተው የሚገኙ መሆናቸውን ተመልክታለች ። በከተማዎች ውስጥ የሚገኙ አብያተ-ክርስቲያኖች ፈጣሪ በማይሻቸው አያሌ የወርቅ እና የብር ክምር የታጨቁ ሲሆኑ ፣ ከእነዚህ አብያተ-ክርስቲያኖች በራፎች ላይ ግን ያጡ-የነጡ ድሆች በቀን ሀሩር እየቀለጡ በጧት ቁር እየተገኙ

ቀጠቀጡ እጸድቅ ያለ የሚጥልላቸው ቤሳ ቢኖር ብለው አጆቻቸውን ዘርግተው ዋይ-ዋይ ይላሉ ። ይኸንን ሁሉ ከዚህ ቀደም ተመልክታለች ። — ሃብታም የሆኑ አብያተ-ክርስቲያኖችን እና በወርቅ የተንቆጠቆጡ የካህናት ልብሰ-ተክህኖዎችን ፣ መናኛ የሆኑ የድሆች ደሳሳ ጎጆዎችን እና ያረጁ የተበጣጠሱ ልብሰቻቸውን ... ይኸንን ሁሉ ከዚህ ቀደም ተመልክታለች ። ያኔ ቀደም ባለው ጊዜ ግን እነዚህን የመሳሰሉትን ስትመለከት መሆን ያለበት ጉዳይ ነው ብላ ትገምት የነበረ ሲሆን ፣ በአሁኑ ጊዜ ግን ይኸንን መሳዩን ድርጊት ዝም ብላ በመመልከት ችላ ማለት የማትችል ከመሆኑም በስተቀር ከሀብታሞች ይልቅ ለቤተ-ክርስቲያን ይበልጥ ቅርበት ያላቸውን እና ቤተ-ክርስቲያንም ለእነርሱ አስፈላጊያቸው በሆኑት በድሆች ላይ እንደማሬዝ ያህል ትቆጥረው ጀመረች ።

ከዚህ ቀደም ከተመለከተችው ከክርስቶስ ሥነ-ስዕል እና ስለክርስቶስም ከሰማችው ታሪክ እንደተረዳችው ክርስቶስ በአለባበሱ አልባሌ የሆነ እና የድሆች ወዳጅ መሆኑንም ተረድታዋለች ። ይሁን እንጂ ፣ በአብያተ-ክርስቲያኖች ውስጥ እርዳታውን የሚሹ ድሆችን በመጸየፍ ሁኔታ የክርስቶስ ስዕሎች በወርቅ እና በሀር ተንቆጥቁጠው ሲያብረቀቁ ትመለክታለች ። ወዳ ሳይሆን እንደው ድንገት ሪቢን ። —

«ስለ ፈጣሪያችን ምንነትም ሳይቀር አሞኝተውናል!» በማለት የተናገራቸው ቃላት ትዝ አሉዋት ።

ለራሷ ሊታወቃት ባልቻለ ሁኔታ በየዕለቱ የምታደርሰው ፀሎት እየተቀነሰ ሄደ ። በዚህ ምትክ ግን ስለክርስቶስ ብዙ ማሰብ ከመቀጠሏም በስተቀር ፣ እንደዚሁም ደግሞ የክርስቶስን ስም አንድ ጊዜም እንኳን በማንሳት ሳይጠሩ ፣ ስለርሱም አንዳችም ነገር የሚያውቁ ሳይመስሉ ፣ የክርስቶስን ጠባይ ተከትለው

እና የእርሱንም ፍላጎት አሟልተው በመኖር ዓለምን የድሆች ዓለም አድርገው በመመልከት እና በውስጡ አቅፋ የያዘቻቸውን ሀብቶችም ለመላው ሕዝቦቹ በእኩል ለማካፈል ስለሚጥሩት ሰዎች ብዙ ማሰቧን ትቀጥል ጀመር = ይኸንን በሚመለከት ረገድ ብዙ የምታሰብ ሲሆን እነዚህ አስተሳሰቦቿም ጥልቀት ኖሮአቸው ወደውስጥ በማደግ ሥር-መሠረት አበጁ = ያየቻቸውን እና የሰማቻቸውን በሙሉ በማቀፍ ቅርን ሜርቻቸው እየሰፋ እየተንሰራፋ ያደጉ ጀመር = አስተሳሰቦቿ የማያቋርጥ ብርሃናቸውን በመፈንጠቅ በመላው ጭላማ ዓለም ላይ በመላው ሕይወት ላይ እና እንደዚሁም በመላው ሕዝቦች ላይ ቦግ ብሎ የሚበራ ፀሎት ያለውን ብሩህ የብርሃን መልክ የያዙ ይመስላሉ = ምን ግዜም ቢሆን ግልጽ ያልሆነ ፍቅርን ለይታው የማታውቀው እና ፍርሃትን ከተሰፋ ጋር ፣ ደስታን ከሀዘን ጋር አቀላቅላ በስሜት የምትይዝበት ክርስቶስ ራሱም ቢሆን ለእርሷ እጅግ ውድ ተፈቃሪዋ እያደረገችው ትሄድ ጀመር = ሕይወት ዘርቶ እንደገና የተነሳ ይመስል ፣ ይኸንን የእርሱን ስም ፣ የሰው ወዳጅ የተሰኘውን ይኸንን የእርሱን ስም ከመጥራት ወደኋላ ባፈገፈጉ እና በእርሱ ስም እጅግ በብዛት በፈሰሰው ደም ታጥቦ የቀረበ ይመስል ይበልጥ ብሩህ እና ደስተኛ ሁኖ ፣ ይበልጥ ተመሥጋኝ እና ቅርበት ም ያለው ሁኖ አገኘችው = ከእየአንዳንዱ ጉዞዋ በኋላ በመንገድ ላይ በሰማችው እና ባየችው ተደስታ ፣ የተጣለባትን ግዳጅ በማሟላቷም ረክታ እና በስሜት ተውጣ ወደ ኒኮላይ ዘንድ ትመለሳለች =

ብዙ ጊዜ በምሽት ላይ ለኒኮላይ የሚከተለውን ነገረችው ፡—

«ይኸንን የመሰለ ጉዞ እየተጓዙ ብዙ መመልከት ጥሩ ነው = ሕይወትን ለመገንዘብ እንዲቻል ያደር

ጋል ፣ ተራ-ሕዝቦች ተገፍተው-ተገፍተው በሕይወት ጠርዝ ላይ ተጥለው በመንጠላጠል በጭለማ ተውጠው ይኸ ለምን እንደደረሰባቸው ያሰላሰላሉ = ለምንድን ነው ተገፍተው የሚጣሉት? የተትረፈረፈ እህል እያለ ለምን ይራባሉ? ብዙ ዕውቀት ተስፋፍቶ የሚገኝ ሲሆን እነርሱ ግን ለምን መሃይማን ሁነው ይገኛሉ? ተወዳጅ የሆኑ ልጆች እንጂ በፈጣሪ ፊት ሃብታም ወይንም ደሀ የተሰኙትን የማያውቀው ይቅር ባዩ ፈጣሪ የት ነው ያለው? ስለአኗኗራቸው ሁኔታ ሲያስቡ ለሕዝቦች በቁጣ በመነሳሳት ላይ ናቸው = በጊዜ አንድ ዘዴ ፈልገው ለሕዝቦች ካልፈጠሩላቸው በስተቀር ፍትሕ-አልባነት ጠራርጎ የሚያጠፋቸው መሆኑ እየተሰማቸው ነው =»

አኗኗራቸው ፍትሕ-አልባ የሆነ መሆኑን ለሕዝቦች መንገር ያለባት ሁኖ ከጊዜ-ጊዜ ይበልጥ ይሰማት ጀመር = ይኸንን ገፍቶ የመጣ ስሜቷን ለመግታት አንዳንድ ጊዜ ችግር ይሆንባታል...

ኒኮላይ ስዕል የመላባቸው መጻሕፍትን ባሸከማት ቁጥር በዓለም ላይ ስላሉ አስደናቂ ነገሮች ፈገግ እያለ ያጫውታታል = የሰው ልጅ ባከናወናቸው ጥንካሬ ባላቸው ተግባሮች ትደነቃለች =

«ለመሆኑ ይኸንን የመሰለውን ድርጊት መፈጸም ይቻላል?» በማለት ማመን ተስኗት ኒኮላይን ትጠይቀዋለች =

በትንቢቶቹ ሀቀኛነት የማይናወጽ ጠንካራ ዕምነት ኖሮት በርኅራኄ ሁኔታ በመነጻጽሮቹ ውስጥ እየተመለከታት ወደፊት ስለሚደርሱ ሁኔታዎች አንዳንድ ነገሮችን ይነግራታል =

«የሰው ልጅ ፍላጎቶች ሥፍር-ቁጥር የሌላቸው ሲሆኑ ፣ ጥንካሬውም ፍጻሜ የለውም! በአሁኑ ጊዜ ነፃ ለመሆን የሚሻ ማንም ቢሆን ከዕውቀት ይልቅ ገን

ዘብ ማከማቸት ስላለበት ዓለም ራሷን በመንፈስ ለማደስ የምታደርገው ጉዞ ዝግተኛ የሆነ ነው ። የሰው ልጆች ስግብግብነትን እና የግዳጅ ሥራን ሲያስወግዱ...»

ከአንደበቱ የሚፈልቁትን እነዚህን የመሳሰሉትን ቃላት የሚሰጡትን ትርጉም የምትገነዘባቸው በመጠኑ ሲሆን ፣ ቀስ-በቀስ ግን ቃላቱ እንዲገለጽ የሚያደርገውን ረጋ ያለ ዕምነት ለመገንዘብ ቻለች ።

«የሚበቃውን ያህል ነፃ የሆኑ ሕዝቦች በዓለማችን ላይ የሉም ። ችግሩ ይህ ነው!» በማለት ተናገረ ።

ይኸንን ትገነዘባለች ። ከስግብግብነት እና ከጨካኝነት ከተላቀቁ ሰዎች ጋር ተዋውቃለች ። እነዚህን የመሳሰሉ ሰዎች በብዛት ቢኖሩ ሕይወት እንደዚህ ጨለማ እና አሳዛኝ ባልሆነም እንደነበረ ተገንዝባለች ። ሕይወት ቀላል ብሩህ እና የተከበረ ሊሆን በቻለም ነበር ።

«ሰዎች ጨካኞች እንዲሆኑ ተገድደዋል!» በማለት ኒኮላይ ቅር ብሎት ተናገረ ።

የኾኸል ንግግሮች ትዝ ብለዋት እና በአነጋገሩም ተሰማምታ ራሷን ነቀነቀች ።

9

ምን ጊዜም ቢሆን እጅግ ሰዓትን አክባሪ ሁኖ በተገቢው ሰዓት ወደ ቤት ይመጣ የነበረው ኒኮላይ አንድ ቀን አለወትሮው ዘግይቶ ከሥራ ቦታው ወደ ቤቱ መጣ ። ከዚያም ካፖርቱን ሳያወልቅ በሃሳብ ተውጦ እጆቹን እያሻሸ ፡—

«ኒሎቭና ፣ ከጓደኞችን መካከል አንዱ ከእሥር ቤት ዛሬ አመለጠ ። ማን ሊሆን ይችላል? ማን እንደሆነ ለማወቅ አልቻልኩኝም...» በማለት ተናገረ ።

«ኃሼል ይሆን ይሆን?» በማለት እናት እተቀመጠች በት ቦታ ሁኖ በቀስታ ተናገረች ።

«ሊሆን ይችላል!» በማለት ማን ያውቃል በሚል ሁኔታ ትከሻውን ነቅነቅ አደረገ ።

«እንዲሸሸግ ለማድረግ እንዴት እንችላለን? እንዴት ስ እናገኘዋለን? ላገኘው እችል ይሆናል ብዬ በመገመት በየጎዳናዎቹ ከወዲያ-ወዲህ ስመላለስ ነበር ። እርግጥ ነው ይኸ ሞኛ-ሞኝ መሆን ነው ። ቢሆንም አንድ ነገር ማድረግ አለብን! እንደገና ወጣ እላለሁኝ...» አላት ።

«እኔም አብሬህ እወጣለሁኝ!» በማለት ድምፅዋን ከፍ አድርጋ እናት ተናገረች ።

«እርስዎ የጎር ዘንድ ሂደው በጉዳዩ የሚያውቀው ነገር መኖሩን ያጣሩ» በማለት ለመውጣት እየተቻኮለ ተናገረ ።

እራሷ ላይ ሻሽ ብጤ ጣል አደረገች እና በተስፋ ተመልታ ጳላ-ጳላው በጎዳናው በፍጥነት ትራመድ ጀመር ። ዐይኖቿ ፊት-ለፊት ቀያይ ነቁጦች የሚጨፍሩ ሲሆኑ የልቧ ትር-ትርታም ለመሮጥ ምንም ያህል ባልቀረው ሁኔታ እየፈጠነች እንደትራመድ አደረጋት ። ጭንቅላቷን ወደመሬት ዝቅ አድርጋ እና ራሷ ያለችበትን ሁኔታም ዘንግታ የአጋጣሚ ነገር ቢያገናኘኝ ብላ ትጓዝ ጀመር ።

«የጎር ዘንድ ባገኘውስ!» የሚል የተስፋ ስሜት ነበር በሃሳቧ ደጋግሞ የሚመላለስባት ።

ጊዜው ሞቃት ነበር ። ከድካም የተነሳ ቁና-ቁና ትተነፍሳለች ። የጎር የሚኖርበት አፓርትመንት የፎቅ ደረጃ ላይ ስትደርስ ደረጃዎቹን እየወጣች ወደፊት ጉዞዋን ለመቀጠል አልቻለችም ። ቆመች ። ግራ-ቀኙን ዞር-ዞር ብላ ተመለከተች ። ድንገት እንባ ተናገረች ድምፅዋን ሳታሰማ ዐይኖቿን ጨፍና አለቀሰች ። እጆቹ

ን ኪሶቹ ውስጥ ከትቶ ኒኮላይ ቬሶቭቪኮቭን እበራ ፉ ላይ ቆሞ የተመለከተችው መሰላት = እንደገና ብት መለከት ግን ማንም ሰው የለም...

«በሃሳቤ ነው የታየኝ!» በማለት ፎቄን እየወጣች እና ድምፅ እያዳመጠች አሰባች = ከበስተውጪ በኩል እምድር ወለሉ አጠገብ ዝግ ብሎ የሚራመድ የአንድ ሰው የእግር ኮቴ ይሰማታል = መራመዷን ትታ ቆመች እና ካለችበት ፎቅ ቁልቁል ወደታች ትመለከት ጀመር = አሁንም እንደገና የፈንጣጣ ምልክት ያለ በትን ሰው ኒኮላይ ቬሶቭቪኮቭን የተመለከተች ሲሆን አሁን ግን ፈገግ በማለት ይስቅ ነበር =

«ኒኮላይ! ኒኮላይ!» በማለት ጮኸ ብላ በመጣራት እርሱን ለመገናኘት በፍጥነት እርምጃ ቁልቁል ፎቄን ትወርድ ጀመር = ልቧ በተስፋ መቁረጥ ቆሰለባት =

ኒኮላይ ጭንቅላቱን እመት-እመት በሚል ሁኔታ ነቅነቅ ነቅነቅ እያደረገ : —

«ይመለሱ ወደላይ!» በማለት ተናገራት =

ከዚያም ፈጥና ፎቆቹን ወደላይ በመወጣጣት የጎር ከሚኖርበት ክፍል ገባች = የጎርንም ድንክ አልጋው ላይ ተጋድሞ አገኘችው =

«ኒኮላይ ከእሥር ቤት አመለጠ!» በማለት ትንፋሽ ቁርጥ-ቁርጥ እያለ ተናገረች =

«የትኛው ኒኮላይ? ሁለት ኒኮላዎች ናቸው ያሉት...» በማለት የጎር ጭንቅላቱን ከትራስ ላይ ቀና አድርጎ በጎርናና ድምፅ ጠየቃት =

«ኒኮላይ ቬሶቭቪኮቭ = አሁን እዚህ ይመጣል!...» አለችው =

«ጥሩ ነው!» አላት =

በዚህ ጊዜ ኒኮላይ ራሱ ወደ ክፍሉ ውስጥ ገባ = በሩንም ከዘጋ በኋላ አጥልቆት የነበረውን ኬፒ ቆብ

አውልቆ ቀስ ብሎ እየሳቀ እና ፀጉሩን እያሻሸ ቆመ = የጎር ከትራሱ ላይ አንገቱን ቀና አድርጎ ተነሳ = «እንኳን ደሀና መጣህ!» አለው ራሱን ነቅነቅ እያደረገ =

ኒኮላይ ፈገግ በማለት ወደ እናት ዘንድ ቀረብ አለ እና ጨበጣት =

«አንቺን ባለገኝሽ ኖሮ እንደገና ወደ እሥር ቤት እመለስ ነበር = ከተማው ውስጥ የማውቀው አንዳችም ሰው የለም! ወደ ወዝ-አደሮች ሠፈራ ቦታ ብሄድ ኖሮ በደቂቃ ውስጥ ይይዙኝ ነበር = ስለዚህም መንገድ በምንዘበት ጊዜ ከእሥር ቤት ማምለጤ ምን ዓይነት ሞኝ ብሆን ነው በማለት አሰላስል ነበር = ድንገትም ፔላጊያ ኒሎቭና እየተቻኩሉ ሲራመዱ አየኋቸው... እኔም ኋላ-ኋላቸው ሁኔ እንዝ ጀመር...» በማለት ኒኮላይ ቬሶቭቪኮቭ ተናገረ =

«እንዴት አመለጥክ?» በማለት እናት ጠየቀችው = ሶፋው ጫፍ ላይ ሳይዝናና ተቀምጦ ትከሻውን ነቅነቅ እያደረገ : —

«እንደው አጋጣሚ አጋጥሞኝ ነው!» በማለት ተናገረ = ከዚያም ቀጠል አደረገ እና : —

«ተራ ወንጀለኞች ዘበኛውን መደብደብ ሲጀምሩ እኔ አየር የመቀበያ ጊዜዬ ስለነበረ ከእሥር ቤቱ ክፍል ውጪ ነበርኩኝ = ይኸ ዘበኛ በሥርቆት ምክንያት ከዣንዳርምነት የተባረረ ነበር = አሁን በማንም ላይ የሚሰልል ሲሆን ባገኘው ሰው ላይ ሁሉ የሚጮህ እና ሰውንም ዕረፍት የሚነሳ ነው = ስለዚህም ይደበድቡት ነበር = ሁሉም ነገር ምስቅልቅሉ ወጣ = ዘበኞቹ ፈሽካቸውን እየነፉ ከወዲያ-ወዲህ ይሯሯጣሉ = ዞር ብዬ ስመለከት የእሥር ቤቱ መግቢያ በሮች ተከፍተው አደባባዩ እና ከተማው ይታያል = ልክ ሕልም ላይ ያለሁኝ ይመስል ኅተት-ኅተት በማለት ቀስ

እያልኩኝ ከእሥር ቤቱ እየወጣሁ መራመድ ጀመርኩኝ... ከእሥር ቤቱ ወጥቼ መንገድ መንገዴን ይገዢ ራቅ በማለት ከተጓዝኩኝ በኋላ መንገዴ ማለት ብሎ ረግቶ ሕሊናየን ገሳሁኝ = ከዚያም ለመሆኑ የት ነው የምሄ ደውብዬ አስብ ጀመር = ዞር ብዬ እሥር ቤቱን ስ መለከት በርቼ ተዘግተዋል...» በማለት ኒኮላይ ሼሶቭ ሺኮቭ ተናገረ ።

ከዚያም የጎር ሆ-ሆይ! በማለት ካደነቀ በኋላ ፡— «ታዲያ ለምን ተመልሰህ ወደ እሥር ቤቱ በመሄድ በሩን ካንኳኳህ በኋላ 'ክቡራን ሆይ ፤ ሲያቀብጠኝ ትንሽ ተሳስቼአለሁኝ' በማለት እንደገና ይዘው እንዲያሥሩህ አላደረግህም?» አለው ኒኮላይ ሳቅ እያለ ፡—

«አዎን = ዕውነትክን ነው = ይኸንን ማድረግ ሞኝነት ነው = ይሁን እንጂ፣ ከጓዶቼ መካከል አንዳቸውንም እንኳን ቢሆን ተገናኝቼ ሳላነጋግር እንደው እብስ ብሎ መጥፋት ለጓዶቼ ትክክል መስሎ አይታያቸውም = ብቻ ያም ሆነ ይህ፣ ዝም ብዬ በመንገዱ ላይ መጓዘን ቀጠልኩኝ = አስከሬን የተከተሉ ሀዘንተኞች ይጓዛሉ = ሕፃን ልጅ ሞቶ ነው = አንገቴን ወደመሬት ዝቅ አድርጌ ቀልጼ ማንንም ወዲያ-ወዲህ ዞር ብዬ ሳልመለከት ከሀዘንተኞቹ ጋር አብሬ መጓዘን ቀጠልኩኝ = ከዚያም መካኑ-መቃብሩ ውስጥ አየር ለማግኘት ለጥቂት ጊዜ ቁጭ አልኩኝ = ድንገትም አንድ ሃሳብ መጣልኝ...» በማለት ኒኮላይ ተናገረ ። የጎርም ፡—

«አንድ ሃሳብ ብቻ? በዚህ በአንተ ጭንቅላት ውስጥ ብዙ ሃሳቦች ገብተው ቦታ በማጣት እንዳልተጨናነቁ እርግጠኛ ነኝ...» አለው ።

ሼሶቭሺኮቭ በየጎር አነጋገር ልቡ ተነክቶ እየሳቀ በመገረም ጭንቅላቱን ነቀነቀ ። ከዚያም ፡—

«እንደቀድሞው ጭንቅላቱ በአሁኑ ጊዜ ባዶ አይደለም! የጎር ኢቫናቪች፣ እንደማየው ከሆነ ግን አንተ

አሁንም አልጋህ ላይ ሁነህ እያገገምክ ነህ...» አለው ።

«ሁሉም እንደየአቅሙ ማድረግ የሚችለውን ያደርጋል!» በማለት የጎር ሳሉን እየሳለ ተናገረ ። ከዚያም ፡— «በል እስኪ ይልቅ ታሪክህን ቀጥልና አውጋን!» አለው ። ኒኮላይም ፡—

«ከዚያም ወደ ከተማው ሙዚየም ሄድኩኝ = ወደ ት ብሔድ ይሻለኝ ይሆን? በማለት እያሰላሰልኩኝ ሙዚየሙ ውስጥ ያሉትን ነገሮች ከወዲያ-ወዲህ እየተዘዘርኩኝ እመለከት ጀመር = በገዛ ራሴው በጣም ተበሳጭቼ ነበር = ረሀብ ደግሞ ቡርቡር አድርጎኛል! በጣም ቅሬታ ተሰምቶኝ ከሙዚየሙ ውስጥ ወጣሁኝ እና መንገዱን ይገዢ ቁልቁል እንዝ ጀመር = ፖሊሶች አላፈ-አግዳሚውን ትክ ብለው ይቃኛሉ = እኔም እንዲህ በማለት አስብ ጀመር ፡— አይ እንግዲህ እኔን የመሰለ ጅላን፤ ኩባያ-ራስ ወደ ሳላድር ተይገዢ ፍርድ ቤት መቅረቤ የማይቀርልኝ ነው = ከዚያም ድንገት ፔላጊያ ኒሎቭና በፍጥነት እርምጃ ወደእኔ ሲጓዙ ተመለከትኩኝ = እንዳያዩኝ ጥግ በመያዝ ሠወር ብዬ ቆሜ አሳለፍኳቸው እና ኋላ-ኋላቸው ሁኝ እከተላቸው ጀመር = ይኸው ነው!» በማለት ኒኮላይ ተናገረ ።

«እኔ ግን በፍጹም አላየሁህም ነበር!» በማለት ባለማየቷ ቅር ተሰኝታ እናት ተናገረች ። ዝግ ብላ ስታስተውለው ኒኮላይ ሼሶቭሺኮቭ ከስቶአል ።

«ጓዶች ስለእኔ ሃሳብ ይገባቸዋል...» በማለት ኒኮላይ ራሱን እያካከከ ተናገረ ።

«የእሥር ቤቱ ሹማምንቶችስ? አያሳዝኑህምን? እነርሱም ስለአንተ ሃሳብ ይገባቸዋል!» በማለት የጎር ተናገረ ። አየሩን የሚያኝክ ይመስል አፋን ከፍቶ ከንፈ

ሮቹን ክፍት-ዝግት ያደርግ ጀመር = ከዚያም ቀጠል አደረገና፡—

«ይልቅስ አሁን መቀለዱ ይብቃን እና፡ ምንም እንኳን አስደሳች ድርጊት ቢሆንም ቀላል ጉዳይ ያልሆነውን ተግባር መፈጸም ያለብን ሲሆን ይኸውም አስተማማኝ የሆነ ቦታ ፈልጎ አንተን የመደበቁ ተግባር ነው። ይኸውም ሊሆን የሚችለው ከተኛሁበት መነሳት ብችል ነው!» በማለት ወደላይ ወደላይ ከተነፈሰ በኋላ እጆቹን ደረቁ ላይ አድርጎ ደረቱን ድክም ባለ ሁኔታ አሸት-አሸት ያደርግ ጀመር።

«የኅር ኢቫናቪች፣ ክፉኛ የታመምክ ትመስላለህ!» በማለት ኒኮላይ ራሱን ወደመሬት ደፍቶ ተናገረ። እናት እየተነፈሰች የተጣበበውን የየኅርን ክፍል ትመለካክታለች።

«ይኸ የኔ ጉዳይ ነው። እናት፣ ይልቅ ያልተጨነቁ መምሰልምን ትተው ስለፓቪል ይጠይቁት!» በማለት የኅር ተናገረ።

ኒኮላይ ፈገግ አለ። ከዚያም፡—

«ፓቪል ደህና ነው! ደህና ነው። እሥር ቤት ውስጥ ለእኛ ልክ እንደ አለቃችን ማለት ነው። ከእሥር ቤቱ አለቆች ጋር የሚነጋገር እና በአጠቃላይም የሚሰጠውን ትዕዛዝ የሚያቀርብልን እርሱ ነው ማንም ስለኦርሱ ብዙ ያስባል...» በማለት ተናገረ።

ኒኮላይ የሚናገረውን እያዳመጠች እናት ራሷን የምታነቃንቅ ስትሆን፣ የኅር ወደሚገኝበት አቅጣጫ ዐይኖቿን ዞር በማድረግም በሕመም ገርጥቶ ወደሰማ ያዊ ቀለምነት የተለወጠውን መልኩን ትመለከታለች። ፊቱ በሚያስደንቅ ሁኔታ ጥፍጥፍ ብሎ የተጨራመተ ከመሆኑም በስተቀር የማይንቀሳቀስ እና የሰሜት ሁኔታም የማይታይበት ነው። ዐይኖቹ ግን የሕይወት ምልክት የሚታይባቸው አስደሳች ዐይኖች ናቸው።

«ትንሽ የምበላው ብትሰጡኝ እንዴት መልካም ነበር = ረሀብ ሞርሙሮኛል!» በማለት ኒኮላይ ድንገት ተናገረ።

«እናት፣ እዚያ መደርደርያው ላይ ትንሽ ዳቦ አለ። ያምጡለት። ከዚያም ከቤት ሲወጡ ኮሪዶሩ ውስጥ በስተግራ በኩል የሚገኘውን ሁለተኛውን ቤት ያንኳኩት። አንዲት ሴት ትከፍትልዎታለች። የተገኘውን ያህል የምግብ ቀለብ ይዞ እንድትመጣ ይንገሩዋት» በማለት የኅር ተናገረ።

«ይኸንን ያህል ብዙ ምግብ ለምን ያስፈልጋል?» በማለት ኒኮላይ ጠየቀ።

«ግዴለህም = ብዙ አይሆንም...» በማለት የኅር መለሰ።

እናት ወጥታ ከሂደች በኋላ የተነገራትን በር አንኳኳች። ከውስጥ እስኪከፈት ድረስም የሚከተለውን ስለየኅር በሃሳቧ አሰላሰለች፡—

«መዋቻ ጊዜው ተቃርቦአል...»

«ማነው?» የሚል ድምፅ ከውስጥ ተሰማ።

«ከየኅር ኢቫናቪች ዘንድ የመጣሁ ነኝ» የሚል ድምፅ እናት አሰማች። ከዚያም ቀጠል አድርጋ፡—

«ወደ እርሱ ዘንድ እንዲመጡ ይጠይቅዎታል» በማለት ተናገረች።

«አሺ = አሁኑኑ እመጣለሁኝ» በማለት ሴትየይቱ በሩን ሳትከፍት መለሰች። እናት ጥቂት ቆየት አለች እና እንደገና አንኳኳች። በሩ ወዲያውኑ ተከፈተ። ከዚያም አንዲት መነጽር ያደረገች ረጅም ሴት ክንዶቿ ላይ የተጨረጠውን የልብሷን እጅጌዎች ተቻኩላ እያስተካከለች ከበራሩ ወጥታ ቆመች።

«ምን ነበር የሚሹት?» አለችት እናትን ቀዝቀዝ ባለ ሁኔታ።

«የጎር አሻኛሺች ልከውኝ ነው...» በማለት እና ት መለሰችላት ።

«ይግቧ ወደቤት! እርስዎን የማውቅዎት መሰለኝ ። አይደለምን? እዚህ ጭልም ያለ ሁኖ ነው እኮ ። እንደ ምን ሰነበቱ ፤ እንደምን ነዎት?» በማለት ለስለስ ባለ ሁኔታ እናትን አነጋገረችት ።

እናትም ተመለከተችት እና ኒኮላይ ቤት አልፎ አልፎ ትመጣ የነበረች መሆኑን አወቀች ።

«ሁሉም የእኛው ሰዎች ናቸው ማለት ነው» በማለት እናት በሃሳቧ አሰላለች ። ሴትየይቱ እናት ን አስቀድማት እና እርሷም ከኋላዋ ተከትላት ፤ —

«ምነው አመመው እንዴ?» በማለት ጠየቀች ።

«አዎን ። አልጋው ላይ ተኝቶአል ። የሚበላ ነገር ይዘው እንዲመጡ ንገሪ ብሎኛል» በማለት መለሰች ። «የለም አያስፈልግም» አለች ።

ወደ የጎር ክፍል ሲገቡ ኩር-ኩር የሚለው አተነ ፋፈሉ ይሰማቸዋል ።

«ወዳጄ ሆይ ፣ የቀደሙ ዝርያዎቼን ለመቀላቀል መጓዜ ነው ። አሆ! ሉድሚላ ቫሲሌቭና! ይኸውልዎ ይኸ ደፋር ወጣት አሣሪዎቹ ባለሥልጣኖች ሳይፈቅዱለት ከእሥር ቤት በድፍረት ወጥቶ እዚህ ይገኛል ። መጀመርያ ትንሽ የሚበላ ነገር ይፈልጉለት ። ከዚያም አንድ ቦታ ፈልገው ይሸሽጉት» በማለት የጎር ተናገረ ። ሴቲቱ ጭንቅላቷን በቅሬታ ሁኔታ ነቅነቅ አደረገች እና ፈጠን ባለ አመለካከት ሕመምተኛውን የጎር ተመለከተችው ። ከዚያም ፡—

«ምነው ፣ የጎር! ወዲያውኑ እርስዎ ዘንድ እነርሱ እንዲመጡ መልዕክት ወደእኔ መላክ ነበርዎ» አለችው ። ከዚያም ንግግሯን ቀጠል አደረገች እና ፡—

«መድሀኒትዎን ሁለት ጊዜ አለመውሰድዎን ይኸው አያለሁኝ ። በጣም የሚያሳፍሩ ሰው ነዎት! ጓድ ፣ ይኩተ

ሉኝ! የሆሰፒታሉ ሰዎች የጎርን ወደሆሰፒታል ለመውሰድ በአሁኑ ጊዜ በማንኛውም ሰዓት ሊመጡ ይችላሉ ።»

«እና እርስዎ በእርግጥም ሆሰፒታል ሊያስገቡኝ አስበዋል ማለት ነውን?» በማለት የጎር ጠየቀ ።

«አዎን ። ከእርስዎ ጋር ሆሰፒታል እሆናለሁኝ ።» በማለት ሴቲቱ ተናገረች ።

«እርስዎም ሆሰፒታል ከእኔ ጋር ገብተው ሊቆዩ? እረ የፈጣሪ ያለህ!» አለ የጎር ።

«እንግዲህ ሞኛ-ሞኝ አይሁኑ!» አለችው ።

ይኸንን በምትመልስበት ጊዜ ሴቲቱ የብርድ ልብ ሱን ወደ የጎር ትከሻ ላይ ከፍ አድርጋ ያለበሰችው ስትሆን ኒኮላይንም በጥንቃቄ ትክ ብላ ተመለከተችው ። ከዚያም ምን ያህል መድሀኒት እንደቀረ የመድሀኒቱን ጠርሙስ ተመለከተች ። ከፍ-ዝቅ በማይል እና ተመሳሳይ በሆነ ድምፅ የምትናገር ሲሆን አረግመዱም ግርማ-ሞገስ ያለው ነው ። ፊቷ ገርጣ ያለ ሲሆን ፣ ጥቋቁር የሆኑት ቅንድቦቿም በረኽሙ ተነጥፈው ከአፍንጫዋ ሰርን ላይ ሊጋጠሙ ምንም ያህል አልቀራቸውም ። እናት የሴቲቱን አመለካከት አልወደደችውም ። እጅግ የደፋር አመለካከት ነው ። የሴቲቱ ዐይኖች ፍጹም የማይስቁ ወይንም ብልጭ-ብልጭ እያሉ የሚያበሩ አይደሉም ። አነጋገሯም የአዛኝነት ሁኔታ ይታይበታል ።

«አሁን እኛ ትተናችሁ እንሄዳለን» አለች ። ከዚያም ቀጠል አደረገች እና ፡—

«እኔ ግን ቶሎ ተመልሼ እመጣለሁኝ ። ከዚህ መድሀኒት ላይ በሾርባ ማንኪያ አንዴ ቀድተው የጎርን ያጠጧቸው ። እንዳይነጋገሩም ያደርጓቸው...» በማለት እናትን ነገረችት ።

ከዚያም ኒኮላይን ይዛ ወጣች ።

«ግሩም-ደንቅ የሆኑ ሴት ናቸው!» በማለት የጎር እያቃሰተ ተናገረ ። ከዚያም ገግግሩን በመቀጠል ፡—

«እንደው ባጭሩ ዕጹብ-ደንቅ የሆኑ ሴት ናቸው... እርስዎን እናትን ከእርሳቸው ጋር አገናኝቼአችሁ አብራችሁ በኖራችሁ ግሩም ነበር ። እጅጉን አድርገው በመዋተት ድክም ያሉ ሴት ናቸው...» አለ ።

«ዝም በል አታውራ!.. እንካ ይኸንን መድሀኒት ጠጣ!..» በማለት ለሰለሰ ባለ ሁኔታ እናት መለሰች ለት ።

መድሃኒቱን ጠጣ እና አንድ ዐይኑን ጨፈነ ።
«አወራሁም-አላወራሁም መሞቴ እንደሆን አልቀረም...» አለ ።

ከኖርቶ ሳቅ እያሉ ፣ እናትን ባልተጨፈነው ዐይኑ ይመለከታት ጀመር ። እናት አንገቷን አቀርቅራ መሬት-መሬቱን ትመለከት ጀመር ። ስለእርሱ በሀዘን ልቧ የተናካ በመሆኑም ዐይኗ በእንባ ተመላ ።

«አይ ይተዉ ። ይኸ ምንም አይደለም ። መሆን ያለበት ጉዳይ ነው...» በማለት ተናገረ ። ቀጠል አድርጎም ፡—

«በሕይወት የመኖር አስደሳችነት ሟች የመሆን አስፈላጊነትንም ያዘለ ነው...» አለ ።

እናት እጅዋን ግንባሩ ላይ አሳረፈች ። አሁንም ዝግባለ አነጋገር ፡—

«አታውራ ነው እኮ የምልህ ። ዝም በል » አለችው ።

ደረቱ ውስጥ ኩር-ኩር የሚለውን ኩርፍታ የሚያዳምጥ ይመስል ዐይኖቹን ጨፈነ -

«እናት ፣ ዝም ማለት ምንም ጠቀሜታ የለውም!» በማለት በግትርነት ተናገረ ። ገግግሩን በመቀጠልም ፡—

«ዝም በማለቱ ምን አገኛለሁኝ? ከመሞቴ በፊት ትንሽ ሰኮንዶች እንዲተርፉኝ ነው? እርስዎን ከመሰለች ጥሩ ሴት ጋር በመወያየት ግን ከፍተኛ ደስታ

ማግኘት እችላለሁኝ ። በላይኛው ዓለም ያሉት ሰዎች እዚህ እንዳሉት ሰዎች ጥሩ ሰዎች አይመስሉኝም ።» አለ ።

«እኛ ዘንካታ እመቤት ይመጡ እና ለምን እንዲናገር አደረግሼው ብለው ይቆጡኛል...» አለችው ።

«ዘንካታ እመቤት አይደሉም ። ሬቮሎሽኖዊት ናቸው ። ጓዲት ናቸው ። ግሩም ሴት ናቸው ። እርግጥ ነው ይቆጡዎታል ። እሳቸው ማንንም ይቆጣሉ...» አለ ።

ዝግ ብሎ እና የግዱን ከኖርቶቹን እያነቃነቀ ጎረቤቱ ስለሆነችይቱ ሴት ታሪክ ለእናት ይነግራት ጀመር ። ዐይኖቹ ፈጣን በሆነ ሁኔታ ጭፍን-ክፍት ፣ ጭፍን-ክፍት ይሉ ስለነበረ የሚያሾፍባት መስሎ ተሰማት ።

«መሞቻው ተቃርቦአል» በማለት ርጥበት ያልተለየውን ቀለም-አልባ ሁኖ የገረጣ ፊቱን እየተመለከተች አሰላሰለች ።

ሉድሚላ መጣች ። በጥንቃቄ በሩን ዘግታ ወደ እናት ዘንድ ዞር አለች ።

«የእርስዎ ጓደኛ ልብሱን መለወጥ እና በተቻለ ፍጥነት ከእኔ ቤት ወደሌላ ቦታ መሄድ አለበት ። የሚለብሰው ልብስ ሂደው ይፈልጉለት ። ሶፍያ እዚህ አለመኖሯ በጣም መጥፎ ሆነ ። ሰዎችን መደበቅ የእርሷ የሥራ መደብ ነበር» አለች ።

«ነገ ትመጣለች» አለች እናት ትከሻዋ ላይ ሻሽ ብጤ ደረብ እያደረገች ።

አንድ ተግባር እንድታከፍውን በተሰጣት ቁጥር አንዳችም ሌላ ነገር ባለማሰብ ያንኑ የተሰጣትን ተግባር በፍጥነት እና በተሳካ ሁኔታ ለማከናወን እናት ትጥራለች ።

«እንዴት ያለ ልብስ መልበስ አለበት ብለው ያሰ

ባሉ?» አለች እናት ግንባርን ሸብሸብ አድርጋ በጉዳዩ በመመስጥ ሁኔታ ።

«የሆነውን ዓይነት ቢሆንም ግዴላም ። ከቤት ወጥቶ የሚሄደው ምሽት ላይ ነው...» አለች ሴቲቱ ።

«በምሽት መሄድ ደግሞ አይደል ። አጉል ነው ። ምሽት ሲሆን በመንገዶች ላይ የሚመላለሱት ሰዎች ጥቂት ከመሆናቸውም በስተቀር ፖሊሶችም ይበልጥ አድፍጠው የሚጠባበቁት ሲመሽ ነው ። እርሱ ደግሞ እንደሚያዩት ብልጣ-ብልጥ ቀልጣፋ አይደለም...» አለች እናት ።

የጎር ድምፁ ከፍ ብሎ እየተሰማ ሳቀ ።
«ሆስፒታል መጥቼ ልጠይቅህ እችላለሁን?» በማለት እናት ጠየቀችው ።

በአዎንታ ጭንቅላቱን እየነቀነቀ ሳሉን ሳለ ።
«ሆስፒታል ከእኔ ጋር እየተፈራረቁ መቆየት ይሻሉን?» በማለት ሉድሚላ በጥቋቁር ዐይኖቿ እናትን እየተመለከተች ጠየቀችት ። ቀጠል አድርጋም ፡—

«አይ ጥሩ ነው ። ይፈልጋሉ ማለት ነዋ? አሁን ግን የተቻለዎትን ያህል ወደተግባርዎ ፈጥነው ይሂዱ...» አለችት ።

በመውደድ ስሜት ፣ ይሁን እንጂ በአዛዥነት መንፈስም ጭምር የእናትን እጅ ጨበጥ አድርጋ ይዛበሩ ድረስ ሸንቻት ። ከቤቱ ውጪ እንደወጡም ፡—

«በአድራጎቱ እንዳይቀየሙኝ ። ንግግር መናገር የለባቸውም እና ነው ። ከሕመማቸው ይድናሉ የሚል ተስፋ አሁንም አለኝ...» በማለት ለእናት ሉድሚላ ነገረችት ።

አጥንቶቿ እስኪንቋቋ ድረስ የእናትን እጆች ጥብቅ አድርጋ ሉድሚላ ጨበጠች ። ዐይኖቿንም ድካም በተሰማው ሁኔታ ጭፍን-ጭፍንና አደረገቻቸው ። የሉድሚላ አነጋገር የእናትን ልብ ነካው ።

«የኔ ውድ ምንድነው የምትይው?» በማለት እናት ጎረምረም ባለ ሁኔታ ተናገረች ።

«ሰላዮችን መጠንቀቅ ያስፈልጋል!» በማለት እጆቿን አንስታ ግንባርን እየጨፈገገች ዝግተኛ በሆነ ድምፅ ሴቲቱ ተናገረች ። ከፍፍሮቿ ይንቀጠቀጡ የነበሩ ሲሆኑ ፊቷም ለወጥ አለ ።

«ስለእነርሱ ብዙ አውቃለሁኝ!» በማለት እናት ኩራት በአለበት ሁኔታ ተናገረች ።

በመግቢያው በር በኩል ስታልፍ ለጥቂት ጊዜያት ቆም እንደማለት ብላ ግራ-ቀኝን ቶሎ በመመልከት የአንገት ልብሷን በሚገባ አስተካክለች ። ብዙ ሕዝቦች ከሚገኙባቸው ቦታዎች መካከል ሰላዮችን ነጥላ በማውጣት ብዙውን ጊዜ ሳትሳሳት ማንነታቸውን ለይታ ታውቃቸዋለች ። የግዴላሽነት አረማመዳቸውን ፣ ልዩ በሆነ ሁኔታ የተዘናኝነት መልክ የሚታይበትን የአረማመዳቸውን ሁኔታ ፣ ጥፋተኛነታቸው ተሰምቶአቸው እና ከአደጋ ለመጠባበቅ ከወዲያ-ወዲህ የሚቅበዘበዙ ዓይኖቻቸው የመዳከም እና የመሰላቸት ሁኔታቸውን ጥሩ አድርጋ በመለየት ታውቅባቸዋለች ።

እነዚህን ከመሳሰሉት ሰዎች መካከል አንዳቸውንም ባለመመልከቷ ባለ ጋሪ አቁማ ወደ ገበያ ቦታ እንዲያደርሳት ጠይቃ ተሳፈረች ። ለኒኮላይ የሚሆን ልብስ እየመረጠች በዋጋው ላይ ከተከራከረች በኋላ ሁል ጊዜ እየሠከረ ልብሱን የሚያበላሽ ባል ስላላት ለእርሱ ልበስ መግዛት በየጊዜው የምትገደድ መሆኗን በማስመሰል ሁኔታ እየፈጠረች ተናግራ የምትፈልገውን ልብስ ገዛች ። እየፈጠረች የምታውራቸው ንግግሮች ለነጋዴዎቹ ከቁም ነገር የማይገቡ ናቸው ። ጋሪው ላይ ሁና ከኒኮላይ ይበልጥ ብልጥ በመሆን አሳድዶ ለመያዝ ፖሊሶች ሰላዮችን ወደገበያ ቦታ ይልካቸዋል ብላ እርግጠኛ ስለነበረች በዚህ የፈጠራ ወሬዋ ተደ

ስታ ነበር ልክ እንደቀድሞው ተመሳሳይ በሆነ ጥንቃቄ ወደየጎር መኖሪያ ስትሄድም ጥንቃቄ ያደረገች ስትሆን፣ ከዚያም ወደከተማው ዳርቻ ሂዳ ኒኮላይን መገናኘት ነበረባት ። እንደማይተዋወቁ ሁሉ በመንገዱ ግራና ቀኝ ሁነው ይራመዱ የነበረ ሲሆን፣ ኒኮላይ ጭንቅላቱን ወደመሬት ደፋ አድርጎ ረዥም እና ቡናማ የሆነ ካፖርቱ አግሩ ድረስ ተንዘርፍፎ ወርዶ እና ባርኔጣውም እስከ አፍንጫው ድረስ ወርዶ ፊቱን ሸፍኖት ይሄድ የነበረው አካሄዱ ለእናት አስደሰታት ። ጭር ያለ ማቋረጫ መንገድ ላይ ሲደርሱ ከላኸ ጋር ተገናኙ ። እናት አንዳችም የድምፅ ምልክት ሳታሰማ ደህና ሁን በሚል ሁኔታ ለኒኮላይ ራሷን ከነቀነቀች በኋላ ወደቤቷ ተመለሰች ።

«ፓሼል ግን አሁንም እሥር ቤት ነው... አንድሬ ይም ጭምር...» በማለት መንገዷን ስትጓዝ አሰላሰለች ።

ኒኮላይ እናትን በታላቅ ስሜት ተውጦ ተቀበላት ።

«የጎር ሕመም ይጣም ብሶበታል!» በማለት አጠንክሮ ተናገረ ። ቀጠል አድርጎም ፡— «አጅግ ብሶበታል! ወደ ሆስፒታል ወስደውታል ። ሉድሚላ እዚህ ነበረች ። ወደእርሷ ዘንድ ሆስፒታል እንዲሄዱ ትሻለች...» በማለት ተናገረ ።

«ሆስፒታል እንድሄድ ነውን?» አለችው ።

ኒኮላይ በስጫት ባለ መልክ መነጽሩን ገፋ ካደረገ በኋላ እናት ኮቷን ስትለብስ አገዛት ።

እጣቶቿን ሞቃት እና ደረቅ በሆነው እጇ ገፋ እያደረገ ፡—

«እንሆ ይኸንንም ጥቅል ፓኬት ይዘው ይሂዱ ። ሼሶቭቪኮቭ ደህና ሁኔታ ላይ ነውን?» አላት ።

«አዎን...» አለችው ።

«የጎርን ለማየት እመጣለሁኝ» አለ ።

እናት ድክም ብላ ነበር ። በዚህ ድካሟ ላይ የኒኮላይ በስሜት መዋጥ ይበልጡት ሀዘን ላይ ጣላት ።

«የጎር መሞቻው ተቃርቦአል» የሚል አባባል ነበር በአፅምሮዋ ውስጥ ይመላለስ የነበረው ።

ደሁን እንጂ የጎር በተከመሩ ነጫጭ ትራሶች ላይ ጋለል ብሎ እያስካካ በሚስቅበት ንጹሕ በሆነ ትንሽ ክፍል ውስጥ ስትደርስ ሥጋቷ መለስ አለላት ። እበሩ አጠገብ ቆማ የጎር ዶክተሩን ምን እንደሚለው አዳመጠች ።

«ሕመምተኛን ግክም ግለት የጥገና ለውጥ እንደ ግለት ነው» አለ የጎር ።

«የጎር ፣ ተው እንጂ ፣ ቀልዱን ትተህ ቁም ነገራም ሁን!» በማለት ዶክተሩ ለየጎር ሕመም እየተጨነቀ ለት ተናገረ ።

«እኔ ሬቮሎሺናዊ ስለሆንኩኝ ጥገናዊ ለውጥን እጠላለሁኝ...»

ዶክተሩ የየጎርን እጅ ወደ እግሩ ላይ ቀስ አድርጎ አሳርፎ እና የሕመምተኛውን የከሳ መልክ በመልከት በሃሳብ ተመስጦ ከተቀመጠበት ቦታ ተነሳ ።

እናት ዶክተሩን አውቃለች ። የኒኮላይ ቅርብ ወዳጆች ከሆኑት መካከል አንዱ ሲሆን ፣ ስሙም ፡ አ. ሻን ዳኒሎቪች ይባላል ። እናት ወደየጎር ጠጋ ብላ የሄደች ስትሆን እርሱም ምላሱን ብቅ አድርጎ ሰላም አላት ። ዶክተሩ ፊቱን መለስ አደረገ ። ከዚያም ፡—

«አሁ ፣ ኒሎቭና! እንደምንነዎት? ምንድነው የያዙት?» በማለት እናትን ተናገረ ።

«መጸሕፍት ይመስለኛል» በማለት የጎር መለሰ ።